

คู่มือและแนวปฏิบัติ
สำหรับการจัดการศึกษาแก่บุคคล
ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร
หรือไม่มีสัญชาติไทย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วันที่ 28

วันที่ 9 ส.ค. 2557

เวลา 15.14

ที่ ศธ ๐๒๓๕/๒๖๐๗

ถึง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักบริหารงาน
 คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกเขต สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาทุกเขต

พร้อมหนังสือนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอส่งคู่มือและแนวปฏิบัติสำหรับการจัด
 การศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย จำนวน ๑ เล่ม เพื่อให้หน่วยงาน/
 บุคลากรในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

เรียน ผอ. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 ศ.ธ. ๙๓๖๖-๕๕๕๖
 (นางปวีณา ทองบรอน)
 หัวหน้างานบริหารทั่วไป
 9 ส.ค. 57

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชชัย พิงธรรม)

รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองกลาง
 10 ส.ค. 57

สำนักงานส่งเสริมกิจการการศึกษา
 กลุ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 โทร ๐ ๒๖๒๘ ๖๓๙๘
 โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๖๓๙๙

๑๗/๑๑/๕๗
 ๑. ส่ง mail web site
 ๒. บันทึกประวัติ เก็บ
 17/๑๑/๕๗

คู่มือและแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษาแก่บุคคล
ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่าบุคคลทุกคนควรมีโอกาสได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง และชีวิตให้ดีขึ้น ได้เรียนรู้ภาษาไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและภาษา ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2535 เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาให้แก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย โดยได้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2522 และประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535 เมื่อดำเนินการได้สิบกว่าปี กระทรวงศึกษาธิการได้เก็บข้อมูลจากการปฏิบัติ ที่ยังเป็นปัญหา และจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป จึงได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง และคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ซึ่งประกอบด้วยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 และประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานจัดการศึกษาได้รับไปดำเนินการปรับปรุงกฎ ระเบียบให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างครบถ้วน จึงจำเป็นต้องใช้หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ 0208/777 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548 และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/ว (ล) 8990 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2548 ประกอบด้วยเสมอ

โดยหลักการแล้วการรับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเข้าเรียน ให้ปฏิบัติ เช่นเดียวกับบุคคลที่มีสัญชาติไทยทุกประการ ทั้งการรับเข้าเรียนและการออกหลักฐานการศึกษา โดยในเอกสารชุดนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้เพื่อใช้ประโยชน์

กระทรวงศึกษาธิการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือและแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเล่มนี้จะเป็นเครื่องมือให้กับบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ

กระทรวงศึกษาธิการ
กันยายน 2555

	หน้า
บทที่ 1 สิทธิทางการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย กับนโยบายของประเทศไทย	1
1.1 บทนำ : ความเป็นมา	2
1.2 ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล	4
1.3 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2548	12
1.4 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548	19
1.5 การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548	25
บทที่ 2 แนวทางในการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย แยกตามระดับและประเภทการศึกษา	31
1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	33
2. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	55
3. การอาชีวศึกษา	67
4. การอุดมศึกษา	72
5. สถานศึกษาอื่น ๆ	77
บทที่ 3 แนวทางการปรับปรุงระเบียบการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา ที่ขัดกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548	79
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก สถานะและสิทธิทางกฎหมายของบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย	83
ภาคผนวก ข คำถาม-ตอบ	101
ภาคผนวก ค หนังสือเสนอความเห็นจากหน่วยงาน กฎหมาย กฎ ระเบียบ หนังสือ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง	111

บทที่ 1

สิทธิทางการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร
หรือไม่มีสัญชาติไทยกับนโยบายของประเทศไทย

1.1 บทนำ : ความเป็นมา

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสต่อคณะรัฐมนตรีที่เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ดังนี้คือ

“...ประชาชนที่อยู่ในประเทศเขามีมานานแล้ว แต่ก็ไม่เป็นคนไทย คือ เขาไม่ถือว่าเป็นคนไทยแท้จริง เขาอยู่และเกิดในเมืองไทย แต่ก็ไม่ได้รับประโยชน์ของความเป็นไทย สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเหมือนกัน เพราะว่าถ้าหากว่ามีคนที่อยู่ในเมืองไทย และก็มีค่าน้อยใจมาก ไม่มีใครเอาใจใส่ก็จะทำให้ความมั่นคงของประเทศด้อยไป...”

พระราชดำรัส สะท้อนให้เห็นถึงความห่วงใย และการไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อคนอื่นที่ไม่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองไทย นอกจากจะเป็นความลำห้ำในความเป็นสากลอย่างแท้จริงของสิทธิมนุษยชนแล้วยังเป็นบทพิสูจน์ที่ดีในความจริงจังของรัฐบาลไทย รวมทั้งประชาชนชาวไทยตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาคมโลก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 1948 ดังปรากฏในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ในคำปรารภ และข้อ 1 ในส่วนต้นของปฏิญญา ดังนี้

คำปรารภ:

“ด้วยเหตุที่การยอมรับศักดิ์ศรีประจำตัว และสิทธิซึ่งเสมอกันและไม่อาจโอนให้แก่กันได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษย์เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในภพ

ด้วยเหตุที่การเฉยเมยและดูหมิ่นเหยียดหยามสิทธิมนุษยชนได้ก่อให้เกิดการกระทำอันป่าเถื่อน โหดร้าย ทารุณ ซึ่งได้กระทบกระเทือนมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างรุนแรง และโดยเหตุที่ได้มีการประกาศปณิธานอันสูงสุดของสามัญชนว่าถึงวาระแห่งโลกแล้วที่มนุษย์จะมีเสรีภาพในการพูดและในความเชื่อถือ รวมทั้งมีเสรีภาพจากความกลัวและความต้องการ”

ข้อ 1:

“มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ ต่างมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ก็ได้ให้การรับรองหลักการดังกล่าวไว้ในมาตรา 4 ดังนี้

“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะมีได้ก็ต่อเมื่อสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนบนโลกได้รับความคุ้มครองอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ศาสนา ความเชื่อ ภาษา และวัฒนธรรม

รัฐบาลไทยตระหนักถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว รวมทั้งหน้าที่ของรัฐเองที่ต้องปกป้องและธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แม้บุคคลดังกล่าวจะไม่มีสัญชาติไทย อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติก็มีใช้เรื่องง่ายเนื่องจากสิทธิบางเรื่องของบุคคลบางกลุ่มบางจำพวกอาจได้รับการคุ้มครองไม่เท่ากันไม่ว่าจะโดยกฎหมายระหว่างประเทศหรือภายในประเทศ โดยอาจขึ้นอยู่กับสถานะทางกฎหมาย อายุ และเพศ เช่น เด็กอาจต้องได้รับความคุ้มครองมากกว่าผู้ใหญ่เนื่องจากความรู้ผิดชอบนั้นยังไม่เท่าผู้ใหญ่ ผู้หญิงก็ควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นกลุ่มที่เปราะบางในการที่จะถูกล่วงละเมิดทางเพศ หรือผู้ที่เกิดในประเทศไทยก็ควรได้รับสิทธิที่จะพัฒนาสถานะให้ได้รับสัญชาติไทยมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เกิดในประเทศไทย เป็นต้น

ปัญหาสถานะทางกฎหมายของบุคคลในประเทศไทยเป็นอีกปัญหาที่เรื้อรังมานาน อันสืบเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่ทำให้มีบุคคลสัญชาติอื่นเดินทางเข้ามายังประเทศไทย บ้างก็ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศเดิมของตนได้อีกต่อไป บ้างก็ตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทย ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจถึงกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และความสำคัญในการมีสถานะบุคคลของกลุ่มชนบนพื้นที่สูง กลุ่มคนชายขอบ และตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐเองทำให้บุคคลจำนวนมากตกสำรวจจากทางราชการ ปัญหาขาดการวางแผนและการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนราษฎรที่ดี ปัญหากฎหมายไทยหลายฉบับไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงแนวนโยบายของรัฐบาลไทยที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาสถานะของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย นอกจากนี้ยังรวมถึงปัญหาที่ทั่วโลกกำลังประสบในยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดน คือ ปัญหาการย้ายถิ่นและการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติ

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ต่างมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน ทำให้ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทยมีความซับซ้อนมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอื่น ๆ ของกลุ่มคนเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็น สิทธิในชีวิตและร่างกาย สิทธิในการศึกษา สิทธิในการที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม หรือแม้กระทั่งสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

ประเทศไทยได้เล็งเห็นว่าสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลดังกล่าวไม่เอื้ออำนวยต่อความมั่นคงและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และมีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติในระยะยาวและรุนแรงหากไม่ได้รับการแก้ไขที่เหมาะสม เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและการยอมรับในสิทธิขั้นพื้นฐานของกลุ่มคนดังกล่าว นำมาสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 18 มกราคม 2548

1.2 ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล

ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล

(มติสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อ 12 มกราคม 2548/มติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 18 มกราคม 2548)

1. ความสำคัญของปัญหา

1.1 ปัจจุบันประเทศไทยมีกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาเกี่ยวกับสถานะและสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทยหลายกลุ่ม ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีทั้งในส่วนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมแต่ตกสำรวจจากทางราชการ และกลุ่มที่อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้านด้วยเหตุผลทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และความไม่ปลอดภัยในชีวิต โดยบางส่วนไม่สามารถส่งกลับประเทศต้นทางได้จำนวนประมาณ 1-2 ล้านคนเศษและมีแนวโน้มจะเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สถานภาพการดำรงชีวิตของบุคคลดังกล่าวไม่เอื้อต่อความมั่นคงและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ดังนั้น หากปล่อยไว้โดยไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหา จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในระยะยาวอย่างรุนแรง โดยผลกระทบดังกล่าว ไม่จำกัดเฉพาะที่จะเกิดจากกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้โดยตรงเท่านั้น แต่จะรวมถึงกลุ่มบุตรหลานที่จะเกิดขึ้นในภายหลังซึ่งจะมีปัญหาด้านสังคมตามมา อันจะเป็นการเพิ่มความรุนแรงของสภาพปัญหาให้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

1.2 อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมาแม้ทางราชการจะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามาอย่างต่อเนื่องซึ่งมีความคืบหน้าไประดับหนึ่ง แต่การแก้ไขปัญหายังขาดวิธีการจัดการอย่างเป็นระบบและยังคงมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอีกหลายประการ อาทิ ปัญหาในเรื่องกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง รวมถึงปัญหาในเรื่องทัศนคติของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน จึงจำเป็นต้องร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางดำเนินงานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์

1.3 การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพและยั่งยืนภายใต้พื้นฐานของการยอมรับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและการยอมรับในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนกลุ่มดังกล่าว โดยจัดทำเป็นยุทธศาสตร์และมาตรการที่เหมาะสมครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในภาพรวมอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

2. กรอบความคิดในการกำหนดยุทธศาสตร์

2.1 แนวทางตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ว่า "...ประชาชนที่อยู่ในประเทศเขามานานแล้ว แต่ก็ไม่ใช่คนไทย คือ เขาไม่ถือว่าเป็นคนไทยแท้จริง เขาอยู่และเกิดในเมืองไทย แต่ก็ไม่ได้รับประโยชน์ของความเป็นไทย สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเหมือนกัน เพราะว่าถ้าหากว่ามีคนที่อยู่ในเมืองไทย และก็มีไม่น้อยใจมาก ไม่มีใครเอาใจใส่ก็จะทำให้ความมั่นคงของประเทศค่อยไป..."

2.2 แนวคิดยุทธศาสตร์สันติวิธีเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของการยอมรับความจริง เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ทศนคติที่ดีต่อกัน และตระหนักในคุณค่าความหลากหลายของความคิด วิถีชีวิต และวัฒนธรรม

2.3 หลักการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลและความมั่นคงของชาติ

2.4 การยอมรับความจริงว่ามีกลุ่มคนที่มีปัญหาสถานะและสิทธิบางกลุ่มที่ไม่สามารถส่งกลับไปยังประเทศต้นทางได้ การบริหารจัดการจึงอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างหลักสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงของชาติ

2.5 การรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมายไทยแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และให้สอดคล้องกับพันธกรณีผูกพันประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ

2.6 ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาทั้งในปัจจุบันและป้องกันปัญหาในอนาคตโดยมีแนวทางการบริหารจัดการที่เป็นระบบชัดเจนและแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

2.7 การมีฐานข้อมูลกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่ชัดเจนอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและการมีเอกสารแสดงตนเพื่อการใช้สิทธิขั้นพื้นฐานระหว่างรอการพิสูจน์สถานะ

2.8 การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม รวมถึงประชาคมระหว่างประเทศและประเทศต้นทางเข้ามามีส่วนรับรู้และร่วมมือในการแก้ปัญหา

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเร่งรัดกำหนดสถานะที่เหมาะสมให้แก่กลุ่มคนที่ไม่มิสถานะชัดเจน หรือมิสถานะที่ไม่เอื้อต่อการใช้สิทธิในการพัฒนาที่เหมาะสมตามศักยภาพของตน ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มคนดังกล่าวสามารถเข้าถึงสิทธิที่พึงได้รับและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม รวมทั้งสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้ตามศักยภาพที่ตนมี

3.2 เพื่อให้การคุ้มครองดูแลด้านสิทธิมนุษยชนต่อกลุ่มคนที่ไม่มิสถานะใดๆ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสมดุลทั้งทางด้านความมั่นคงและสิทธิมนุษยชน ไม่เกิดปัญหาผลกระทบต่อประเทศในระยะยาวในทุกด้าน รวมทั้งนำไปสู่การตัดสินใจทางนโยบายเพื่อกำหนดสถานะและสิทธิรองรับที่เหมาะสม

3.3 เพื่อให้มีแนวทางการจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลอย่างเป็นระบบ ไม่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

3.4 เพื่อปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ลดความหวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจ จนส่งผลให้เกิดการปฏิบัติต่อกับกลุ่มบุคคลดังกล่าวในเชิงลบ อาทิ การมีทัศนคติว่าบุคคลไร้สถานะส่วนใหญ่จะเกี่ยวพันกับพฤติกรรมในการลักลอบค้ายาเสพติดหรือตัดไม้ทำลายป่า การมองว่าบุคคลไร้สถานะเป็นภาระที่สังคมจะต้องคอยดูแล เป็นต้น

3.5 เพื่อสร้างหลักประกันให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานโดยสุจริตให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานและลดโอกาสในการแสวงประโยชน์โดยทุจริตที่อาจเกิดขึ้น

3.6 เพื่อป้องกันการอพยพเข้ามาใหม่ของกลุ่มคนที่ไม่มีสถานะ โดยการกำหนดมาตรการดำเนินการเชิงสร้างสรรค์ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อในด้านสิทธิมนุษยชน ภาพลักษณ์ของประเทศ และสอดคล้องกับสถานการณ์ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

4. ยุทธศาสตร์

4.1 ยุทธศาสตร์การกำหนดสถานะ

4.1.1 สํารวจและจัดทําทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนสําหรับบุคคลที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรเพื่อให้ทราบที่มาและสถานะการดํารงอยู่ของบุคคลกลุ่มนี้ อันจะนำไปสู่การพิจารณา กำหนดสถานะที่เหมาะสม

4.1.2 ปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณากลับการร้องขออนุมัติสถานะ โดยการลดกระบวนการและขั้นตอนการพิจารณาที่ซ้ำซ้อน รวมทั้งลดการใช้ดุลยพินิจที่เกินส่วนของเจ้าหน้าที่

4.1.3 กำหนดกรอบการพิจารณากำหนดสถานะให้แก่บุคคลที่มีปัญหาในเรื่องสถานะและสิทธิ ดังนี้

1) กรณีบุคคลที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

(1) ดำเนินการแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุคคลที่มีเชื้อสายไทยที่มีชื่ออยู่ในระบบทะเบียนและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศต้นทางได้ ตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

(2) ให้สัญชาติไทยแก่บุตรที่เกิดในประเทศไทยของคนต่างด้าวตามข้อ (1) ที่ได้รับแปลงสัญชาติเป็นไทย หากพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้สืบสายโลหิตของบุคคลดังกล่าว

(3) ให้สถานะเป็นบุคคลต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่บุคคลที่มีชื่ออยู่ในระบบทะเบียนซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยติดต่อกันเป็นเวลานานไม่ต่ำกว่า 10 ปี จนกลมกลืนกับสังคมไทย และไม่สามารถเดินทางกลับประเทศต้นทาง หรือไม่มีจุดเกาะเกี่ยวใด ๆ กับประเทศต้นทางตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

(4) ให้สัญชาติไทยแก่บุตรของคนต่างด้าวตามข้อ (3) ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

2) กรณีเด็กและบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาของประเทศไทยแต่ไม่มีสถานะที่ถูกต้องตามกฎหมาย

(1) ให้สัญชาติไทยแก่บุคคลที่เกิดหรืออาศัยอยู่ในประเทศและจบการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ทั้งนี้ กระบวนการให้สัญชาติให้เป็นไปตามกฎหมาย

(2) สำหรับเด็กที่ยังไม่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้นำเข้าสู่กระบวนการพิจารณากำหนดสถานะตามข้อ 1)

3) กรณีบุคคลที่ไร้รากเหง้าให้สัญชาติไทยแก่บุคคล ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่ขาดบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์และมีชื่ออยู่ในระบบทะเบียนของทางราชการและอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานอย่างน้อย 10 ปี จนกลมกลืนกับสังคมไทยและมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

(2) บุคคลที่ขาดบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งที่ได้รับสถานะเป็นบุตรบุญธรรมตามคำสั่งของศาล เมื่อผู้รับบุตรบุญธรรมเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย

4) กรณีบุคคลที่มีคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ

ให้สัญชาติไทยแก่บุคคลซึ่งมีผลงาน/ความรู้ ความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ ในด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการกีฬา รวมทั้งด้านอื่น ๆ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร

5) กรณีแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาที่ได้รับการจดทะเบียนแต่ไม่สามารถเดินทางกลับได้ เนื่องจากประเทศต้นทางไม่ยอมรับให้ได้รับสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศชั่วคราวและเข้าสู่กระบวนการพิจารณากำหนดสถานะตามข้อ 1)-4) หากไม่สามารถกำหนดสถานะได้ให้นำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาสถานะโดยกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งมีองค์ประกอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชนพิจารณากำหนดแนวทางการให้สถานะที่เหมาะสมตามมาตรการระยะยาวแบบท้ายยุทธศาสตร์นี้

6) กรณีคนต่างด้าวอื่น ๆ ที่ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 1)-5) และไม่สามารถเดินทางกลับประเทศต้นทาง ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้สิทธิการอาศัยอยู่ชั่วคราวแก่กลุ่มคนต่างด้าวทั้งในส่วนที่ได้รับการจดทะเบียนไว้แล้วและที่จะมีการสำรวจจดทะเบียนเพิ่มเติม ซึ่งไม่มีคุณสมบัติในการขอรับสถานะตามหลักเกณฑ์ข้างต้นดังกล่าว และไม่สามารถเดินทางกลับประเทศต้นทางได้ โดยบุคคลดังกล่าวต้องไม่มีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคง

(2) กำหนดให้คณะกรรมการ ซึ่ง มีองค์ประกอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชน พิจารณากำหนดแนวทางการให้สถานะที่เหมาะสมดังปรากฏตามมาตรการระยะยาวแบบท้ายยุทธศาสตร์ เช่นเดียวกับกรณีในข้อ 5)

4.1.4 ให้ใช้แนวทางการให้สถานะก่อนและให้ดำเนินการถอนสถานะได้ในภายหลัง ตามกฎหมายปกครองหากมีพฤติกรรมเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ

4.1.5 มอบอำนาจในการอนุมัติสถานะลงไปสู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อรองรับในการดำเนินการต่อกลุ่มเป้าหมายที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

4.1.6 เปิดโอกาสให้ภาควิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการพิจารณาคำร้องขอสถานะอย่างเป็นทางการเป็นระบบในรูปของคณะกรรมการที่มีผู้เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ

4.1.7 สร้างความเข้าใจทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการดำเนินการต่อกลุ่มคนที่ไม่มีสถานะและการได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถอาศัยอยู่ในสังคมไทยได้อย่างสมานฉันท์

4.2 ยุทธศาสตร์การให้สิทธิขั้นพื้นฐานแก่บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ

4.2.1 กรณีมีชื่ออยู่ในทะเบียนของทางราชการแต่ยังไม่มีสถานะที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือคำร้องขอสถานะอยู่ระหว่างการพิจารณา หรือภาครัฐอยู่ระหว่างการพิจารณากำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยดำเนินการเพื่อให้คนเหล่านี้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

4.2.2 กรณีไม่มีชื่ออยู่ในระบบทะเบียนให้ดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติควบคุมโดยในเบื้องต้นสมควรให้สิทธิขั้นพื้นฐานเท่าที่จำเป็นตามหลักมนุษยธรรม อย่างไรก็ตาม ในภายหลังเมื่อตรวจพบว่ามีภูมิสำเนาที่ชัดเจนในประเทศต้นทาง ให้ดำเนินการส่งกลับ แต่ในกรณีไม่สามารถส่งกลับได้หรืออยู่ระหว่างกระบวนการกำหนดสถานะ หรืออยู่ระหว่างการประสานประเทศต้นทางเพื่อตรวจสอบสถานะและภูมิสำเนา ให้พิจารณาให้สิทธิขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกันกับกรณี 4.2.1

4.3 ยุทธศาสตร์การดำเนินการเชิงรุกและเชิงสร้างสรรค์เพื่อป้องกันการอพยพเข้ามาใหม่

4.3.1 ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาคนและชุมชนชายแดนในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ประชาชนชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่ถิ่นกำเนิดโดยไม่จำเป็นต้องอพยพเข้ามาในประเทศไทย

4.3.2 ใช้ประโยชน์จากบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในประเทศต้นทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อป้องกันการอพยพเข้ามาในประเทศไทย

4.3.3 เพิ่มความเข้มงวดกวดขันในการป้องกันและสกัดกั้นการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยอย่างไม่ถูกต้อง

4.3.4 เพิ่มความเข้มข้นในการปฏิบัติและการควบคุมทางทะเบียนโดยเฉพาะการแจ้งเกิดและการย้ายถิ่นที่อยู่ เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ตัวบุคคลและการกำหนดสถานะในอนาคต

4.4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

4.4.1 กำหนดให้มีมาตรการรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแนบท้ายยุทธศาสตร์นี้

4.4.2 ให้สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน ติดตาม และประเมินผล รวมทั้งการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์นี้

4.4.3 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประสานการดำเนินการร่วมกันเพื่อมุ่งไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์

4.4.4 ให้มีคณะทำงานเฉพาะกิจ มีองค์ประกอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้แทนชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเร่งพิจารณาดำเนินการให้สถานะตามมาตรการเร่งด่วนแนบท้ายยุทธศาสตร์ปี

4.4.5 กำหนดแผนงาน/โครงการและสร้างระบบติดตามแก้ปัญหา รวมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวอย่างเป็นระบบโดยมีเป้าหมายการดำเนินการที่ชัดเจน

4.4.6 สร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูลสถานะบุคคลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้ครอบคลุมถึงระดับอำเภอและให้มีการจัดจ้างบุคลากรเพื่อพัฒนาระบบรวมทั้งชุดปฏิบัติการในอำเภอและหน่วยเคลื่อนที่

4.4.7 ปรับทัศนคติของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนโดยการใช้แนวทางตามยุทธศาสตร์สันติวิธีที่อยู่บนพื้นฐาน การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน การมีทัศนคติที่ดีต่อกัน และการให้คุณค่าของความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

4.4.8 ให้มีแนวทางบริหารจัดการอย่างโปร่งใสที่สามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยสุจริต มิให้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการ

4.4.9 ให้ประเทศเพื่อนบ้านเห็นความสำคัญในความร่วมมือเพื่อการแก้ไขปัญหามุคคละที่ไม่มีสถานะ และให้องค์กรระหว่างประเทศให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนและชุมชนชายแดนในประเทศต้นทาง

4.4.10 บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้หลบหนีเข้าเมืองที่อพยพเข้ามาใหม่และขบวนการนำพา

4.4.11 จัดลำดับความสำคัญของกลุ่มเป้าหมายตามความรุนแรงของปัญหา เพื่อเร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

5.1 มีแนวทางการบริหารจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่มีประสิทธิภาพครบวงจร ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินการ มีการมอบหมายการดำเนินการที่ชัดเจน รวมทั้งกำหนดให้มีแผนงานและงบประมาณรองรับอย่างเหมาะสม และมีเป้าหมายชัดเจน รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5.2 ดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของภาครัฐ โดยภาคเอกชนและภาคประชาชนให้เข้ามาสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ให้บรรลุผล

5.3 รายงานผลการดำเนินการคณายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ

หมายเหตุ

สำหรับผู้หนีภัยการสู้รบจำนวน 110,000 คน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงเพื่อรอการส่งกลับ และแรงงานต่างด้าว (พม่า ลาว และกัมพูชา) ที่ได้รับการจดทะเบียน และสามารถปรับเข้าสู่ระบบการจ้างงานที่ถูกต้อง โดยได้รับการยอมรับจากประเทศต้นทาง จะอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์นี้เฉพาะข้อ 4.1.1

จากกลุ่มบุคคลตามยุทธศาสตร์ 6 กลุ่มข้างต้นจะเห็นได้ว่า รัฐบาลไทยได้กำหนดกลุ่มเด็กและบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาของประเทศไทยแต่ไม่มีสถานะที่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นหนึ่งในกลุ่มยุทธศาสตร์ที่สามารถพัฒนาสถานะทางกฎหมายได้ มีแนวทาง คือ

(1) ให้สัญชาติไทยแก่บุคคลที่เกิดหรืออาศัยอยู่ในประเทศและจบการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ทั้งนี้ กระบวนการให้สัญชาติให้เป็นไปตามกฎหมาย

(2) สำหรับเด็กที่ยังไม่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้นำเข้าสู่กระบวนการพิจารณากำหนดสถานะตามข้อ (1)

โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การให้สิทธิขั้นพื้นฐานแก่บุคคลเหล่านี้ตามยุทธศาสตร์ข้อ 4.2 คือ

4.2.1 “...ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยดำเนินการเพื่อให้คนเหล่านี้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้...”

4.2.2 “...โดยในเบื้องต้นสมควรให้สิทธิขั้นพื้นฐานเท่าที่จำเป็นตามหลักมนุษยธรรม...”

สิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวได้แก่สิทธิในการศึกษาซึ่งก็สอดคล้องกับพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงเป็นองค์ปาฐกในงานประชุมสัมมนาซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในฐานะองค์สมาชิกลูกสภากองทุนการศึกษาเพื่อผู้ลี้ภัยว่า

“...ยังมีกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งคนกลุ่มนี้ไม่มีชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนราษฎร เป็นคนไร้สัญชาติ คนที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทย และคนที่ไม่ได้ถือสัญชาติใด ๆ เลย รวมทั้งคนที่มาจากอีกฟากหนึ่งของชายแดน เด็ก ๆ ที่เข้าข่ายกรณีเหล่านี้ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้ และถ้าเข้าเรียนได้เขาจะไม่ได้รับใบรับรองจากโรงเรียน หลังจากเรียนจบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระดับใดก็ตาม สิ่งเหล่านี้ทำให้ยากต่อการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาในระดับหลังประถมศึกษา และยากต่อการได้ทำงานที่ดีเมื่อพวกเขาเติบโตขึ้น

การจัดการศึกษาเป็นงานที่ยิ่งใหญ่เกินกว่าจะมีใครสามารถทำคนเดียวตามลำพังได้ เป็นงานที่ต้องใช้ความพยายามอย่างแท้จริงเป็นจั้งที่สุด พร้อมทั้งความมุ่งมั่นที่มีความตั้งใจจริงจากทุกฝ่าย และสิ่งเหล่านี้จะเป็นจริงได้ต้องอาศัยน้ำใจที่โอบอ้อมอารีและจิตใจที่เอื้ออาทรต่อผู้อื่น ข้าพเจ้าเคยได้ยินทูลกระหม่อมพ่อ

และสมเด็จพระแมตริสว่า จงให้โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง จงเลือกทำในสิ่งที่ดีที่สุด หรือให้ความเอื้ออำนวยอย่างดีที่สุด แก่ทุก ๆ คน โดยไม่คำนึงว่าเป็นคนเผ่าพันธุ์ใด ศาสนาใด และมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างไร ขอให้เราได้ร่วมมือกันเพื่อช่วยกันสรรค์สร้างโลกใบนี้ให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงมีรับสั่งเกี่ยวกับมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์ ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ลี้ภัยในระดับหลังประถมศึกษา แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้กับการจัดการศึกษาให้กับผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยได้ดังนี้

ในเชิงเศรษฐศาสตร์ การตั้งคำถามเกี่ยวกับการศึกษาในระดับหลังประถมศึกษาคงไม่ใช่ลักษณะคำถามที่ว่า “เราจะมียงบประมาณมาสนับสนุนหรือไม่” แต่เป็น “เราจะไม่สนับสนุนได้หรือไม่” มากกว่า ในขณะที่ผู้ลี้ภัยอาศัยอยู่ในประเทศที่ดูแลพวกเขา ความรู้สึกถึงคุณค่าในตัวเองของเขาจะสูงขึ้นไปตามสัดส่วนความสามารถของการเรียนรู้ทักษะการทำงานใหม่ๆ ที่ได้รับ และการยอมรับจากคนในสังคม ในขณะที่ประเทศที่ตนเป็นผู้ดูแลจะได้รับประโยชน์จากการมีจำนวนแรงงานในประเทศเพิ่มมากขึ้น...”

1.3 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2548

กระทรวงศึกษาธิการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ตามหนังสือ ที่ ศธ 0208/777 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548 โดยมีเนื้อหาดังนี้

ที่ ศธ 0208/777

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

18 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0202/1950 ลงวันที่ 31 มกราคม 2535

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย จำนวน 60 ชุด
2. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึงคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2535 เห็นชอบการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย ทั้งการรับเข้าเรียนและการออกหลักฐานทางการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษา และเห็นชอบระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบฯ ดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2535 เป็นต้นมา นั้น

กระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่าเนื่องจากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติต่อกลุ่มบุคคลดังกล่าว จึงได้ประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงระเบียบฯและแนวปฏิบัติ และได้จัดทำร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการฯ ที่มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ ซึ่งระเบียบฯ และแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย เดิมจัดการศึกษาตามกลุ่มชนชาติที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และระดับการศึกษาไม่เท่าเทียมกันคือบางกลุ่มให้เรียนได้เพียงระดับการศึกษาภาคบังคับแต่ร่างระเบียบฯ และแนวปฏิบัติใหม่ เป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยทุกคนที่อยู่ในประเทศไทยศึกษาได้ทุกระดับการศึกษา ทุกประเภท และทุกพื้นที่ (ยกเว้นกลุ่มที่หลบหนีภัยจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้ในพื้นที่) อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้ขอความเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเห็นด้วยกับประเด็นที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ดังนี้

1. การขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ที่เดิมเคยจำกัดไว้ให้บางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นการเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถ เข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา ทั้งการรับเข้าเรียน ลงทะเบียนนักเรียน นักศึกษา และการออกหลักฐานทางการศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแต่ละระดับตามร่างระเบียบฯ และแนวปฏิบัติ

2. การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่กลุ่ม บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายในอัตราเดียวกันกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย

3. ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว 13 หลัก) เกี่ยวกับบุคคลที่ไม่มีหลักฐาน ทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เพื่อประโยชน์ต่อการจำแนกสถานะ รวมทั้งอนุญาตและอำนวยความสะดวก ให้เด็กและเยาวชนที่มีข้อกำหนด ระเบียบปฏิบัติ หรือมีกฎหมายควบคุมเฉพาะให้จำกัดพื้นที่อยู่อาศัย สามารถเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรการศึกษาระดับนั้น โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นครั้งคราว ยกเว้นผู้หนีภัยจากการสู้รบและบุคคลในความห่วงใย (POC)

4. ให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่หนีภัยจากการสู้รบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

เนื่องจากร่างระเบียบฯ แนวปฏิบัติดังกล่าวเกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายหน่วยงาน เห็นสมควรเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา ดำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอดิศักดิ์ โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. 0-2280-6217

โทรสาร 0-2280-6218

หนังสือของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว อธิบายถึงสภาวการณ์ที่เปลี่ยนไปในปัจจุบันทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยตามมติคณะรัฐมนตรีเดิม ลงวันที่ 28 มกราคม 2535 ที่เห็นชอบระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบฯ ดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2535 เป็นต้นมานั้น ไม่สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากมติดังกล่าวอนุญาตให้มีการจัดการศึกษาตามกลุ่มชนชาติที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และจำกัดการให้การศึกษา เพียงบางระดับการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย โดยเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย สามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา ทั้งการรับเข้าเรียน ลงทะเบียนนักเรียน นักศึกษา และการออกหลักฐานการศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแต่ละระดับตามร่างระเบียบฯ และแนวปฏิบัติ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอในวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 เห็นชอบโดยมีสาระสำคัญโดยสรุปคือ

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 3.1 (ฝ่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม) ที่มีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. และให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 พิจารณาแล้วดำเนินการต่อไปได้ และเห็นชอบแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย โดยให้รับประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ไปดำเนินการดังนี้

1. เห็นควรอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมเพื่ออุดหนุนจัดการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาในความดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นเงิน 6.5 ล้านบาทไปก่อน โดยให้เบิกจ่ายตามจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่มีตัวเรียนจริงและเมื่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล และสำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยแล้วเสร็จ

2. ให้กระทรวงศึกษาธิการรวบรวมเหตุผลและข้อเท็จจริงเพื่อทบทวนมาตรการอุดหนุนงบประมาณรายการนี้ต่อไป

3. ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเร่งรัดดำเนินการตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การกำหนดสถานะและยุทธศาสตร์การให้สิทธิขั้นพื้นฐานแก่บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิให้สัมฤทธิ์ผลโดยด่วน และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเด็กเข้าไปพิจารณาดำเนินการออกระเบียบให้สอดคล้องกับร่างระเบียบฯ รวมทั้งให้หน่วยงานฝักอาชีพของทุกส่วนราชการยอมรับหลักฐานทางการศึกษาที่ออกให้แก่เด็กตามร่างระเบียบฯ

4. ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดสำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด 2 เดือน

5. ให้กระทรวงกลาโหมสำรวจสถานศึกษาที่ตั้งในหน่วยที่มีข้อจำกัดด้านการรักษาความปลอดภัย และมีผลกระทบต่อความมั่นคงเพื่อประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการในการจัดนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียน ในสถานศึกษาที่เหมาะสม

7 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียน
ในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย)

เรียน รัฐ-ศธ./กค./กต./ผบ.-ตช./กท/พม/มท/รง/ผอ.-ลงป/เลขา-สมช

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 3.1 ด่วนที่สุด ที่ นร 0505
(คกก. 3.1)/6745-6754 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2548

ตามที่ได้ขอให้ไปชี้แจงหรือส่งผู้แทนไปชี้แจงเกี่ยวกับร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน
วัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มี
หลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย) ในที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
คณะที่ 3.1 (ฝ่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม) นั้น

ในคราวประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 3.1 (ฝ่ายการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม) เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2548 ได้พิจารณาแล้วมีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้

ประเด็นอภิปราย

1. เนื่องจากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน
นักศึกษาเข้ามาเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535 ได้ใช้มาเป็นเวลานาน สมควรปรับปรุงข้อความให้เหมาะสมกับ
สถานการณ์ในปัจจุบัน กล่าวคือ

1.1 ปรับปรุงข้อความตามร่างระเบียบข้อ 8 ให้สถานศึกษาไม่ต้องลงรายงานด้วยหมึกสีแดงว่า
ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรไว้ในหลักฐานทางการศึกษาเฉพาะตัวของนักเรียน นักศึกษา
เป็นรายบุคคลเพื่อป้องกันมิให้เป็นการแบ่งแยกให้เกิดความแตกต่างขึ้น

1.2 ยกเลิกเอกสารแนวปฏิบัติท้ายระเบียบฯ พ.ศ. 2535 ที่กำหนดกลุ่มเด็กที่ไม่มีหลักฐาน
ทะเบียนราษฎรและเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย รวม 9 กลุ่ม คือ บุตรชาวเขา บุตรชาวลาว ผู้อพยพเชื้อสายไทย
จากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา เนปาลอพยพ ญวนอพยพ จีนฮ่ออพยพ และผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า
เพราะปัจจุบันกลุ่มเด็กเหล่านั้นได้รับการเปลี่ยนแปลงสถานะจากเดิมขณะเดียวกันไทยได้เข้าเป็นภาคีเกี่ยวกับ
อนุสัญญาสิทธิเด็ก ซึ่งรับรองการคุ้มครองสิทธิของเด็กทุกคนเรื่องการศึกษาแล้ว

ดังนั้น จึงเห็นควรอนุมัติร่างระเบียบฯ ตามข้อเสนอของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ควรขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย
ซึ่งเดิมเคยจำกัดไว้ให้เฉพาะบางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศไทยสามารถ

เข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา (ยกเว้นกลุ่มที่หลบหนีภัยจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้ในพื้นที่) ซึ่งจะสอดคล้องกับการเป็นภาคีอนุสัญญาสิทธิเด็ก และเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาเหล่านั้นมีความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในระยะยาวต่อไป ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

2.1 ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเร่งรัดดำเนินการตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 โดยในยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วยยุทธศาสตร์การกำหนดสถานะและยุทธศาสตร์การให้สิทธิขั้นพื้นฐานแก่บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยได้เป็นอย่างดี

2.2 ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดสำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งผู้แทนกระทรวงมหาดไทยรายงานว่า ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยกำลังจะดำเนินการสำรวจร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำเลขประจำตัว 13 หลัก แยกเป็นอีกประเภทหนึ่งให้แล้วเสร็จ ภายในกำหนด 2 เดือน นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยจะดำเนินการทำบัตรประจำตัวให้แก่ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรในขั้นตอนต่อไปด้วย

2.3 ให้กระทรวงกลาโหมสำรวจสถานศึกษาที่ตั้งในหน่วยที่มีข้อจำกัดด้านการรักษาความปลอดภัย และมีผลกระทบต่อความมั่นคงเพื่อประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการในการจัดนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษาที่เหมาะสม

3. ควรจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอัตราเดียวกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย

4. เนื่องจากขณะนี้มึนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยจำนวน 1,269 คนในโรงเรียนเอกชน (ตัวเลขสำรวจในปี พ.ศ. 2548) ซึ่งนับว่ารัฐได้รับประโยชน์จากเอกชนที่ได้ใช้ทรัพยากรของเอกชนมาช่วยจัดการศึกษาของรัฐ ดังนั้น จึงควรอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมเพื่ออุดหนุนจัดการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาในความดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นเงิน 6.5 ล้านบาทไปก่อน โดยให้เบิกจ่ายตามจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่มีตัวเรียนจริง และเมื่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการตามข้อ 2.1 และ 2.2 ตามลำดับแล้วเสร็จ ให้กระทรวงศึกษาธิการรวบรวมเหตุผลและข้อเท็จจริง เพื่อทบทวนมาตรการอุดหนุนงบประมาณรายการนี้ต่อไป

มติคณะกรรมการกั่นกรองฯ

1. เห็นควรอนุมัติหลักการร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอและให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 พิจารณาแล้วดำเนินการต่อไปได้

2. ให้ความเห็นชอบแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่
สัญชาติไทย รวม 4 ข้อ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการรับประเด็นอภิปราย
ตามข้อ 4 ไปดำเนินการด้วย

3. ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตามยุทธศาสตร์
ตามประเด็นอภิปรายข้อ 2.1 ให้สัมฤทธิ์ผลโดยด่วน

4. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเด็ก เช่น กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร
กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสภาการศึกษาไทยรับไปพิจารณาดำเนินการ
ออกระเบียบให้สอดคล้องกับร่างระเบียบฯ

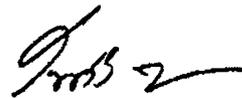
5. ให้หน่วยงานฝึกอาชีพของทุกส่วนราชการยอมรับหลักฐานทางการศึกษาที่ออกให้แก่เด็กตามร่าง
ระเบียบฯ

6. ให้กระทรวงมหาดไทยรับประเด็นอภิปรายตามข้อ 2.2 ไปดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนด
2 เดือน

7. ให้กระทรวงกลาโหมรับประเด็นอภิปรายตามข้อ 2.3 ไปดำเนินการโดยด่วนด้วย
คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอ
คณะรัฐมนตรี คณะที่ 3.1 (ฝ่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม)

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้
ได้ส่งร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในเรื่องนี้ไปเพื่อคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติ
ที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 ตรวจสอบพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางโฉมศรี อารยะศิริ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. 0-2280-9000 ต่อ 306-7

0-2280-9055

โทรสาร 0-2280-9058

1.4 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสแก่บุคคลให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ประกอบกับมาตรา 5 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“หลักฐานทางการศึกษา” หมายความว่า เอกสารอันเป็นหลักฐานทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ ใบส่งตัวนักเรียน นักศึกษา หลักฐานแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร หรือเอกสารอื่นใดในลักษณะเดียวกัน หรือเอกสารที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นหลักฐานทางการศึกษาตามระเบียบนี้

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งจัดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

ข้อ 5 ให้สถานศึกษาถือเป็นหน้าที่ ในการที่จะรับเด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนในสถานศึกษา

กรณีเด็กย้ายที่อยู่ใหม่ สถานศึกษาต้องอำนวยความสะดวก และติดตามให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษาที่ใกล้กับที่อยู่ใหม่

ข้อ 6 การรับนักเรียน นักศึกษาในกรณีที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษามาก่อน ให้สถานศึกษา เรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับเพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

- (1) สูติบัตร
- (2) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนา ทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน
- (3) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) หรือ (2) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสาร ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้
- (4) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) (2) และ (3) ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชน ทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา
- (5) ในกรณีที่ไม่มีบุคคล หรือองค์กรเอกชนตาม (4) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียนหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมา ลงหลักฐานทางการศึกษา

ข้อ 7 ให้สถานศึกษาจัดเก็บสำเนาเอกสารหลักฐานตามข้อ 6 (1) (2) และ (3) ซึ่งได้รับรอง ความถูกต้องแล้วไว้เป็นหลักฐาน และคืนต้นฉบับแก่ผู้ปกครอง

สำหรับหลักฐานบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามข้อ 6 (4) และ (5) ให้เก็บต้นฉบับไว้ที่สถานศึกษานั้น

ข้อ 8 ในขณะที่นักเรียน นักศึกษายังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา เมื่อปรากฏว่ามีหลักฐานตามกฎหมาย ว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมาแสดงภายหลัง ให้สถานศึกษาแก้ไขหลักฐานทางการศึกษาให้เป็นไปตามหลักฐาน ดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการนั้น

ข้อ 9 การบันทึกในหลักฐานทางการศึกษา ให้สถานศึกษาปฏิบัติดังนี้

- (1) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ
- (2) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา ทั้งชั้นเรียนหรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้ เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียน นักศึกษา โดยบันทึก ลงในช่องหมายเหตุพร้อมกับลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร”

ข้อ 10 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและ วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2548

(ลงชื่อ) จาตุรนต์ ฉายแสง

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

บันทึกแจ้งประวัติบุคคล

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....เกี่ยวข้องกับผู้สมัครเข้าเรียนในฐานะ.....
 อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
 อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....
 โทรสาร.....

ขอแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติบุคคล เพื่อการสมัครเข้าเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ดังต่อไปนี้

1. ชื่อ-สกุล ผู้สมัครเรียน..... เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
 เชื้อชาติ..... สัญชาติ..... เกิดที่ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
 จังหวัด..... ประเทศ..... เลขประจำตัวประชาชน.....
2. ชื่อ-สกุลบิดา..... อาชีพ..... เชื้อชาติ.....
 สัญชาติ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
 ประเทศ..... เลขประจำตัวประชาชน.....
3. ชื่อ-สกุลมารดา..... อาชีพ..... เชื้อชาติ.....
 สัญชาติ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
 ประเทศ..... เลขประจำตัวประชาชน.....
4. ชื่อ-สกุลผู้ปกครอง..... เชื้อชาติ.....
 สัญชาติ..... อาชีพ..... ความสัมพันธ์กับผู้สมัคร..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....
 ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
 อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... เลขประจำตัวประชาชน.....
 รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....
5. ชื่อองค์กรเอกชนที่ให้การอุปการะผู้สมัคร.....
 สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้แจ้งไว้ข้างต้น เป็นความจริงทุกประการ

รูปถ่าย ผู้สมัคร เข้าเรียน

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา หรือหัวแม่มือซ้าย ของผู้สมัครเข้าเรียน

(ลงชื่อ).....ผู้แจ้ง/ผู้เรียน

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้รับแจ้ง

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้พิมพ์ลายมือ

(.....)

(ลงชื่อ).....พยาน

(.....)

สรุปสาระสำคัญของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

สรุปสาระสำคัญของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา
เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ตามมติคณะรัฐมนตรี 5 กรกฎาคม 2548

1. ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน
นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535 และแนวปฏิบัติที่แนบท้าย

2. เพื่อเปิดโอกาสแก่ทุกคนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง

- ทุกคนต้องได้เรียน
- เรียนได้ถึงระดับอุดมศึกษา
- เรียนแล้วต้องได้หลักฐานทางการศึกษา
- สถานศึกษาได้ค่าใช้จ่ายรายหัว
- ขอออกนอกเขตกำหนดครั้งเดียวเรียนได้ตลอดหลักสูตร

3. ขยายโอกาสทางการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

ขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย
ซึ่งเดิมเคยจำกัดไว้ให้เฉพาะบางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศ
สามารถเข้าเรียนได้ โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา (ยกเว้นกลุ่มที่หลบหนีภัยจากการสู้รบ
จัดให้เรียนได้ในพื้นที่พักพิง)

4. เงินอุดหนุนการศึกษา

จัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคล
ที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในอัตราเดียวกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย

5. การขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่

กรณีมีกฎหมายควบคุมเฉพาะให้จำกัดพื้นที่อยู่อาศัยสามารถเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลา
ตามหลักสูตรการศึกษาระดับนั้น โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นครั้งคราว หลักเกณฑ์การออกนอกเขตเป็นไปตามที่
กระทรวงมหาดไทยกำหนด (รายละเอียดหน้า 129)

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดำเนินการออกระเบียบให้สอดคล้องกับระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

7. หน่วยงานฝึกอาชีพ

ให้หน่วยงานฝึกอาชีพทุกส่วนราชการยอมรับหลักฐานทางการศึกษาที่ออกให้แก่เด็กตามระเบียบฯ

8. การรับนักเรียน นักศึกษาในกรณีที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษามาก่อน ให้สถานศึกษาเรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับเพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สูติบัตร

(2) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน

(3) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) หรือ (2) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้

(4) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) (2) และ (3) ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชนทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

(5) ในกรณีที่ไม่มีบุคคลหรือองค์กรเอกชนตาม (4) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

9. การแก้ไขหลักฐานตามทะเบียนราษฎร

ในขณะที่นักเรียน นักศึกษายังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา เมื่อปรากฏว่ามีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมาแสดงภายหลัง ให้สถานศึกษาแก้ไขหลักฐานทางการศึกษาให้เป็นไปตามหลักฐานดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการนั้น

10. หน้าที่ของสถานศึกษา

ให้สถานศึกษาถือเป็นหน้าที่ ในการที่จะรับเด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนในสถานศึกษา

11. สถานศึกษาที่อยู่ในบังคับของระเบียบฯ

สถานศึกษาที่อยู่ในบังคับของระเบียบฯ คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

12. หลักฐานทางการศึกษา

ได้แก่ เอกสารอันเป็นหลักฐานทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ ใบส่งตัวนักเรียน นักศึกษา หลักฐานแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร หรือเอกสารอื่นใดในลักษณะเดียวกัน หรือเอกสารที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นหลักฐานทางการศึกษาตามระเบียบนี้

13. การบันทึกหลักฐานทางการศึกษา

การบันทึกในหลักฐานทางการศึกษา ให้สถานศึกษาปฏิบัติดังนี้

(1) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

(2) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษาทั้งชั้นเรียนหรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียน นักศึกษา โดยบันทึกลงในช่องหมายเหตุพร้อมกับลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการ ทะเบียนราษฎร”

14. องค์กรเอกชน

องค์กรเอกชน หมายความว่า สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งจดทะเบียน เป็นนิติบุคคล

15. กรณีนักเรียน นักศึกษาย้ายที่อยู่

สถานศึกษาต้องอำนวยความสะดวกและตามให้เด็กได้เข้าเรียน

1.5 การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์
การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล มติคณะรัฐมนตรี
ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน
ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

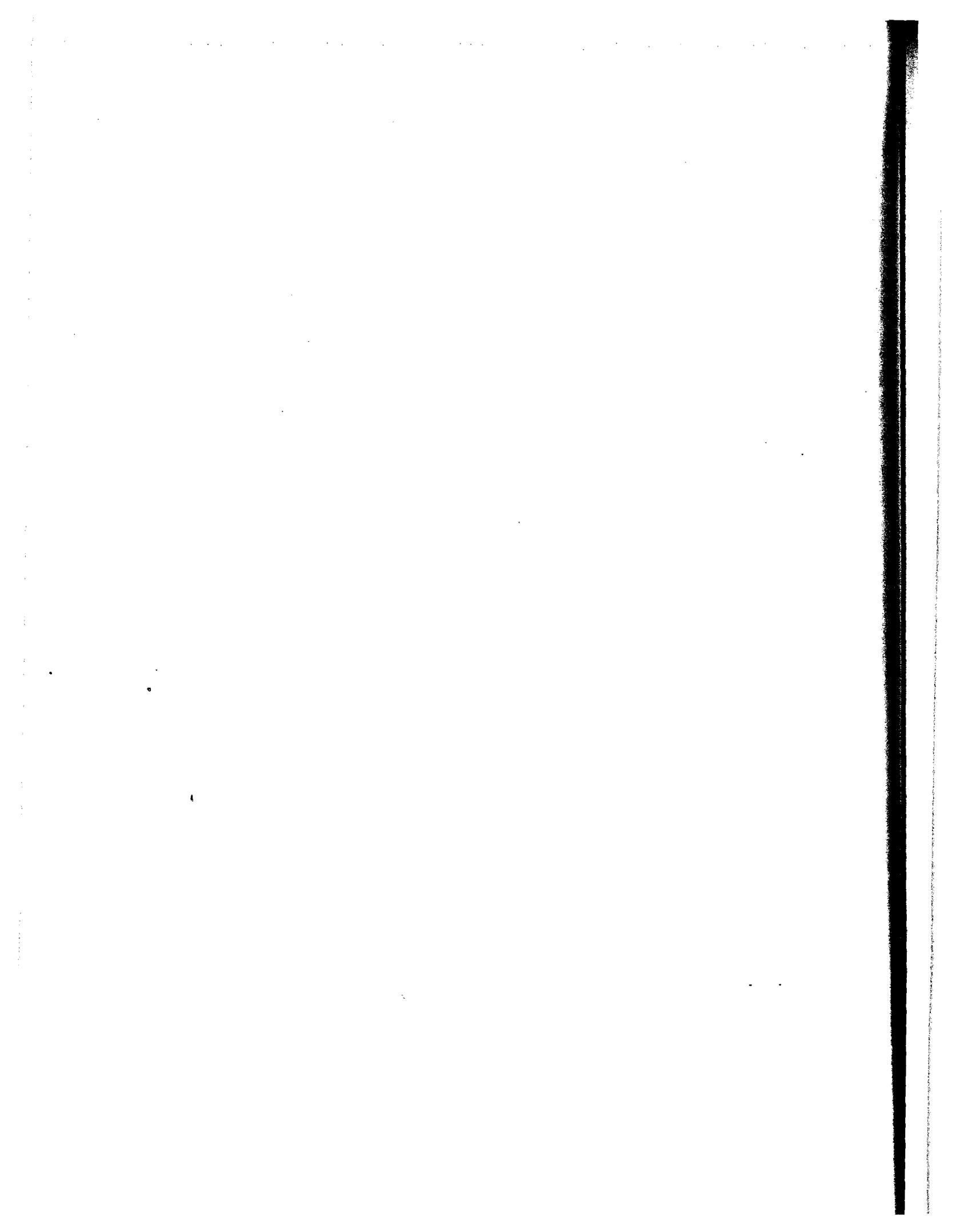
หน่วยงาน	การดำเนินการ
<p>สำนักกิจการความมั่นคง ภายในกรมการปกครอง (ตามคำสั่ง ที่ มท 0308.4/ว 795 ลงวันที่ 7 มีนาคม 2550 ดูภาคผนวก ค หน้า 127)</p>	<p>1. จัดทำแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยสามารถออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเป็นการชั่วคราว (ดูภาคผนวก ค หน้า 129) เพื่อรับการศึกษาได้เท่าระยะเวลาของหลักสูตรได้โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นครั้ง ๆ ไป โดยมีแนวทางดังนี้ คือ</p> <p>1.1 การยื่นคำร้อง กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง โดยสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กระทรวงมหาดไทย</p> <p>กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดอื่น: ที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนา โดยผู้ร้องต้องแจ้งสถานที่ที่จะประสงค์ขอเดินทางไปศึกษา ชื่อสถานศึกษา ชื่อหลักสูตร ระยะเวลาที่ศึกษาตามหลักสูตร ระยะเวลาที่ขออนุญาต และสถานที่พักอาศัยระหว่างศึกษา พร้อมเอกสารดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว 2. หนังสือรับรองการเป็นนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษา 3. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 4 รูป 4. หลักฐานทางการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี) <p>(การขออนุญาตออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้ยื่นก่อนวันเดินทางอย่างน้อย 5 วันทำการ หากเป็นการขออนุญาตออกนอกเขตจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้ยื่นก่อนวันเดินทางอย่างน้อย 10 วันทำการ)</p> <p>1.2 การอนุญาตให้ออกนอกเขต ผู้มีอำนาจให้อนุญาต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1 ออกนอกเขตกรุงเทพมหานคร-อธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย 1.2.2 ออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ-นายอำเภอ/ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ 1.2.3 ออกนอกเขตจังหวัด-ผู้ว่าราชการจังหวัด (โดยการเสนอของอำเภอ)

หน่วยงาน	การดำเนินการ
	<p>ระยะเวลาในการอนุญาต</p> <p>ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจให้อนุญาต โดยให้พิจารณาจากระยะเวลาที่ผู้นั้นศึกษาตามหลักสูตรและระยะเวลาเดินทางไป-กลับเป็นสำคัญ</p> <p>กรณีจำเป็นและมีเหตุผลพิเศษ</p> <p>เช่นกรณีขอออกนอกเขตเกินกว่าระยะเวลาตามหลักสูตรก็ให้ทำได้ โดยให้ผู้มีอำนาจให้อนุญาตพิจารณาเป็นราย ๆ ไป</p> <p>การออกหนังสืออนุญาต</p> <p>หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำสมุดบันทึกควบคุมการอนุญาตออกนอกเขต เพื่อกรอกรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมทั้งมีช่องหมายเหตุสำหรับผู้ได้รับอนุญาตลงลายมือชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ เมื่อเดินทางกลับมารายงานตัวตามแบบท้ายแนบปฏิบัติ</p> <p>1.3 การรายงานตัว</p> <p>1.3.1 ผู้ได้รับอนุญาตต้องนำหนังสืออนุญาตและบัตรประจำตัวพกพาติดตัวไปด้วยเพื่อแสดงต่อเจ้าหน้าที่ระหว่างเดินทางออกนอกเขต</p> <p>1.3.2 การรายงานตัวเมื่อไปถึงท้องที่อันเป็นสถานที่พักอาศัยอยู่ระหว่างการศึกษ</p> <p>กรณีที่พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร-กรมการปกครอง</p> <p>โดยสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กระทรวงมหาดไทย และ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ</p> <p>กรณีที่พักอาศัยในเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ-นายอำเภอ/ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ และ สถานีตำรวจภูธรในท้องที่นั้น</p> <p>1.3.3 กรณีได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ เกินกว่า 1 ปี ต้องรายงานตัวทุก 3 เดือน นับแต่วันรายงานตัวครั้งแรก</p> <p>1.3.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำสมุดบันทึกควบคุมการรายงานตัว เพื่อกรอกรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมทั้งมีช่องหมายเหตุสำหรับผู้มารายงานตัวลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือตามแบบท้ายแนบปฏิบัติฯ นี้</p> <p>1.3.5 กรณีเปลี่ยนแปลงที่พักอาศัย ให้แจ้งท้องที่ที่ผู้รายงานตัวมารายงานตัวเดิมทราบ เพื่อที่ท้องที่ดังกล่าวจะได้ออกหนังสือ เพื่อให้ผู้แจ้งนำไปแจ้งท้องที่อันเป็นสถานที่พักอาศัยระหว่างการศึกษใหม่ทราบ นอกจากนี้ ท้องที่</p>

หน่วยงาน	การดำเนินการ
	<p>อันเป็นสถานที่ที่พักอาศัยอยู่เดิมต้องแจ้งท้องถิ่นเป็นสถานที่พักอาศัยระหว่างการ การศึกษาใหม่ รวมทั้งจังหวัดอันเป็นเขตควบคุมของผู้ที่ได้รับอนุญาต ออกนอกเขตฯ ทราบ สำหรับผู้ที่ได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ มีหน้าที่ดำเนินการ ตาม 1.3.2</p> <p>1.3.6 เมื่อระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ออกนอกเขตฯ สิ้นสุดลง ผู้ที่ได้รับ อนุญาตออกนอกเขตฯ ต้องกลับไปรายงานตัว ณ ท้องที่ที่ตนยื่นคำร้องขอ ออกนอกเขตฯ ไว้</p> <p>(หมายเหตุ: รายละเอียดของเขตควบคุมของนักเรียน นักศึกษา ที่เป็นบุตร ชนกลุ่มน้อยและไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวไว้แล้ว ให้เป็นไปตามเขตควบคุมแนบท้ายร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่แนบท้าย แนวปฏิบัติฯ นี้ สำหรับเขตควบคุมของนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทย กลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บุตรชนกลุ่มน้อย รวมทั้งนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มี สถานะทางทะเบียน และได้สำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามระเบียบ สำนักทะเบียนกลางที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร ได้แก่ ท้องที่ อำเภอ หรือกรุงเทพมหานครที่ได้สำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว ตามไว้แล้ว ระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย)</p> <p>1.4 บทลงโทษผู้ฝ่าฝืน</p> <p>นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย ที่ได้รับการจัดทำ ทะเบียนประวัติ และบัตรประจำตัวหากเดินทางออกนอกเขตควบคุมโดยไม่ได้รับ อนุญาตและไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด กระทรวงมหาดไทยจะนำข้อมูลของ ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติมาประกอบการพิจารณาให้สถานะตามกฎหมาย</p>
<p>สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หมายเหตุ: ระเบียบสำนัก ทะเบียนกลางว่าด้วยการ สำรวจและจัดทำทะเบียน สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะ ทางทะเบียน พ.ศ. 2548</p>	<p>สำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่มเด็ก และบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา ตามหนังสือ ที่ มท 0309.1/ว 34 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548 (ดูภาคผนวก ค หน้า 149) โดยมีสาระสำคัญดังนี้ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นายทะเบียนจังหวัดทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร ขอความร่วมมือและแต่งตั้งให้ผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ทุกระดับเป็นเจ้าหน้าที่ สำรวจจัดทำข้อมูล นักเรียนนักศึกษาที่ไม่มีชื่อและ รายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13 และ ท.ร. 14) โดยใช้แบบสำรวจฯ 89 และใบตอบรับการสำรวจ แบบ 89/1 ภายใน 15 สิงหาคม 2548

หน่วยงาน	การดำเนินการ
<p>(มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2548)</p> <p>(ดูภาคผนวก ค หน้า 143)</p> <p>มีสาระสำคัญดังนี้</p> <p>1. “บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน” หมายถึง บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร แต่ไม่มีรายการในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13 และ ท.ร. 14) เนื่องจากไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันถิ่นกำเนิดหรือประวัติของบุคคลหรือมีหลักฐานไม่เพียงพอที่นายทะเบียนจะพิจารณาเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมายที่ไม่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ หรือผู้ที่รัฐไม่มีนโยบายผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ</p> <p>2. “ทะเบียนประวัติ” หมายถึง ทะเบียนสำหรับลงรายการของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนซึ่งจัดทำเป็นรายหมู่บ้านหรือชุมชน</p> <p>3. “บัตรประจำตัว” ท.ร. 38 ก = ทะเบียนประวัติ</p>	<p>2. เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจตาม 1 ต้องกรอกรายชื่อของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา พร้อมเลขรหัสประจำบ้านของโรงเรียนฯ ดังกล่าวตามสำเนาทะเบียนบ้าน และให้กรอกรายการของเด็กที่สำรวจนั้นตามข้อเท็จจริงเท่าที่ทราบในแบบสำรวจฯ 89 และให้มอบใบตอบรับการสำรวจ แบบ 89/1 ให้ผู้ถูกสำรวจไว้เป็นหลักฐาน</p> <p>3. เมื่อสำนักทะเบียนได้รับแบบสำรวจฯ 89 คืนมาแล้วจะดำเนินการบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยชุดคำสั่งของระบบคอมพิวเตอร์จะตรวจสอบรายการบุคคลตามแบบสำรวจฯ 89 ที่บันทึกไว้กับฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรโดยอัตโนมัติ โดยเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการ ดังนี้</p> <p>3.1 ถ้าพบว่าเป็นผู้ที่มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13 หรือ ท.ร. 14) หรือทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าวฯ ให้เจ้าหน้าที่แจ้งผู้บริหารโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้สำรวจตาม 1 โดยใช้แบบ 89/2 ไว้เป็นหลักฐานสำหรับดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อไป</p> <p>3.2 กรณีที่ตรวจไม่พบรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร บุคคลดังกล่าวจะได้รับการกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก เป็นบุคคลประเภท 0 โดยอัตโนมัติ และจะมีการดำเนินการ คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ กำหนดวันที่จะนัดบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนมาถ่ายรูปและพิมพ์ลายนิ้วมือ เพื่อออกเอกสารรับรองรายการทะเบียนประวัติฯ ตามแบบ ท.ร. 38 ข ■ จัดทำบัตรประจำตัวสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ■ สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นรายงานผลการปฏิบัติงานผ่านสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2548 ■ สำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครสรุปผลการดำเนินการแล้วส่งให้สำนักทะเบียนกลางภายในวันที่ 15 กันยายน 2548 (หมายเหตุ หลังจากหนังสือฉบับดังกล่าว สำนักทะเบียนกลางก็ได้มีหนังสือลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2548 จำนวนหลายฉบับ (ดูภาคผนวก ค หน้า 152-156) ถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการการอุดมศึกษา ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อประสานงานขอความร่วมมืออีกทางหนึ่ง)

หน่วยงาน	การดำเนินการ
<p>4. “เลขประจำตัว” ของบุคคลที่ไม่มีสถานะ ทางทะเบียนประกอบด้วย เลข 13 หลัก โดย เลขหลักที่ 1 เป็นเลข “0” และเลขหลักที่ 7 และ 8 กำหนดเป็นเลข “89”</p>	
<p>สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ สำนักกิจการพิเศษ (ดูภาคผนวก ค หน้า 152-157)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสานงานไปยัง สพฐ. สอศ. และ สกอ. ให้แจ้งไปยังสถานศึกษาให้ถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องส่งรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการสำรวจข้อมูลนักเรียนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรไปยังสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่เพื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่สำรวจข้อมูล และให้ดำเนินการสำรวจข้อมูลให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2548 (สืบเนื่องจาก ณ วันที่ 30 กันยายน 2548 สถานศึกษาสำรวจข้อมูลนักเรียนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรได้จำนวนน้อยมาก) 2. ให้หน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปรับปรุงระเบียบ ประกาศ หรือกฎ เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 โดยส่งให้กระทรวงศึกษาธิการภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2548

บทที่ ๑

แนวทางในการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
หรือไม่มีสัญชาติไทย แยกตามระดับและประเภทการศึกษา

**แนวทางในการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
หรือไม่มีสัญชาติไทย แยกตามระดับและประเภทการศึกษา**

เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย
สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 และเพื่อขจัดปัญหา
ความไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติและให้การศึกษาของบุคคลเหล่านี้ดำเนินไปได้ราบรื่น ต่อเนื่อง และรวดเร็ว
จึงได้กำหนดแนวทางดำเนินการแยกตามระดับและประเภทการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานสากลกับกฎหมาย และนโยบายของรัฐบาลไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้รับรองเรื่องสิทธิทางการศึกษาไว้ในหมวด 5 ดังนี้

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ซึ่งบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic Social and Cultural Rights-ICESCR) ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2542 และมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2542 ดังนี้

ข้อ 13

1. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนในการศึกษา รัฐภาคีเห็นพ้องกันว่าการศึกษาจะต้องมุ่งให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ และความสำนึกในศักดิ์ศรีของตนอย่างบริบูรณ์ และจะต้องเพิ่มพูนการเคารพในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน รัฐภาคีเห็นพ้องกันอีกว่าการศึกษาก็จะต้องทำให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ความอดทน และมิตรภาพระหว่างชาติ และกลุ่มเชื้อชาติ ชนกลุ่มน้อย หรือกลุ่มศาสนาที่เปราะบางและสานต่อไปถึงกิจกรรมของสหประชาชาติในการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

2. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองว่าเพื่อที่จะทำให้สิทธินี้เป็นจริงโดยบริบูรณ์

(ก) การศึกษาขั้นประถมจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับและจัดให้ทุกคนแบบให้เปล่า

(ข) จะต้องจัดการศึกษาชั้นมัธยมในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการศึกษามัธยมทางเทคนิคศึกษา และอาชีวศึกษาให้มีขึ้นโดยทั่วไป และให้ทุกคนมีสิทธิได้รับโดยวิธีการที่เหมาะสมทุกทาง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการนำการศึกษาแบบให้เปล่ามาใช้ได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป

(ค) ทุกคนจะต้องสามารถได้รับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาอย่างเท่าเทียมกันบนพื้นฐานของความสามารถ โดยวิธีการที่เหมาะสมทุกทาง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการนำการศึกษาแบบให้เปล่ามาใช้ได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป

(ง) การศึกษาชั้นพื้นฐานจะต้องได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับหรือเรียนไม่ครบตามช่วงระยะเวลาทั้งหมดของการศึกษาชั้นประถม

(จ) จะต้องดำเนินการพัฒนาระบบโรงเรียนทุกระดับอย่างแข็งขัน ให้มีระบบทุนการศึกษา ที่เพียงพอและปรับปรุงสภาพของวัสดุประกอบการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง

3. รัฐภาคีทั้งหลายแห่งกติกาที่รับที่จะเคารพเสรีภาพของบิดามารดาและผู้ปกครองตามกฎหมาย ในกรณีที่มีในการเลือกโรงเรียนสำหรับเด็กของตน นอกจากที่จัดตั้งโดยเจ้าหน้าที่รัฐ เช่นที่เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่รัฐกำหนดไว้หรือให้ความเห็นชอบ เพื่อประกันให้การศึกษาทางศาสนา และศีลธรรมของเด็กเป็นไปโดยสอดคล้องกับความเชื่อถือของตน

4. ไม่มีส่วนใดของข้อนี้จะแปลไปในทางก้าวท้าวเสรีภาพของปัจเจกชนและองค์กรในการจัดตั้ง และดำเนินการสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตามหลักการที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของข้อนี้ และข้อกำหนดที่ว่า การศึกษาในสถาบันเช่นว่าจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามที่รัฐได้กำหนดไว้

นอกจากนี้ ประเทศไทยก็มีหน้าที่ดำเนินการให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child-CRC) ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้โดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2535 และมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2535 โดยอนุสัญญานี้ดังกล่าว เล็งเห็นถึงความสำคัญในการให้การคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี โดยให้เหตุผลว่า

“เด็กโดยเหตุที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งร่างกายและจิตใจ จึงต้องการการพิทักษ์และดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงต้องการการคุ้มครองตามกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังการเกิด”

ซึ่งสาระสำคัญมีดังนี้ คือ

ข้อที่ 1

เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้ เด็ก หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่ จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น

ข้อที่ 2

1. รัฐภาคีจะเคารพและประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้แก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ในเขตอำนาจของตน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าชนิดใด ๆ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย

ฯลฯ

ข้อที่ 28

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อที่จะให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับและบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ

(ก) จัดการศึกษาระดับประถมเป็นภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

(ข) สนับสนุนการพัฒนาของการศึกษาระดับมัธยมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จัดการศึกษาให้แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน และดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เช่น การนำมาใช้ซึ่งการศึกษาแบบให้เปล่า และการเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีจำเป็น

(ค) ทำให้การศึกษาในระดับสูงเปิดกว้างแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถ โดยทุกวิธีการที่เหมาะสม

(ง) ทำให้ข้อมูลข่าวสารและการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพเป็นที่แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน

(จ) ดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และลดอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน

2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะประกันว่า ระเบียบวินัยของโรงเรียนได้กำหนดขึ้นในลักษณะที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเด็กและสอดคล้องกับอนุสัญญานี้

3. รัฐภาคีจะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อที่จะเกื้อกูลต่อการขจัดความเหลื่อมล้ำและการไม่รู้หนังสือทั่วโลก และเอื้ออำนวยให้ได้รับความรู้ทางวิชาการและทางเทคนิค และวิธีการสอนสมัยใหม่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ข้อที่ 29

1. รัฐภาคีตกลงว่า การศึกษาของเด็กจะมุ่งไปสู่

(ก) การพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ และความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กให้เต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน

(ข) การพัฒนาความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และต่อหลักการที่วางไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ

(ค) การพัฒนาความเคารพต่อบิดามารดาของเด็ก เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และค่านิยมของเด็กนั่นเอง ค่านิยมของชาติที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ค่านิยมของชาติถิ่นกำเนิดของเขา และต่ออารยธรรมอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากของเขาเอง

(ง) การเตรียมเด็กให้มีชีวิตที่มีความรับผิดชอบในสังคมที่เสรีด้วยจิตสำนึกแห่งความเข้าใจกัน สันติภาพ ความอดกลั้น ความเสมอภาคทางเพศ และมีมิตรภาพในหมู่มวลมนุษย์ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนชาติ กลุ่มศาสนา ตลอดจนในหมู่คนพื้นเมืองดั้งเดิม

(จ) การพัฒนาความเคารพต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

2. ไม่มีความเคลื่อนไหวในข้อนี้หรือในข้อ 28 ที่จะได้รับการตีความให้เป็นการก้าวก้าวเสรีภาพของบุคคลและองค์กรในการจัดตั้งและอำนวยการสถาบันทางการศึกษา แต่ทั้งนี้จะต้องเคารพต่อหลักการที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของข้อนี้เสมอ และต่อเงื่อนไขที่ว่าการศึกษาที่ให้ในสถาบันเหล่านั้นต้องเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำที่รัฐได้วางไว้

จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ประกอบกับข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งสองฉบับสามารถสรุปได้ว่า เด็กที่อายุไม่เกิน 18 ปี ที่อยู่ในเขตอำนาจของรัฐไทย ต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน โดยห้ามเลือกปฏิบัติเพราะเหตุเชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก โดยเด็กนั้นต้องได้รับการรับรองสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งก็รวมไปถึงการได้รับสิทธิตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพตามแนวนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาที่จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญาและชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มีใจความสำคัญดังนี้

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ฯลฯ

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ
หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545

“การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“เด็ก” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่เด็กที่สอบได้
ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับแล้ว

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง
หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำ
หรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน

ฯลฯ

มาตรา 5 ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี
ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ
ระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเขตการศึกษาภาคบังคับ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครอง
ของเด็กทราบก่อน เด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา 6 ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

เมื่อผู้ปกครองร้องขอให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์
การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

ฯลฯ

มาตรา 13 ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 6 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ฯลฯ

มาตรา 15 ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียน
ในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

จากบทบัญญัติดังกล่าวทำให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาในทุกสังกัดทุกระดับต้องดำเนินการ
ให้เด็กได้รับสิทธิด้านการศึกษา

1.2 แนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐาน ทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2546 สำหรับเด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติไทย จะมีการดำเนินการเช่นเดียวกับเด็กที่มีสัญชาติไทยทั่วไป รวมทั้งแนวปฏิบัติพิเศษ เพื่อการจัดการศึกษาแก่บุคคลเหล่านี้ให้มีความเหมาะสม ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 เรื่อง ดังนี้

- 1.2.1 วิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษา
- 1.2.2 ระหว่างนักเรียนเรียนอยู่ในสถานศึกษา
- 1.2.3 การย้ายที่เรียนระหว่างปี
- 1.2.4 เมื่อจบการศึกษา

1.2.1 วิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษา

ก. การวางแผนการรับนักเรียนและการส่งเด็กเข้าเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับแจ้งนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียนให้สถานศึกษาในสังกัดและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาภาคบังคับทราบ แล้วแต่กรณี ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี (ตามมาตรา 5 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนการรับนักเรียน

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับแจ้งนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียนให้สถานศึกษาในสังกัด และให้หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาภาคบังคับทราบ
- 2) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนที่การศึกษา (Education Mapping) และสถานศึกษาจัดทำแผนที่สถานศึกษา (School Mapping)
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษาในสังกัดทุกหมู่บ้านทุกตำบลที่รับผิดชอบจัดการศึกษา

ทุกระดับชั้น ตั้งแต่ปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้บัญชีแสดงพื้นที่เขตบริการของสถานศึกษาหรือแบบ บค. 01

4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จัดการศึกษาภาคบังคับจัดทำสำมะโนนักเรียน โดยใช้แบบสำรวจข้อมูลประชากรวัยเรียนก่อนเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับหรือแบบ บค. 02 (สำหรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานการเกิด (สูติบัตร) หรือหลักฐานทางทะเบียน ราษฎรซึ่งอาจเป็นการตกสำรวจ เด็กที่บิดามารดาไม่ได้แจ้งเกิด หรือเด็กที่เป็นบุตรผู้อพยพหลบหนีเข้าเมือง ให้ทำเครื่องหมาย/ในช่องไม่มีหลักฐาน ท.ร. 14)

5) สถานศึกษาสรุปข้อมูลจากแบบ บค. 02 ลงในบัญชีรายชื่อเด็กที่มีอายุก่อนเกณฑ์ภาคบังคับ เข้าเรียนตาม พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 หรือแบบ บค. 03 (กรณีที่ได้กยังไม่มีเลขประจำตัว 13 หลัก ให้โรงเรียนกำหนดรหัส G และตามด้วยเลข 12 หลัก)

6) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับจัดทำแผนการรับนักเรียน (แผนชั้นเรียนรายปี)

7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับจัดทำประกาศการรับ นักเรียนในระดับเขตพื้นที่ โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบล่วงหน้า 1 ปีการศึกษา (ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545)

8) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารายงานผลการจัดทำแผนการรับนักเรียนให้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การส่งเด็กเข้าเรียน

2.1 การส่งเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.1.1 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบรายชื่อเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนที่สถานศึกษาจัดส่งตามแบบ บค. 03 ภายในเดือนมีนาคม ก่อนปีการศึกษาที่เด็ก จะเข้าเรียน 1 ปี

2.1.2 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาภายในเดือนเมษายน ก่อนปีการศึกษา ที่เด็กจะเข้าเรียน 1 ปี ตามแบบประกาศเรื่องให้ผู้ปกครองส่งเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์บังคับเข้าเรียนในสถานศึกษา (แบบ บค. 04)

2.1.3 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี แจกเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองตามแบบหนังสือแจ้งผู้ปกครอง ส่งเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนในสถานศึกษา (แบบ บค. 06) ทราบภายในเดือนเมษายน

ก่อนปีการศึกษาที่เด็กจะเข้าเรียน 1 ปี โดยผู้ปกครองแจ้งการส่งเด็กเข้าเรียน (แบบ บค. 08) ก่อนปีการศึกษาที่เด็กจะเข้าเรียน และสถานศึกษารับแจ้งการส่งเด็ก (แบบ บค. 08/1)

2.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับ และสถานศึกษาประชาสัมพันธ์รายละเอียดการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาทั้งเด็กมีสัญชาติไทย เด็กไม่มีสัญชาติไทย และเด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลาย เช่น ป้ายโฆษณา วิทยุกระจายเสียง หอกระจายข่าว แผ่นพับ เอกสาร วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การประชุมชี้แจงผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

2.1.5 ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาที่กำหนดในวันเปิดภาคต้นของปีการศึกษา

2.1.6 สถานศึกษารายงานผลการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน ทั้งในพื้นที่เขตบริการและนอกพื้นที่เขตบริการของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แจ้งคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและรายงานต้นสังกัด (แบบ บค. 09) ในวันทำการแรกของเดือนมิถุนายนของทุกปี

2.1.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาแจ้งรายชื่อเด็กนอกเขตบริการที่เข้าเรียนให้สถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการของนักเรียนทราบ (แบบ บค. 09/3) กรณีที่เป็นเด็กมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับนักเรียนนอกเขตบริการไว้แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการของนักเรียนนั้นทราบ เพื่อดำเนินการแจ้งโรงเรียนในสังกัดต่อไป สำหรับกรณีสถานศึกษารับเด็กนอกเขตบริการ แต่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันให้สถานศึกษาที่รับเด็กนอกเขตบริการมาเข้าเรียน แจ้งสถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการของนักเรียนทราบ

2.1.8 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี ประสานสถานศึกษาดำเนินการติดตามเด็กเข้าเรียน (แบบ บค. 11)

2.1.9 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สรุปผลการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน รายงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (แบบ บค. 09/5)

2.2 การจัดสรรโอกาสเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2.1 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งรายชื่อนักเรียนที่คาดว่าจะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้สถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี ภายในเดือนมกราคม ก่อนปีการศึกษาที่นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (แบบ บค. 10)

2.2.2 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ

ระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักเขตพื้นที่การศึกษา
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาและสถานศึกษาภายในเดือนเมษายน
ก่อนปีการศึกษาที่เด็กจะเข้าเรียน 1 ปี (แบบ บค. 05)

2.2.3 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี แจกเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองนักเรียนที่คาดว่าจะจบการศึกษา
ตามข้อ 1 ในสถานศึกษาที่มีได้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทราบภายในเดือนเมษายน ก่อนปีการศึกษา
ที่เด็กจะเข้าเรียน (แบบ บค. 07) และผู้ปกครองแจ้งการส่งเด็กเข้าเรียน (แบบ บค. 08)

ทั้งนี้ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงาน
ที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี อาจมอบให้สถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการดำเนินการแทนได้

2.2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ที่จัดการศึกษาภาคบังคับ และสถานศึกษาประชาสัมพันธ์รายละเอียดการจัดสรรโอกาสเข้าเรียนในสถานศึกษา
ทั้งเด็กมีสัญชาติไทย เด็กไม่มีสัญชาติไทย และเด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์
อย่างหลากหลาย เช่น ป้ายโฆษณา วิทยุกระจายเสียง หอกระจายข่าว แผ่นพับ เอกสาร วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์
การประชุมชี้แจงผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิก
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

2.2.5 ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาที่กำหนดในวันเปิดเรียนภาคต้นของ
ปีการศึกษาที่ต้องเข้าเรียน

2.2.6 สถานศึกษารายงานผลการรับนักเรียนทั้งในเขตบริการและนอกเขตบริการของ
สถานศึกษา ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณีทราบ (แบบ บค. 09) และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสรุปผล
การรับนักเรียน (แบบ บค. 09/6) แจกคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และรายงานหน่วยงานต้นสังกัด
ในวันทำการแรกของเดือนมิถุนายนของทุกปี (แบบ บค. 09/6)

2.2.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาแจ้งรายชื่อเด็กนอกเขตบริการ
ที่เข้าเรียนให้สถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการของนักเรียนทราบ (แบบ บค. 09/3) กรณีที่เป็นเด็กมาจาก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับนักเรียนนอกเขตบริการไว้แจ้งสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการของนักเรียนนั้นทราบ เพื่อดำเนินการแจ้งโรงเรียน
ในสังกัดต่อไป สำหรับกรณีสถานศึกษารับเด็กนอกเขตบริการ แต่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันให้
สถานศึกษาที่รับเด็กนอกเขตบริการมาเข้าเรียน แจ้งสถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการของนักเรียนทราบ

2.2.8 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สรุปการรับเด็กเข้าเรียน รายงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (แบบ บค. 09/6)

ข. หน้าที่และแนวปฏิบัติของสถานศึกษา

1. กรณีที่นักเรียนไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษาใดมาก่อน

1. ศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 เป็นต้น

2. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการรับนักเรียน

2.1 จัดทำแผนการรับนักเรียน

ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี

2.2 ประกาศการรับนักเรียน

ประชาสัมพันธ์รายละเอียดการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

2.3 แต่งตั้งคณะกรรมการการรับนักเรียน

วิธีดำเนินการให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของแต่ละสถานศึกษา

2.4 สํารวจเด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับที่ไม่มีชื่อใน ท.ร. 14 ท.ร. 13 (ทะเบียนราษฎร) ของนักเรียนที่อยู่ในชุมชนและในเขตพื้นที่บริการ

สถานศึกษาสรุปข้อมูลจากแบบ บค. 02 ลงในบัญชีรายชื่อเด็กที่มีอายุก่อนเกณฑ์ภาคบังคับ เข้าเรียนตาม พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 (แบบ บค. 03)

2.5 ดำเนินการรับนักเรียน

การนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้นับตามปฏิทิน หากเด็กอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ในปีใด ให้นับว่าเด็กมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดในปีนั้น (กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 คู่มือผนวก ค หน้า 166)

2.6 ตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ

ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 6 ดังนี้

(1) สูติบัตร

(2) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน

(3) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) หรือ (2) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้

(4) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) (2) และ (3) ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชน ทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

(5) ในกรณีที่ไม่มีบุคคลหรือองค์กรเอกชนตาม (4) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

2.7 การลงทะเบียนนักเรียน

ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 9 (1) และ (2) ดังนี้

(1) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

(2) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษาทั้งชั้นเรียนหรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียน นักศึกษา โดยบันทึกลงในช่องหมายเหตุพร้อมลงนามกำกับข้อความว่า "ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร"

3. รายงานการรับนักเรียน

สถานศึกษารายงานผลการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน ทั้งในพื้นที่เขตบริการและนอกพื้นที่เขตบริการ ของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษา ภาคบังคับแจ้งคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และรายงานต้นสังกัด (แบบ บค. 09) ในวันทำการแรกของเดือนมิถุนายนของทุกปี

**2. กรณีที่นักเรียนไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เคยเข้าเรียน
' ในสถานศึกษาอื่นมาก่อน โดยที่หลักฐานทางทะเบียนหรือหลักฐานทางการศึกษา
ไม่สมบูรณ์หรือไม่สามารถหาได้**

1. ศึกษาและตรวจสอบเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 6 ดังนี้

(1) สูติบัตร

(2) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน (ซึ่งรวมถึง ท.ร. 14, ท.ร. 13 เป็นต้น)

(3) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) หรือ (2) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้ เช่น ท.ร. 38/1 (ทะเบียนประวัติของผู้ติดตาม ท.ร. 1/1 (หนังสือรับรองการเกิด) แบบ 89/1 (ใบตอบรับการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป็นต้น)

(4) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) (2) และ (3) ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชนทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

(5) ในกรณีที่ไม่มีบุคคลหรือองค์กรเอกชนตาม (4) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียกหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

2. การลงทะเบียนนักเรียน

ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 9 (1) และ (2) ดังนี้

(1) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

(2) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษาทั้งชั้นเรียนหรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียน นักศึกษา โดยบันทึกลงในช่องหมายเหตุพร้อมลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร”

3. การสอบและประเมินเทียบความรู้ชั้นตอนการเทียบโอนความรู้

3.1 การเทียบโอนความรู้กรณีนักเรียน นักศึกษาไม่มีหลักฐานทางการศึกษาใด ๆ

ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการเทียบโอนความรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบความรู้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ หากผ่านให้ผู้บริหารอนุมัติเข้าเรียนได้และดำเนินการรายงานต้นสังกัด

(**ทั้งนี้ ในระหว่างดำเนินการเทียบความรู้ให้จัดนักเรียนเข้าชั้นเรียนได้ก่อนตามความเหมาะสม**)

3.2 กรณีเทียบโอนผลการเรียนกรณีมีหลักฐานทางการศึกษา ดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ก. ใช้สำหรับกรณีการย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคัน และขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศ และขอกลับเข้าศึกษาต่อในประเทศ ซึ่งนอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรบอาชีพ สถาบันการศึกษาในครอบครัว

ข. การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนหรือต้นภาคเรียนที่สถานศึกษา
รับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษา
ที่รับเทียบโอน อย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิจ
ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของ
ผู้เรียน
2. พิจารณาจากความรู้และความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้
และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติจากสภาพจริง

การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศหรือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ
สำหรับการเทียบโอนเข้าสู่สถานศึกษาในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ
เทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ค. การผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

ตามประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียน
ก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2546

1. **ประเภทของการผ่อนผัน** การผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับมี 2 ประเภท
คือ

- 1.1 การขอผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด
- 1.2 การขอผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนหลังจากที่เด็กมีอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์

2. ลักษณะที่สามารถผ่อนผัน

2.1 การขอผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ต่อเมื่อ

- 2.1.1 เด็กเรียนจบการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
- 2.1.2 ในกรณีที่เด็กไม่จบการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือเทียบเท่า แต่ผู้ปกครอง
ร้องขอและผ่านการประเมินความพร้อมทางด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ อารมณ์ และสังคมตามประกาศของ
คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 การขอผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ต่อเมื่อ

2.2.1 เด็กป่วยด้วยโรคติดต่อร้ายแรงและเป็นอุปสรรคต่อการเรียน หรืออยู่ระหว่างต้อง
พักรักษาตัวไม่สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลานาน ซึ่งผ่อนผันได้จนกว่าเด็กจะสามารถมาเรียนตามปกติได้

2.2.2 กรณีมีเหตุจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัยอื่นใดที่เด็กไม่สามารถเข้าเรียนได้ตามปกติได้ ทั้งนี้ การผ่อนผันตามข้อนี้ต้องไม่ทำให้เด็กที่มีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเสียสิทธิ์ในการเข้าเรียนในสถานศึกษานั้นซึ่งผ่อนผันได้ตามความจำเป็นและหากต้องผ่อนผันเป็นเวลานานเกินไปจนเกิดเป็นผลเสียแก่เด็ก ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

3. การขอการผ่อนผัน ให้ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอผ่อนผันตามแบบ บค. 16 ต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการ ก่อนวันเปิดภาคเรียนแรกของปีการศึกษาที่ต้องเข้าเรียน

4. การพิจารณาขอผ่อนผัน ให้สถานศึกษาดำเนินคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หนึ่งคน และผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน โดยให้มีกรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองในคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งครูคนหนึ่งทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการ การวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ถือเสียงข้างมาก

5. การแจ้งการผ่อนผัน ให้สถานศึกษาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองทราบและรายงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (แบบ บค. 17 และ บค. 18)

ง. การติดตามเด็กเข้าเรียน

กรณีที่ผู้ปกครองไม่ส่งเด็กเข้าเรียน

เมื่อสถานศึกษาตรวจสอบพบว่าผู้ปกครองไม่ส่งเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่ส่งเด็กที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากสถานศึกษาที่มีได้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับกำหนด ในวันเปิดภาคเรียนภาคต้นมีแนวทางดำเนินการติดตามเด็กเข้าเรียน ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เขตบริการของเด็กตรวจสอบ ติดตามให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียน

2. ภายในเจ็ดวันนับแต่วันเปิดภาคเรียนภาคต้น ถ้าผู้ปกครองยังไม่ส่งเด็กเข้าเรียน ให้สถานศึกษาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อนำเด็กมาเข้าเรียนโดยส่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้ผู้ปกครองลงชื่อรับหนังสือโดยตรง (แบบ บค. 11) ถ้าผู้ปกครองไม่ส่งนักเรียนเข้าเรียนให้รายงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับแล้วแต่กรณีทราบ (แบบ บค. 12)

3. คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษา ภาคบังคับ แล้วแต่กรณี แจ้งเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เดือนให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียน โดยพลัน (แบบ บค. 11)

4. คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษา ภาคบังคับ แล้วแต่กรณี ประสานกับพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อติดตามผลการส่งเด็กนักเรียน (แบบ บค. 13)

5. ภายหลังจากผู้ปกครองได้รับหนังสือแจ้งเดือนให้ส่งเด็กเข้าเรียนของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับแล้ว ผู้ปกครองยังไม่ส่งเด็กเข้าเรียนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2546 ดำเนินการตรวจสอบคนเข้าเรียน พิจารณาตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 มาตรา 7 (แบบ บค. 30 และแบบ บค. 31)

6. คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษา ภาคบังคับรับทราบและพิจารณาดำเนินการตามมาตรา 13-16 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

1.2.2 ระหว่างนักเรียนเรียนอยู่ในสถานศึกษา

ระหว่างที่นักเรียนผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยศึกษาอยู่ ให้สถานศึกษา ปฏิบัติดังนี้

ก. ลงหลักฐานทางการศึกษาของนักเรียน

ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียน ในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 9 (1) และ (2) ดังนี้

(1) ในกรณีที่หลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

(2) ในกรณีที่หลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา ทั้งชั้นเรียนหรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียน นักศึกษา โดยบันทึกลงในช่องหมายเหตุพร้อมลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร”

ข. ดำเนินการเพิ่มเติมหรือแก้วัน เดือน ปีเกิด

กรณีที่มิเือกสารหลักฐานใหม่มาแสดง ตามข้อ 5 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแก้ วัน เดือน ปีเกิดนักเรียน พ.ศ. 2547 (ดูภาคผนวก ค หน้า 167) มีแนวปฏิบัติดังนี้

กรณีแค้นวัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนผิดพลาดไม่ตรงกับความเป็นจริงด้วยเหตุที่

1. เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาเขียนผิดพลาดหรือเขียนตก ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้แก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริงในหลักฐาน และการแก้ไขตกเติมให้ชัดเจนด้วยเส้นหมึกสีแดงโดยประณีตแล้วเขียนเติมลงใหม่ด้วยเส้นหมึกสีแดง โดยลงนามผู้แก้ไขและวัน เดือน ปีย่อกำกับไว้ด้วยทุกแห่ง

2. ในกรณีที่วัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนและนักศึกษาผิดพลาดและมีผู้ร้องขอให้แก้ไข ผู้ร้องขอจะต้องส่งคำร้องตามแบบทำระเบียบนี้ และเอกสารหลักฐานมาแสดงต่อสถานศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณา วินิจฉัยวัน เดือน ปีเกิดตามลำดับความสำคัญ ดังนี้คือ

(ก) สูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด

(ข) ถ้าหากเอกสารหลักฐานตามข้อ (ก) สูญหายหรือถูกทำลายก็ให้ส่งเอกสารอื่น ๆ ที่หน่วยราชการออกให้ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนทหาร ทะเบียนคนต่างด้าว บัตรประจำตัวประชาชน

(ค) ในกรณีที่ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานตามข้อ (ข) ที่หน่วยราชการออกให้ นั้น วัน เดือน ปีเกิดไม่ตรงกัน ให้พิจารณาข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป

3. เมื่อทางสถานศึกษาได้พิจารณาวินิจฉัยเอกสารตามข้อ 2 (ก) หรือ 2 (ข) หรือได้ทำการสอบสวนตามข้อ 2 (ค) แล้วถ้าปรากฏชัดเจนว่า วัน เดือน ปีเกิดผิดพลาด ไม่ตรงกับหลักฐานความเป็นจริง ให้ทำรายงานส่งคำร้องขอแค้นวัน เดือน ปีเกิด พร้อมด้วยเอกสารดังกล่าวข้างต้น และสำเนาการสอบสวน (ถ้ามี) ไปตามระเบียบราชการเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแก้ไขเป็นราย ๆ ไป

(หมายเหตุ: กรณีเพิ่มเติมวัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนให้นำเอาการดำเนินการตามข้อ 2 มาใช้โดยอนุโลม)

ค. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมของนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องการจัดทำทะเบียนประวัติและเพิ่มเติมแก้ไขทะเบียนประวัติของนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น สมุดประจำตัวกรณีมีการเปลี่ยนแปลงหลักฐานเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนให้บันทึกลงในสมุดหมายเหตุรายวัน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยสมุดหมายเหตุประจำวัน พ.ศ. 2549 (ดูภาคผนวก ค หน้า 169) โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เรื่องที่จะลงสมุดหมายเหตุรายวันตามข้อ 13 แห่งระเบียบว่าด้วยสมุดหมายเหตุประจำวันฯ ได้แก่ ประวัติ ระเบียบ หรือข้อบังคับ การเปลี่ยนแปลง การระดมทรัพยากร ผลการเรียน การแก้ไขหลักฐานทางทะเบียน การมาปฏิบัติงานและบำเหน็จความชอบของบุคลากร การลงโทษนักเรียนและเหตุยกย่องรายอื่น ๆ

2. เฉพาะบุคคลดังต่อไปนี้มีอำนาจลงชื่อกำกับ

2.1 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงชื่อกำกับ

2.2 สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหารของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงชื่อกำกับ

2.3 สถานศึกษา นอกจาก 2.1 และ 2.2 ให้หัวหน้าส่วนราชการต้นสังกัด หรือผู้กำกับดูแล
หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงชื่อกำกับ

ง. การออกบัตรประจำตัวนักเรียน นักศึกษาที่เข้าเรียนใหม่ สถานศึกษาทุกสถานศึกษา
สามารถออกบัตรนักเรียน นักศึกษาได้โดยดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการทำ
บัตรประจำตัวนักเรียน และนักศึกษา พ.ศ. 2534

จ. ประเมินความรู้เพื่อเลื่อนชั้นเรียนระหว่างปี

ดำเนินการเช่นเดียวกับนักเรียนไทยโดยดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

ฉ. ดำเนินการช่วยเหลือและให้ความสะดวกในกรณีที่บุคคลดังกล่าวต้องขออนุญาตออกนอก
เขตพื้นที่

1. เพื่อไปศึกษาต่อตามหลักสูตร

ยึดแนวปฏิบัติตามหนังสือ ที่ มท 0308.4/ว 795 ลงวันที่ 7 มีนาคม 2550 เรื่อง การดำเนินการ
ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เกี่ยวกับการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษาที่เป็นบุคคล
ไม่มีสัญชาติไทยเดินทางออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว เพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา

2. เพื่อร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรเป็นการชั่วคราวให้นำแนวปฏิบัติตามหนังสือ ที่ มท 0308.4/ว 795
ลงวันที่ 7 มีนาคม 2550 มาใช้โดยอนุโลม

ข. ติดตามเด็กเข้าเรียน

กรณีนักเรียนขาดเรียน

1. เมื่อนักเรียนหยุดเรียนติดต่อกันเกิน 5 วัน หรือหยุดเรียนเกิน 7 วัน ในหนึ่งเดือนให้สถานศึกษา
แจ้งเป็นหนังสือเตือนให้ผู้ปกครองนำเด็กมาเข้าเรียนโดยพลัน โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือ
ให้ผู้ปกครองลงชื่อรับหนังสือโดยตรง โดยแจ้งเตือน 2 ครั้ง (แบบ บค. 14)

2. ถ้าผู้ปกครองไม่ส่งเด็กเข้าเรียนหลังจากได้รับแจ้งเป็นหนังสือตามข้อ 1 แล้วสถานศึกษา
รายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษา
ภาคบังคับ แล้วแต่กรณีรับทราบ (แบบ บค. 15)

3. คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษา
ภาคบังคับ แล้วแต่กรณี ดำเนินการตรวจสอบติดตามเพื่อให้เด็กได้เข้าเรียนหรือดำเนินการตามมาตรา 15
แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

1.2.3 การย้ายที่เรียนระหว่างปี

“กรณีที่เด็กย้ายที่อยู่ใหม่ สถานศึกษาต้องอำนวยความสะดวก และติดตามให้เด็กได้เข้าเรียน ในสถานศึกษาที่ใกล้กับที่อยู่ใหม่” ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 5 วรรคสอง

สถานศึกษาต้องปฏิบัติดังนี้ในกรณีที่มีการย้ายที่เรียนระหว่างปี

ก. ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอย้ายต่อสถานศึกษา (แบบ บค. 19)

ข. สถานศึกษาทำหนังสือส่งนักเรียนขอย้ายไปเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ขอย้ายเข้า (แบบ บค. 20) พร้อมทั้งส่งเอกสารดังต่อไปนี้

1. หลักฐานแสดงผลการเรียนเพื่อย้ายสถานศึกษา (ปพ. 1)
2. สมุดประจำตัวนักเรียน (ปพ. 6)
3. ระเบียบสะสม (ปพ. 8)
4. สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน (ปพ. 9)

ค. สถานศึกษาที่นักเรียนขอย้ายออก ขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด แล้วแต่กรณี (แบบ บค. 21)

ง. สถานศึกษาที่นักเรียนขอย้ายเข้า รับเอกสารหลักฐานของนักเรียนที่ย้ายมาเข้าเรียน จัดให้นักเรียนเข้าเรียนและแจ้งการรับย้ายนักเรียนไปให้สถานศึกษาเดิมทราบ (แบบ บค. 23) พร้อมทั้ง รายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษา ภาคบังคับที่สังกัด (แบบ บค. 22)

จ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แจ้งการรับนักเรียนไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับที่นักเรียนย้ายออกทราบ (แบบ บค. 24) เพื่ออนุญาตจำหน่ายนักเรียน ออกจากทะเบียนนักเรียน

ฉ. สถานศึกษาที่นักเรียนขอย้ายเข้าเรียนรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด แล้วแต่กรณี และแจ้งการรับนักเรียนให้สถานศึกษาที่นักเรียนขอย้ายออกทราบ (แบบ บค. 22 และ 23)

ช. กรณีที่ผู้ปกครองขอย้ายเด็กไปเข้าเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ต่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสังกัดอื่น ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่นักเรียนย้ายออกทราบ (แบบ บค. 24)

ซ. กรณีผู้ปกครองไม่พานักเรียนไปเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ขอย้ายไปเข้าเรียน ให้สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกแห่งติดตามให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนและ ประสานแจ้งผลการติดตามให้ทราบซึ่งกันและกัน (แบบ บค. 25 และ บค. 26)

ณ. จำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียนหากมีสาเหตุดังต่อไปนี้ การจำหน่ายนักเรียน หมายถึง การดำเนินการให้นักเรียนพ้นสภาพการเป็นนักเรียนจากสถานศึกษาที่เรียนอยู่

สาเหตุที่จะจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียนได้ มีอยู่ 5 สาเหตุ คือ

1. นักเรียนย้ายสถานศึกษา
2. นักเรียนถึงแก่กรรม
3. นักเรียนหยุดเรียนติดต่อกันเป็นเวลานาน ไม่มีตัวตนผู้ปกครอง และนักเรียนอยู่ในพื้นที่แล้ว ไม่แจ้งย้ายที่อยู่
4. นักเรียนอายุพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
5. นักเรียนเรียนจบการศึกษากรณีใดกรณีหนึ่งต่อไปนี้ (รายละเอียดนำไปไว้ในหมวด 4 กรณีจบการศึกษา)

5.1 กรณีนักเรียนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับสถานศึกษาที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

5.2 กรณีนักเรียนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การจำหน่ายนักเรียนมีสาเหตุและแนวปฏิบัติดังนี้ (ไม่รวมกรณีจบการศึกษา)

1. นักเรียนย้ายสถานศึกษา

1.1 สถานศึกษาขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนที่ขอย้ายไปเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่นต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ (แบบ บค. 21)

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับที่กำกับดูแลสถานศึกษาที่นักเรียนย้ายออก แจ้งผลการพิจารณาอนุญาตจำหน่ายนักเรียนให้สถานศึกษาทราบ (แบบ บค. 28)

อนุญาต กรณีได้รับรายงานจากสถานศึกษาที่นักเรียนย้ายเข้า (กรณีย้ายภายในเขตพื้นที่การศึกษา หรือภายในสังกัดเดียวกัน) หรือได้รับแจ้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ (กรณีย้ายต่างเขตพื้นที่การศึกษาหรือต่างสังกัด) ว่านักเรียนที่ขอย้ายได้เข้าเรียนแล้ว

ไม่อนุญาต กรณีได้รับรายงานจากสถานศึกษาที่นักเรียนย้ายเข้า (กรณีย้ายภายในเขตพื้นที่การศึกษา หรือภายในสังกัดเดียวกัน) หรือได้รับแจ้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ (กรณีย้ายต่างเขตพื้นที่การศึกษาหรือต่างสังกัด) ว่านักเรียนที่ขอย้ายไม่ได้เข้าเรียน

สถานศึกษาจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนกรณีได้รับอนุญาต

สถานศึกษาที่นักเรียนย้ายออกติดตาม เด็กเข้าเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ ไม่อนุญาตจำหน่ายนักเรียนเนื่องจากไม่ไปเข้าเรียนตามที่ขอย้ายเข้า หากไม่สามารถติดตามนักเรียนมาเข้าเรียนได้ ให้ดำเนินการขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน ด้วยเหตุที่นักเรียนไม่มีตัวตนอยู่ในพื้นที่

2. นักเรียนถึงแก่กรรม

2.1 สถานศึกษาขอสำเนาใบมรณบัตรของนักเรียนที่ถึงแก่กรรมจากผู้ปกครอง โดยตรวจสอบกับสำเนาเอกสารฉบับจริงก่อนดำเนินการ

2.2 สถานศึกษาขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนที่ถึงแก่กรรมต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี (แบบ บค. 21)

2.3 สถานศึกษาขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนที่ถึงแก่กรรมต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี พิจารณาอนุญาตจำหน่ายนักเรียน และแจ้งผลการพิจารณาให้สถานศึกษาทราบ (แบบ บค. 28)

2.4 สถานศึกษาจำหน่ายนักเรียนที่ถึงแก่กรรมออกจากทะเบียนนักเรียนของผู้ปกครองและนักเรียน

3. นักเรียนหยุดเรียนติดต่อกันเป็นเวลานาน ไม่มีตัวตนผู้ปกครอง และนักเรียนอยู่ในพื้นที่แล้วไม่แจ้งย้ายที่อยู่

3.1 สถานศึกษาขอหนังสือรับรองการไม่มีตัวตนของผู้ปกครองและนักเรียนจากผู้ใหญ่บ้าน หรือจากนายอำเภอ/กิ่งอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี (แบบ บค. 27)

3.2 สถานศึกษาขออนุญาตจำหน่ายนักเรียนที่หยุดเรียนเป็นเวลานาน ผู้ปกครอง และนักเรียน ไม่มีตัวตนในพื้นที่ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี (แบบ บค. 21)

3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณี พิจารณาอนุญาตจำหน่ายนักเรียน และแจ้งผลการพิจารณาให้สถานศึกษาทราบ (แบบ บค. 28)

3.4 สถานศึกษาจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน

4. นักเรียนอายุพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

4.1 เมื่อนักเรียนมีอายุพ้นเกณฑ์ภาคบังคับและผู้ปกครองไม่ประสงค์จะให้เรียนเรียนอยู่ในสถานศึกษาต่อไป ให้สถานศึกษาพิจารณาจำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน แล้วรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณีทราบ (แบบ บค. 29)

4.2 เด็กพ้นเกณฑ์ที่ไม่ประสงค์จะเรียนในสถานศึกษาภาคบังคับสามารถเข้าศึกษาต่อในการศึกษานอกระบบ (กศน.)

1.2.4 เมื่อจบการศึกษา

ก. ออกหลักฐานการจบหลักสูตรให้กับนักเรียน ปพ. 1, ปพ. 2, ปพ. 6, ปพ. 8 และ ปพ. 9 โดยกรณีเป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ ตามข้อ 9 (1) แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

โดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขตรวจสอบข้อมูลนักเรียนให้ถูกต้อง โดยยึดตามทะเบียนนักเรียน ดังนี้

- ชื่อสกุล
- เลขประจำตัวนักเรียน
- วัน เดือน ปีเกิด
- ชื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

โดยการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(1) คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. 467/2546 เรื่อง การออกประกาศนียบัตรหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ. 2)

(2) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการออกประกาศนียบัตร พ.ศ. 2539

(3) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยใบสุทธิและหนังสือรับรองความรู้ของสถานศึกษา พ.ศ. 2547

ข. จำหน่ายนักเรียน แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อสถานศึกษาได้อนุมัติตัดสินผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ให้แจ้งรายชื่อนักเรียนดังกล่าวไปยังสถานศึกษาที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตบริการเพื่อเรียนต่อแล้วจึงดำเนินการ คือ

1.1 จำหน่ายนักเรียนออกจากทะเบียนนักเรียน

1.2 รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาภาคบังคับ แล้วแต่กรณีทราบ (แบบ บค. 29)

2. กรณีนักเรียนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อสถานศึกษาได้รับอนุมัติตัดสินผลการเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ค. รายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่หรือต้นสังกัดทราบพร้อมจัดส่งแบบรายงานเด็กจบการศึกษา (แบบ ปพ. 3)

๒. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ความเป็นมา: พ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

มาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
ได้ให้คำนิยามดังนี้

“การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัด และระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่น และหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“ภาคีเครือข่าย” หมายความว่า บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการ
ดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ฯลฯ

มาตรา 14 ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้นในสำนักงาน
ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” โดยมีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชา
สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

(2) จัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อคณะกรรมการ

(3) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตร และนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา

(5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย

(6) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สถานีวิทย์โทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิทยุชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ห้องสมุด ประชาชนพิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง ของประชาชน

(7) ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ฯลฯ

และมาตรา 17 ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดทุกจังหวัด โดยในกรุงเทพมหานครให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.กทม.” และในจังหวัดอื่น ให้มีสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน

กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ข้อ 1 แบ่งการศึกษานอกระบบออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

(1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

(ก) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

(ข) การศึกษาระดับประถมศึกษา

(ค) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็นประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา

(2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

(ก) การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

(ข) การศึกษาระดับปริญญา

ฯลฯ

แนวทางปฏิบัติในการจัดการการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย

2.1 วิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษา

- 2.2 ระหว่างนักเรียนเรียนอยู่ในสถานศึกษา
- 2.3 การย้ายที่เรียนระหว่างปี
- 2.4 เมื่อจบการศึกษา

2.1 วิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษา

ก. นักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาของ กศน. ทั้งวิธีเรียนแบบพบกลุ่มและวิธีเรียนทางไกล (กรณีไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษาใดมาก่อน)

1. ตรวจสอบหลักฐาน (ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 และหนังสือ ที่ ศร 0210.03/6217 เรื่อง การรับสมัครและออก หลักฐานการศึกษาของผู้ไม่มีสัญชาติไทย ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 (ดูภาคผนวก ค หน้า 176))

1.1 สูติบัตร

1.2 กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1.1 ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน

1.3 กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1.1 และ 1.2 ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้

1.4 กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1.1, 1.2 และ 1.3 ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กร เอกชนทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

1.5 กรณีที่ไม่มีบุคคลหรือองค์กรเอกชนตามข้อ 1.4 ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

หมายเหตุ กรณีที่นักเรียนยังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และปรากฏว่ามีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมาแสดงภายหลัง ให้สถานศึกษาแก้ไขหลักฐานทางการศึกษาให้เป็นไปตามหลักฐานดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการนั้น โดยให้นำเอาแนวปฏิบัติของการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้โดยอนุโลม

2. ใบสมัคร

3. รูปถ่าย 1 นิ้ว 2 รูป หน้าตรง ไม่สวมหมวก และสวมเสื้อสีขาวมีปก

ข. แนะนำการศึกษา ให้ผู้สมัครเข้าใจถึง

1. วิธีเรียน

2. การลงทะเบียนเรียน

3. การทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.)

4. เกณฑ์การจบ

5. คุณสมบัติของผู้สมัครอื่น ๆ

5.1 ไม่จำกัดอายุ ยกเว้นผู้สมัครเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีลงมา ให้ทำการแจ้ง สพท. ในท้องที่เสียก่อน แล้ว สพท. จะเป็นผู้ดำเนินการและประสานงานมายัง กศน. เพื่อรับมาดำเนินการต่อไป

5.2 ผู้เรียนจะต้องมีอายุครบ 12 ปีบริบูรณ์ (ตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ) จึงจะสามารถ จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาได้

ค. การเทียบโอนการศึกษา¹ (การเทียบโอนผลการเรียน)

ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรูปแบบ การศึกษาไว้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประชาชน จะเลือกรูปแบบใดก็ได้ และสามารถนำผลการเรียนมาเทียบโอน

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำเอาผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และ ประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตาม หลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

ขอบข่ายการเทียบโอนผลการเรียน

1. การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ
2. การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ
3. การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ
4. การเทียบโอนประสบการณ์ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น ทหารกองประจำการ อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น
5. การเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาอาชีพ

วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

1. การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ
2. การเทียบความรู้และประสบการณ์

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการเทียบโอน ผลการเรียนเข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2548 โดยปฏิบัติตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และ วิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2548

¹ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร <http://www.korsornorl.com/index.php?lay=show&ac=article&id=411775> (ข้อมูลเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2552)

ง. การประเมินเทียบระดับการศึกษา²

จากการยอมรับว่าการศึกษามีรูปแบบและวิธีการหลากหลายเป็นที่มาของการเทียบระดับการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 16 วรรคสี่ โดยให้นำผลการเรียนรู้จากการที่บุคคลได้มีการศึกษาเรียนรู้จากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมาเทียบระดับการศึกษาได้นับว่าเป็นการยอมรับถึงคุณค่าของผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตประสบการณ์ทางอาชีพ การฝึกอบรมทำงาน

หลักการประเมินเทียบระดับการศึกษา

1. ยอมรับคุณค่าผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การประกอบอาชีพ และประสบการณ์การทำงาน
2. เป็นการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
3. ส่งเสริมให้บุคคลมีความสนใจ ใฝ่รู้ และมีโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย
4. เป็นการดำเนินการที่ให้ความสำคัญกับมวลประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นองค์รวมของบุคคล
5. การดำเนินการยึดหลักการ มีมาตรฐาน มีความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

การเทียบระดับการศึกษา

เป็นการนำผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับการศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์ทำงานมาประเมินเทียบระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 สามารถดำเนินการได้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่ในที่นี้จะมิเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น

การเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. เป็นสถานศึกษา ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบข่ายการประเมินเทียบระดับการศึกษา

การประเมินเทียบระดับการศึกษาเป็นการประเมินแบบองค์รวมมุ่งเน้นความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา องค์ความรู้และคุณธรรมมากกว่าการประเมินความรู้ สารความรู้ ดังนั้น

²www.lay=show&ac=article&id=4117758 (ข้อมูลเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2552)

ในการประเมินเทียบระดับการศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงมีข้อช่วยในการประเมิน 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความรู้พื้นฐานเป็นความรู้ทางด้านวิชาสามัญที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากสื่อและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ต่อไป เช่น ทักษะภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนความรู้ที่เป็นฐานความรู้ของศาสตร์อื่น ๆ ได้แก่ ความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งความรู้พื้นฐานเหล่านี้ต้องเป็นความรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตของบุคคลที่จะมาขอเทียบระดับการศึกษา

2. ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาอาชีพ ผู้ประเมินต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะด้านการงานอาชีพ ความสามารถในการบริหารจัดการด้านงานอาชีพมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนา กระบวนการทำงาน การวางแผนการเลือกใช้เทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ดำเนินงานและพัฒนางานอาชีพไปสู่เป้าหมายได้อย่างสมเหตุสมผล รวมทั้งการมีคุณธรรม จริยธรรมในการงานอาชีพ

3. ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ประเมินต้องมีความเข้าใจและเป็นคุณค่าของชีวิตครอบครัว มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข มีทักษะในการเสริมสร้างสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ ตลอดจนยึดหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

4. ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน ผู้ประเมินต้องสามารถนำความรู้ความสามารถที่มีมาใช้ในการดำเนินชีวิตครอบครัวให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง อบอุ่น ตลอดจนนำศักยภาพของตนเอง มาช่วยส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ทั้งทางด้านอาชีพ ชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งส่งเสริมให้สังคมและชุมชนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

การประเมินแต่ละระดับการศึกษา

คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีมาตรฐานตัวบ่งชี้ที่แตกต่างกัน สำหรับเครื่องมือในการประเมินจะมีหลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การไปดูหรือตรวจสอบผลงานการปฏิบัติจริง การตรวจสอบหลักฐานแฟ้มสะสมงาน การให้ผู้เข้ารับการประเมินจัดทำโครงการ เป็นต้น

การกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอเทียบระดับการศึกษา

1. มีพื้นฐานความรู้ในการเทียบระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา
2. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในเขตบริการเทียบระดับการศึกษาของสถานศึกษา
3. ไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบที่แบ่งระดับการศึกษาเช่นเดียวกับในระบบ

การสมัครเพื่อขอเทียบระดับการศึกษา

ผู้ที่สนใจและมีความประสงค์ที่จะขอสมัครเพื่อประเมินเทียบระดับการศึกษา สามารถสมัครได้ที่ กศน.อำเภอเมืองทุกจังหวัด ส่วนในกรุงเทพมหานครสมัครได้ที่ กศน.เขตบางกอกน้อย สังกัดสำนักงาน กศน.กทม. (กรณีมีภูมิลำเนา ถิ่นที่อยู่ประจำ หรือสถานที่ทำงานในพื้นที่ฝั่งธนบุรี) และสถาบัน กศน.กทม. (ท้องฟ้าจำลอง) (กรณีมีภูมิลำเนา ถิ่นที่อยู่ประจำ หรือสถานที่ทำงานในพื้นที่ฝั่งพระนคร) โดยต้องเตรียมหลักฐานและเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

หลักฐานการสมัครการเทียบระดับการศึกษา

1. ตรวจสอบหลักฐาน (ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 6 (1)-(5))
2. รูปถ่าย ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป เป็นรูปหน้าตรง ไม่สวมหมวก. สวมเสื้อสีขาวมีปก หรือชุดสุภาพ (ถ่ายไม่เกิน 6 เดือน และไม่ใช้รูปโพลารอยด์)
3. สำเนาหนังสือสำคัญแสดงวุฒิการศึกษา พร้อมเอกสารฉบับจริง
4. สำเนาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องพร้อมฉบับจริงไปแสดง เช่น ใบเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล ใบทะเบียนสมรส ใบหย่า ฯลฯ

ขั้นตอนการดำเนินการเทียบระดับการศึกษา สถานศึกษาที่มีหน้าที่เทียบระดับการศึกษาจะประกาศกำหนดให้ผู้ขอเทียบระดับการศึกษา ยื่นคำร้องขอเทียบระดับการศึกษาและดำเนินการเทียบระดับการศึกษา ไม่น้อยกว่าปีการศึกษาละหนึ่งครั้ง และมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. รับสมัคร
2. แนะนำการประเมินเทียบระดับ โดยสามารถดำเนินการก่อนลงทะเบียน การแนะนำระหว่าง การประเมิน และการแนะนำเมื่อผ่านการประเมินแล้ว
3. วัดและประเมินผลจากแบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การปฏิบัติจริง แฟ้มสะสมงาน โครงการ ฯลฯ
4. ประกาศผลการประเมิน
5. ผู้ผ่านการประเมินเบื้องต้น จะต้องเข้าค่ายพัฒนาศักยภาพตามแนวทางและหลักสูตรของ สถานศึกษา
6. นำผลจากการเข้าค่ายเพื่อพัฒนาศักยภาพมาประกอบการพิจารณาอนุมัติ
7. อนุมัติผลการเทียบระดับการศึกษา
8. ออกหลักฐานการศึกษา

จากขั้นตอนการดำเนินการทุกขั้นตอน จะใช้ระยะเวลาประมาณ 6-7 เดือน หากผู้ที่สมัครเทียบระดับ การศึกษาผ่านการประเมินก็จะสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับได้

2.2 ระหว่างนักเรียนเรียนอยู่ในสถานศึกษา

ยึดหลักความเสมอภาค คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคล เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียน จัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน อาทิ

1. มีศูนย์ให้บริการคำปรึกษา คำแนะนำ (Advice Center)
2. จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดคล้องกับสภาพและวิถีชีวิตของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งด้านวิชาการและด้านทักษะชีวิต
4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
5. จัดร่วมกับสถานศึกษา เครือข่าย หรือหน่วยงานอื่น ๆ
6. จัดโดยนักศึกษาเอง ทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม
7. มีการฝึกอบรมวิชาชีพ (หลักสูตรระยะสั้น)
8. อื่น ๆ

สำหรับกรณีการลงหลักฐานทางการศึกษาของนักเรียนให้ปฏิบัติ ดังนี้

ก. ลงหลักฐานทางการศึกษาของนักเรียน

ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 9 (1) และ (2) ดังนี้

(1) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

(2) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา ทั้งชั้นเรียนหรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียน นักศึกษา โดยบันทึกลงในช่องหมายเหตุพร้อมลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร”

ข. ดำเนินการเพิ่มเติมหรือแก้วัน เดือน ปีเกิด

กรณีที่มีเอกสารหลักฐานใหม่มาแสดงตามข้อ 5 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแก้วัน เดือน ปีเกิดนักเรียน พ.ศ. 2547 (ดูภาคผนวก ค หน้า 167) มีแนวปฏิบัติดังนี้

กรณีแก้วัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนผิดพลาด ไม่ตรงกับความเป็นจริงด้วยเหตุที่

1. เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาเขียนผิดพลาดหรือเขียนตกให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้แก้ไขถูกต้องตามความเป็นจริงในหลักฐาน และการแก้ไขตกเติมให้ชัดเจนด้วยเส้นหมึกสีแดงโดยประณีตแล้วเขียนเติมลงใหม่ด้วยเส้นหมึกสีแดง โดยลงนามผู้แก้และวัน เดือน ปีย่อกำกับไว้ด้วยทุกแห่ง

2. ในกรณีที่วัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนและนักศึกษาผิดพลาดและมีผู้ร้องขอให้แก้ไข ผู้ร้องขอจะต้องส่งคำร้องตามแบบทำเยียบฯ และเอกสารหลักฐานมาแสดงต่อสถานศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย วัน เดือน ปีเกิดตามลำดับความสำคัญ ดังนี้คือ

(ก) สูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด

(ข) ถ้าหากเอกสารหลักฐานตามข้อ (ก) สูญหายหรือถูกทำลายก็ให้ส่งเอกสารอื่น ๆ ที่หน่วยราชการออกให้ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนทหาร ทะเบียนคนต่างด้าว บัตรประจำตัวประชาชน

(ค) ในกรณีที่ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานตามข้อ (ข) ที่หน่วยราชการออกให้ นั้น วัน เดือน ปีเกิดไม่ตรงกัน ให้พิจารณาข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป

3. เมื่อทางสถานศึกษาได้พิจารณาวินิจฉัยเอกสารตามข้อ 2 (ก) หรือ 2 (ข) หรือได้ทำการสอบสวนตามข้อ 2 (ค) แล้วถ้าปรากฏชัดแจ้งว่า วัน เดือน ปีเกิดผิดพลาด ไม่ตรงกับหลักฐานความเป็นจริง ให้ทำรายงานส่งคำร้องขอแก้วัน เดือน ปีเกิด พร้อมด้วยเอกสารดังกล่าวข้างต้น และสำเนากการสอบสวน (ถ้ามี) ไปตามระเบียบราชการเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแก้ไขเป็นราย ๆ ไป

(หมายเหตุ: กรณีเพิ่มเติมวัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนให้นำเอาการดำเนินการตามข้อ 2 มาใช้โดยอนุโลม)

2.3 การย้ายที่เรียนระหว่างปี

1. การฝากเรียน กรณีที่ผู้เรียนมีความจำเป็นและแจ้งความประสงค์ว่าต้องการที่จะไปเรียนที่อื่นเป็นการชั่วคราว สถานศึกษาต้นสังกัดจะต้องทำการประสานและแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษาปลายทางที่นักศึกษาแจ้งความประสงค์ว่าต้องการจะไปเรียนรับทราบ แล้วดำเนินการส่งตัวผู้เรียนไปพร้อมใบส่งตัวและหลักฐานเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา เช่น ใบแสดงผลการเรียน (กศน. 1) เป็นต้น โดยสถานศึกษาปลายทางที่รับฝากเรียนจะต้องทำการส่งผลการเรียน หรืออื่น ๆ ให้กับสถานศึกษาต้นสังกัดที่ยังสังกัดอยู่ตลอดระยะเวลาที่เรียน

2. การย้ายที่เรียน กรณีที่ผู้เรียนมีความจำเป็นและแจ้งความประสงค์จะไปเรียนที่อื่นเป็นการถาวร สถานศึกษาต้นสังกัดจะต้องทำการประสานและแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษาปลายทางที่นักศึกษาแจ้งความประสงค์ว่าต้องการจะไปเรียนรับทราบ แล้วดำเนินการส่งตัวผู้เรียนไป พร้อมใบส่งตัวและหลักฐานเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียน (กศน. 1) เป็นต้น

ทั้งนี้ ให้ยึดหลักของความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน และในส่วนของผู้เรียนจะต้องยึดแนวปฏิบัติตามหนังสือ ที่ มท 0308.4/ว 795 ลงวันที่ 7 มีนาคม 2550 เรื่องการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เกี่ยวกับการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษา

ที่เป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย เดินทางออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว เพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา (รายละเอียดดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1)

2.4 เมื่อจบการศึกษา

1. เมื่อนักศึกษาผ่านระดับการศึกษาและจบหลักสูตรตามเกณฑ์ที่ทางสถานศึกษาได้กำหนดไว้ จะได้รับเอกสารหลักฐานการจบการศึกษาตามระดับการศึกษานั้น ๆ

2. สถานศึกษาจะส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น เช่น ถ้านักศึกษาจบในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะสนับสนุนให้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นต้น

หลักฐานการขอจบหลักสูตร

การยื่นเรื่องขอจบหลักสูตรสามารถทำได้ 2 ภาคเรียน คือ

ภาคเรียนที่ 1 ประมาณต้นเดือนกุมภาพันธ์

ภาคเรียนที่ 2 ประมาณต้นเดือนกันยายน

เมื่อนักศึกษาได้รับการอนุมัติผ่านระดับการศึกษาและจบหลักสูตรแต่ละระดับแล้วจะต้องยื่นคำร้องขอจบการศึกษาพร้อมหลักฐาน ดังนี้

1. ใบคำร้องขอจบหลักสูตร

2. รูปถ่าย 4 × 5 เซนติเมตร จำนวน 2 รูป สวมเสื้อเชิ้ตสีขาว ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตา

• ถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน ไม่เป็นรูปประเภทโพลาลอยด์

3. สำเนาทะเบียนบ้าน (ถ้ามี)

4. สำเนาหนังสือสำคัญแสดงวุฒิเดิมก่อนเข้าเรียน

5. สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบเปลี่ยนชื่อ-เปลี่ยนสกุล ใบทะเบียนสมรส (ถ้ามี)

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. ผ่านการประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษา ดังนี้

ระดับประถมศึกษา: กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 20 หน่วยกิต กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ 28 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 24 หน่วยกิต กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ 32 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 28 หน่วยกิต กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ 48 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต

2. ผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) จำนวนไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง
3. ผ่านกระบวนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
4. ผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่นักศึกษาจะได้รับ

1. ระเบียบแสดงผลการเรียน (กศน. 1)
2. หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตร (ปพ. 2)

(กรณีเป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ ตามข้อ 9 (1) แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548)

การออกหลักฐานการศึกษาเมื่อผู้สมัครเทียบระดับการศึกษาได้รับอนุมัติผลการเทียบระดับการศึกษาว่าผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ในระดับการศึกษาที่ได้สมัครขอประเมินเทียบระดับไว้ก็จะถือว่าผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษา สถานศึกษาก็จะมอบหลักฐานการศึกษาให้ พร้อมทั้งจะออกใบประกาศนียบัตรการศึกษา ซึ่งหลักฐานทางการศึกษานี้จะมีศักดิ์และสิทธิ์เหมือนกับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนทุกประการ ทั้งนี้ เป็นไปตามหนังสือ ที่ ศธ 0210.03/6217 เรื่อง การรับสมัครและออกหลักฐานการศึกษาของผู้ไม่มีสัญชาติไทย ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 (ดูภาคผนวก ค หน้า 176)

3. การอาชีพศึกษา

ให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการรับนักศึกษาตามระเบียบและข้อบังคับของสถาบันอาชีวศึกษานั้น ๆ ในการจัดการการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย และให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548.

สถาบันการอาชีวศึกษาเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ดังนี้คือ (1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้น เพื่อความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551

“การอาชีวศึกษา” หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

ฯลฯ

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ โดยรูปแบบดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

แนวทางปฏิบัติในการจัดการการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

3.1 วิธีการรับนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา

- 3.2 ระหว่างนักศึกษาเรียนอยู่ในสถานศึกษา
- 3.3 การย้ายที่เรียนระหว่างปี
- 3.4 เมื่อจบการศึกษา

3.1 วิธีการรับนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา

ตรวจสอบหลักฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

1. สูติบัตร
2. กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1 ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนา ทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน
3. กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1 และ 2 ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสารตามที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้
4. กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1, 2 และ 3 ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชน ทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา
5. กรณีที่ไม่มีบุคคลหรือองค์กรเอกชนตามข้อ 4 ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

หมายเหตุ: กรณีที่นักศึกษายังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และปรากฏว่ามีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมาแสดงภายหลัง ให้สถานศึกษาแก้ไขหลักฐานทางการศึกษาให้เป็นไปตามหลักฐานดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการนั้น โดยให้นำเอาแนวปฏิบัติของการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้โดยอนุโลม

3.2 ระหว่างนักศึกษาเรียนอยู่ในสถานศึกษา

ระหว่างที่นักศึกษาผู้ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยศึกษาอยู่ให้สถานศึกษา ปฏิบัติดังนี้

ก. ลงหลักฐานทางการศึกษาของนักศึกษา

ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียน ในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 9 (1) และ (2) ดังนี้

- (1) ในกรณีที่หลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

(2) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา ทั้งชั้นเรียนหรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียน นักศึกษา โดยบันทึกลงในช่องหมายเหตุพร้อมลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร”

ข. ดำเนินการเพิ่มเติมหรือแก้วัน เดือน ปีเกิด

กรณีที่มีเอกสารหลักฐานใหม่มาแสดงตามข้อ 5 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแก้วัน เดือน ปีเกิดนักเรียน พ.ศ. 2547 (ดูภาคผนวก ค หน้า 167) มีแนวปฏิบัติดังนี้

กรณีแก้วัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนผิดพลาด ไม่ตรงกับความเป็นจริงด้วยเหตุที่

1. เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาเขียนผิดพลาดหรือเขียนตกให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้แก้ไขถูกต้องตามความเป็นจริงในหลักฐาน และการแก้ไขตกเติมให้ชัดเจนด้วยเส้นหมึกสีแดงโดยประณีตแล้วเขียนเติมลงใหม่ด้วยเส้นหมึกสีแดง โดยลงนามผู้แก้และวัน เดือน ปีย่อกำกับไว้ด้วยทุกแห่ง

2. ในกรณีที่วัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนและนักศึกษาผิดพลาดและมีผู้ร้องขอให้แก้ ผู้ร้องขอจะต้องส่งคำร้องตามแบบทำยระเบียบนี้ และเอกสารหลักฐานมาแสดงต่อสถานศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยวัน เดือน ปีเกิดตามลำดับความสำคัญ ดังนี้คือ

(ก) สูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด

(ข) ถ้าหากเอกสารหลักฐานตามข้อ (ก) สูญหายหรือถูกทำลายก็ให้ส่งเอกสารอื่น ๆ ที่หน่วยราชการออกให้ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนทหาร ทะเบียนคนต่างด้าว บัตรประจำตัวประชาชน

(ค) ในกรณีที่ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานตามข้อ (ข) ที่หน่วยราชการออกให้ในวัน เดือน ปีเกิดไม่ตรงกัน ให้พิจารณาข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป

3. เมื่อทางสถานศึกษาได้พิจารณาวินิจฉัยเอกสารตามข้อ 2 (ก) หรือ 2 (ข) หรือได้ทำการสอบสวนตามข้อ 2 (ค) แล้วถ้าปรากฏชัดเจนว่า วัน เดือน ปีเกิดผิดพลาด ไม่ตรงกับหลักฐานความเป็นจริง ให้ทำรายงานส่งคำร้องขอแก้วัน เดือน ปีเกิด พร้อมด้วยเอกสารดังกล่าวข้างต้น และสำเนาการสอบสวน (ถ้ามี) ไปตามระเบียบราชการเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแก้ไขเป็นราย ๆ ไป

(หมายเหตุ: กรณีเพิ่มเติมวัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนให้นำเอาการดำเนินการตามข้อ 2 มาใช้โดยอนุโลม)

3.3 การย้ายที่เรียนระหว่างปี

ก. สถานศึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาที่มีความประสงค์ขอย้ายที่เรียน มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. นักศึกษาที่มีความประสงค์ขอย้ายที่เรียน จะต้องติดต่อกงานทะเบียนของสถานศึกษา
ขอรับผลการเรียนเพื่อนำไปติดต่อขอเข้าเรียนกับสถานศึกษาแห่งใหม่

2. สถานศึกษาแห่งใหม่ตอบรับการเข้าเรียนให้นักศึกษายื่นคำร้องขอลาออก พร้อมทั้ง
ขอใบรับรองผลการเรียนของสถานศึกษา

(กรณีเป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว
ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ ตามข้อ 9 (1) แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
หลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548)

3.4 เมื่อจบการศึกษา

ดำเนินการออกหลักฐานทางการศึกษาให้นักศึกษาที่จบการศึกษาตามหลักสูตรเช่นเดียวกับนักศึกษา
ผู้มีสัญชาติไทยตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยใบสุทธิของสถานศึกษาและหนังสือรับรองความรู้
ของสถานศึกษา พ.ศ. 2547 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการออกประกาศนียบัตร พ.ศ. 2539

กรณีเป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษาใบส่งตัว
ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ ตามข้อ 9 (1) แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
หลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

4. การอุดมศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แบ่งการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา ซึ่งแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยในระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 4.1 วิธีการรับนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา
- 4.2 ระหว่างนักศึกษาเรียนอยู่ในสถานศึกษา
- 4.3 การย้ายที่เรียนระหว่างปี
- 4.4 เมื่อจบการศึกษา

4.1 วิธีการรับนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา

ดำเนินการรับนักศึกษาตามระเบียบและข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งทั้งการจัดการศึกษาระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีเท่าที่ไม่ขัดกับแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติของนักศึกษาแรกเข้าทั้งในระบบโควตา รับตรง และแอดมิชชัน

1. ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ซึ่งหลักฐานต่าง ๆ ให้ดำเนินการตามข้อ 6 แห่งระเบียบฯ ดังนี้

1.1 สูติบัตร

1.2 กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1.1 ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน

1.3 กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1.1 และ 1.2 ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้

1.4 กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1.1, 1.2 และ 1.3 ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชนทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

1.5 กรณีที่ไม่มีบุคคลหรือองค์กรเอกชนตามข้อ 1.4 ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

หมายเหตุ: กรณีที่นักศึกษายังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และปรากฏว่ามีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมาแสดงภายหลัง ให้สถานศึกษาแก้ไขหลักฐานทางการศึกษาให้เป็นไปตามหลักฐานดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการนั้น โดยให้นำเอาแนวปฏิบัติของการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้โดยอนุโลม

2. สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรอง หรือ

3. สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

4. เป็นผู้ที่มิร่างกายแข็งแรงและไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ อันเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา
5. ไม่เป็นคนวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
6. ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และเคารพกฎหมาย
7. มีคุณสมบัติในด้านความรู้ ความสามารถตามข้อกำหนดเฉพาะของแต่ละสาขาวิชา

ข. การเข้าเป็นนักศึกษา

การสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเข้าเป็นนักศึกษานั้นให้ดำเนินการตามประกาศของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

ค. การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา

ให้ดำเนินการตามประกาศของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

4.2 ระหว่างนักศึกษาเรียนอยู่ในสถานศึกษา

ระหว่างที่นักศึกษาผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยศึกษาอยู่ ให้สถานศึกษาปฏิบัติดังนี้

ก. ลงหลักฐานทางการศึกษาของนักศึกษา

ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 9 (1) และ (2) ดังนี้

(1) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

(2) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา ทั้งชั้นเรียนหรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียน นักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียน นักศึกษา โดยบันทึกลงในช่องหมายเหตุพร้อมลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร”

ข. ดำเนินการเพิ่มเติมหรือแก้วัน เดือน ปีเกิด

กรณีที่มีเอกสารหลักฐานใหม่มาแสดงตามข้อ 5 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแก้วัน เดือน ปีเกิดนักเรียน พ.ศ. 2547 (ดูภาคผนวก ค หน้า 167) มีแนวปฏิบัติดังนี้

กรณีแก้ไขวัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนผิดพลาด ไม่ตรงกับความเป็นจริงด้วยเหตุที่

1. เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาเขียนผิดพลาดหรือเขียนตกให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้แก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริงในหลักฐาน และการแก้ไขตกเติมให้ชัดเจนด้วยเส้นหมึกสีแดงโดยประณีตแล้วเขียนเติมลงใหม่ ด้วยเส้นหมึกสีแดง โดยลงนามผู้แก้และวัน เดือน ปีย่อกำกับไว้ด้วยทุกแห่ง

2. ในกรณีที่วัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนและนักศึกษาผิดพลาดและมีผู้ร้องขอให้แก้ ผู้ร้องขอจะต้องส่งคำร้องตามแบบทำระเบียบนี้ และเอกสารหลักฐานมาแสดงต่อสถานศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยวัน เดือน ปีเกิดตามลำดับความสำคัญ ดังนี้คือ

(ก) สูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด

(ข) ถ้าหากเอกสารหลักฐานตามข้อ (ก) สูญหายหรือถูกทำลายก็ให้ส่งเอกสารอื่น ๆ ที่หน่วยราชการออกให้ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนทหาร ทะเบียนคนต่างด้าว บัตรประจำตัวประชาชน

(ค) ในกรณีที่ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานตามข้อ (ข) ที่หน่วยราชการออกให้ นั้น วัน เดือน ปีเกิดไม่ตรงกัน ให้พิจารณาข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป

3. เมื่อทางสถานศึกษาได้พิจารณาวินิจฉัยเอกสารตามข้อ 2 (ก) หรือ 2 (ข) หรือได้ทำการสอบสวนตามข้อ 2 (ค) แล้วถ้าปรากฏชัดแจ้งว่า วัน เดือน ปีเกิดผิดพลาด ไม่ตรงกับหลักฐานความเป็นจริง ให้ทำรายงานส่งคำร้องขอแก้วัน เดือน ปีเกิด พร้อมด้วยเอกสารดังกล่าวข้างต้น และสำเนาการสอบสวน (ถ้ามี) ไปตามระเบียบราชการเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแก้ไขเป็นราย ๆ ไป

(หมายเหตุ: กรณีเพิ่มเติมวัน เดือน ปีเกิดของนักเรียนให้นำเอาการดำเนินการตามข้อ 2 มาใช้โดยอนุโลม)

4.3 การย้ายที่เรียนระหว่างปี

ก. สถานศึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาที่มีความประสงค์ขอย้ายที่เรียน มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. นักศึกษาที่มีความประสงค์ขอย้ายที่เรียน จะต้องติดต่องานทะเบียนของสถานศึกษาขอรับผลการเรียนเพื่อนำไปติดต่อขอเข้ารับกับสถานศึกษาแห่งใหม่

2. สถานศึกษาแห่งใหม่ตอบรับการเข้าเรียนให้นักศึกษายื่นคำร้องขอลาออก พร้อมทั้งขอใบรับรองผลการเรียนของสถานศึกษา

(กรณีเป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัวประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ ตามข้อ 9 (1) แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548)

4.4 เมื่อจบการศึกษา

ปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา กรณีเป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น ประกาศนียบัตร หรือหลักฐานการจบหลักสูตร ใบแสดงผลการเรียน เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ ตามข้อ 9 (1) แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

5. สถานศึกษาอื่น ๆ

กรณีสถานศึกษาอื่น นอกเหนือจาก 4 ประเภทข้างต้น หากเป็นสถานศึกษาในความหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ฯลฯ

มาตรา 4

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ฯลฯ

มาตรา 21

กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ซึ่งวิธีการปฏิบัติในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถานศึกษานั้น และให้นำแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ประเภทข้างต้นมาใช้โดยอนุโลม เช่น วิทยาลัยแรงงาน ในสังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ก็อยู่ในความหมายของสถานศึกษาตามระเบียบฯ ดังกล่าว

บทที่ 3

แนวทางการปรับปรุงระเบียบการรับนักเรียน นักศึกษา
เข้าเรียนในสถานศึกษาที่ขัดกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน
ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

เพื่อเป็นการปรับปรุงระเบียบการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 เรื่องแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยที่ต้องการเปิดโอกาสแก่ทุกคน ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ทุกสถานศึกษาควรดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขระเบียบข้อบังคับในการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลเหล่านี้ให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

สถานศึกษาที่อยู่ในบังคับของระเบียบฯ ที่ออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แก่ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่น เช่น หน่วยงานฝึกอาชีพทุกส่วนราชการของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

การฝ่าฝืนไม่ดำเนินการหรือออกกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบฯดังกล่าว หากเป็นกรณีที่สถานศึกษานั้นเป็นหน่วยงานของรัฐ ก็อาจทำให้กฎระเบียบที่ฝ่าฝืนนั้นเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ ซึ่งผู้ที่ได้รับความเสียหายสามารถดำเนินการโดยนำเรื่องดังกล่าวขึ้นสู่ศาลปกครอง เพื่อดำเนินการเยียวยาแก้ไขต่อไป

ตัวอย่างระเบียบสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

หลักฐานการรับสมัคร

1. ใบสมัคร
2. รูปถ่าย 1 นิ้ว 2 รูป หน้าตรง ไม่สวมแว่นตา ไม่สวมหมวก และสวมเสื้อสีขาวมีปก
3. สำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมตัวจริง (ถ้ามี)
4. สำเนาทะเบียนแสดงวุฒิ พร้อมฉบับจริง
5. สำเนาบัตรประชาชน พร้อมฉบับจริง หรือหลักฐานอื่นที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 6 ได้แก่
 1. สูติบัตร
 2. กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1 ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน
 3. กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1 และ 2 ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้
 4. กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ 1, 2 และ 3 ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชน ทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

5. กรณีที่ไม่มีบุคคลหรือองค์กรเอกชนตามข้อ 4 ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

คุณสมบัติของผู้ขอเทียบระดับการศึกษา

1. มีพื้นฐานความรู้ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับที่ประสงค์จะขอเทียบระดับการศึกษาหนึ่งระดับ ยกเว้นการขอเทียบระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา
2. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในเขตบริการเทียบระดับการศึกษาของสถานศึกษา
3. ไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบหรือ การศึกษานอกระบบที่แบ่งระดับการศึกษาเช่นเดียวกับในระบบ

หลักฐานการสมัครการเทียบระดับการศึกษา

1. รูปถ่าย ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป เป็นรูปหน้าตรง ไม่สวมหมวก สวมเสื้อสีขาวมีปก หรือชุดสุภาพ (ถ่ายไม่เกิน 6 เดือน และไม่ใช้รูปโพลาลอยด์)
2. สำเนาทะเบียนบ้าน (ถ้ามี)
3. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมบัตรประจำตัวประชาชนตัวจริงหรือหลักฐานอื่นที่กำกับคไว้ ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 6
4. สำเนาหนังสือสำคัญแสดงวุฒิการศึกษา พร้อมเอกสารฉบับจริง
5. สำเนาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมฉบับจริงไปแสดง เช่น ใบเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล ใบทะเบียนสมรส ใบหย่า ฯลฯ

การยื่นเรื่องขอจบหลักสูตร

เมื่อนักศึกษาได้รับการอนุมัติผ่านระดับการศึกษาและจบหลักสูตรแต่ละระดับแล้ว นักศึกษา จะต้องยื่นคำร้องขอจบการศึกษาพร้อมหลักฐาน ดังนี้

1. ใบคำร้องขอจบหลักสูตร
2. รูปถ่าย 4 × 5 เซนติเมตร จำนวน 2 รูป สวมเสื้อเชิ้ตสีขาว ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตา ถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน ไม่เป็นรูปประเภทโพลาลอยด์
3. สำเนาทะเบียนบ้านหรือหลักฐานอื่นที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 6
4. สำเนาหนังสือสำคัญ แสดงวุฒิเดิมก่อนเข้าเรียน
5. สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบเปลี่ยนชื่อ-เปลี่ยนสกุล ใบทะเบียนสมรส (ถ้ามี)

ตัวอย่างของสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
หลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

การรับเข้าเป็นนักศึกษาและสภาพนักศึกษา

ฯลฯ

- ข้อ 12 คุณสมบัติของนักศึกษาแรกเข้า
- 12.1 สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรอง
 - 12.2 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง
 - 12.3 เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรงและไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ อันเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา
 - 12.4 ไม่เป็นคนวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - 12.5 ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และเคารพกฎหมาย
 - 12.6 มีคุณสมบัติตามข้อกำหนดเฉพาะของแต่ละสาขาวิชา กล่าวคือ ไม่มีการกำหนดเฉพาะผู้มีสัญชาติไทย

กล่าวคือ จากการกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวไม่มีการกำหนดเฉพาะผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น

ภาคผนวก ก

สถานะและสิทธิทางกฎหมายของบุคคลที่ไม่มีหลักฐาน
ทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

1. สถานะของบุคคลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายระหว่างประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ฯลฯ

มาตรา 4

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ฯลฯ

มาตรา 30

บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน...

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ...

สถานะของบุคคล.. จะกระทำมิได้

ฯลฯ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ค.ศ. 1948

ฯลฯ

ข้อ 6

“บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายในทุกสถานที่”

ฯลฯ

ประเทศไทยยอมรับปฏิญญานี้ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (ICCPR)

ฯลฯ

ข้อ 24

1. เด็กทุกคนย่อมมีสิทธิในมาตรการต่าง ๆ เพื่อการคุ้มครองเท่าที่จำเป็นแก่สถานะแห่งผู้เยาว์ ในส่วนของครอบครัวของตน สังคม และรัฐ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเชื้อชาติ ศิพ เพศ ภาษา ศาสนา เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน หรือกำเนิด
2. เด็กทุกคนย่อมมีหลักฐานทางทะเบียนทันทีที่ถือกำเนิดและย่อมได้รับการตั้งชื่อ
3. เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับสัญชาติ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989

๗๗

ข้อ 7

1. เด็กจะได้รับการจดทะเบียนทันทีหลังการเกิด และจะมีสิทธิที่จะมีชื่อนับแต่เกิด และสิทธิที่จะได้สัญชาติ และเท่าที่จะเป็นไปได้ สิทธิที่จะรู้จักและได้รับการดูแลเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน
2. รัฐภาคีจะประกันให้มีการปฏิบัติตามสิทธิเหล่านี้ตามกฎหมายภายในและพันธกรณีของรัฐภาคี ที่มีอยู่ภายใต้ตราสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของเด็กจะตกอยู่ในสถานะไร้สัญชาติ

๗๗

2. สถานะและสิทธิของบุคคลตาม พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551

2.1 การรับรองการเกิด

2.1.1 รับรองขณะเกิด (มาตรา 23)

ท.ร. 1/1 = หนังสือรับรองการเกิดที่ผู้ทำคลอดออกให้กับเด็กทุกคน ทุกสัญชาติ
ที่เกิดในสถานพยาบาล ไม่ว่าจะป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

2.1.2 รับรองหลังเกิด (มาตรา 20/1)

ท.ร. 20/1 = หนังสือรับรองการเกิดที่นายทะเบียนออกให้คนที่มิชื่อในทะเบียนบ้าน
หรือทะเบียนประวัติ แต่ไม่มีสูติบัตร และมีเหตุจำเป็นต้องใช้หลักฐานการเกิด

2.2 ประเภทของทะเบียนบ้าน

2.2.1 ท.ร. 14 สำหรับลงรายการบุคคลสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่มีสิทธิอาศัย
เป็นการถาวรในประเทศไทย (ต่างด้าวมีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญคนต่างด้าว)

2.2.2 ท.ร. 13 สำหรับลงรายการคนต่างด้าว 2 ประเภท ได้แก่

- คนที่เข้าเมืองถูกต้องและได้รับอนุญาตให้อยู่ชั่วคราว
- คนที่ได้รับผ่อนผันให้อยู่อาศัยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง เฉพาะกลุ่มที่ รพม.มท.

ประกาศกำหนด (มาตรา 38 วรรคแรก)

2.3 การจัดทำทะเบียนประวัติของบุคคล

ก. ทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

“บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน” หมายถึง บุคคลที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งในราชอาณาจักร
แต่ไม่มีรายการในทะเบียนราษฎร

บุคคลที่จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ ได้แก่ ผู้ที่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดหรือสัญชาติ
ของตน รวมถึงคนไม่มีสัญชาติไทยที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13)

1. กลุ่มที่ไม่อาจรับแจ้งการเกิดตามมาตรา 19 มาตรา 19/1 และมาตรา 19/3 เนื่องจาก
ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ

2. กลุ่มที่อ้างว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านแต่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ

3. กลุ่มบุคคลตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 จำนวน 6 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่ม 1 ชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแต่ตกการสำรวจ

กลุ่ม 2 เด็กนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาแล้วเรียนอยู่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

กลุ่ม 3 กลุ่มบุคคลที่ไร้รากเหง้าไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง

กลุ่ม 4 บุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศ

กลุ่ม 5 แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาที่มีปัญหาไม่สามารถส่งกลับประเทศ

ต้นทาง

กลุ่ม 6 คนต่างด้าวอื่น นอกจากกลุ่ม 1-5

ข. ทะเบียนประวัติบุคคลที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ

1. กลุ่มชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายคนเข้าเมือง (ก่อนที่จะมียุทธศาสตร์ 18 มกราคม 2548)

2. กลุ่มแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง 3 สัญชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

3. กลุ่มคนที่ไม่ใช่สัญชาติไทยอื่น ๆ ตามมาตรา 38 วรรคสอง (ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย)

2.4 การบันทึกสถานะของบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎร

การทะเบียนราษฎร หมายถึง การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ของบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ วัน เดือน ปีเกิด สัญชาติ เป็นต้น เพื่อเป็นหลักฐานแสดงข้อเท็จจริงและตัวตนในทางกฎหมาย โดยการบันทึกจะเริ่มนับตั้งแต่วินาทีจนถึงแก่ความตาย

การบันทึกในทะเบียนบ้าน/ทะเบียนประวัติ

■ คนสัญชาติไทยและคนต่างด้าวได้รับสิทธิอาศัยอยู่ถาวร (ใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ได้รับการบันทึกในทะเบียนบ้านเล่มปกน้ำเงิน (ท.ร. 14)

■ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่เป็นการชั่วคราว (พาสปอร์ต วีซ่า) หากประสงค์ก็สามารถขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเล่มปกสีเหลือง (ท.ร. 13)

■ คนต่างด้าวได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้เป็นกรณีพิเศษ หากผ่อนผันมีระยะเวลาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือกรณีส่งกลับประเทศต้นทางไม่ได้ ต้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเล่มปกสีเหลือง (ท.ร. 13)

หากผ่อนผันต่ำกว่า 5 ปี จะได้รับการบันทึกเข้าในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38, ท.ร. 38 ก แล้วแต่กรณี)

■ คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จะได้รับการบันทึกในทะเบียนประวัติฯ ประเภท ท.ร. 38 ก

3. แนวทางการเข้าถึงสถานะและสิทธิของบุคคล

3.1 การแจ้งการเกิด

3.1.1 เด็กที่เกิดในสถานพยาบาล ต้องทำอย่างไร?

พ่อหรือแม่ของเด็กติดต่อขอหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. 1/1) จากโรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือคลินิก (ทั้งรัฐและเอกชน) ที่เด็กเกิด

พ่อหรือแม่ของเด็กนำสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาทะเบียนประวัติ บัตรประจำตัว และหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. 1/1) ไปยื่นเรื่องขอแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เด็กเกิด โดยถ้าโรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือคลินิกที่เด็กเกิดตั้งอยู่ในเขตอำเภอหรือเทศบาลใด ก็ไปยื่นเรื่องที่อำเภอหรือเทศบาลนั้น เมื่อนายทะเบียนรับแจ้งการเกิดแล้วจะออกสูติบัตร (ใบเกิด) ให้

3.1.2 เด็กที่เกิดนอกสถานพยาบาล ต้องทำอย่างไร?

พ่อหรือแม่หรือเจ้าบ้านที่มีการเกิดเป็นผู้แจ้งการเกิด

ถ้าเด็กเกิดในท้องที่หมู่บ้านไหน ให้แจ้งการเกิดต่อผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เด็กเกิด และขอรับใบรับแจ้งการเกิด (ท.ร. 1 ตอนหน้า) ไปยื่นเรื่องต่อนายทะเบียนที่อำเภอเพื่อรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตร (ใบเกิด) ให้

ถ้าเด็กเกิดในเขตเทศบาลที่มีผู้ใหญ่บ้าน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับเด็กที่เกิดในหมู่บ้าน

ถ้าเด็กเกิดในเขตเทศบาลที่ไม่มีผู้ใหญ่บ้าน ให้แจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนของเทศบาลนั้น โดยนำสำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาทะเบียนประวัติ บัตรประจำตัว และควรรนำผู้ทำคลอดหรือพยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิดของเด็กไปด้วย เพื่อให้นายทะเบียนรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตร (ใบเกิด) ให้

3.1.3 ผู้ที่ไม่ได้แจ้งการเกิดและต้องการแจ้งการเกิด ต้องทำอย่างไร?

เจ้าตัว (ที่บรรลุนิติภาวะ) พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือเจ้าบ้านที่มีการเกิดเป็นผู้แจ้งการเกิด นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกใบรับแจ้งการเกิด (ท.ร. 100) ให้ผู้แจ้งนายทะเบียนรวบรวมหลักฐานเสนอให้นายอำเภอพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ

- ถ้ามีสัญชาติไทย ให้ออกสูติบัตร (ท.ร. 2) ให้แก่ผู้แจ้ง และเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14)

- ถ้าไม่ได้สัญชาติไทยหรือไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดหรือสัญชาติได้ ให้จัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

3.2 การออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. 20/1)

(สำหรับผู้ที่ไม่มีสูติบัตรและมีความจำเป็นต้องมีหนังสือรับรองการเกิด)

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการร้องขอ

3.2.1 เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้แจ้งการเกิด หรือแจ้งการเกิดแล้วแต่ไม่ได้สูติบัตร หรือสูติบัตรชำรุดสูญหาย และไม่สามารถคัดสำเนาได้

3.2.2 มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

พยานหลักฐานที่ใช้

1. สำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14 หรือ ท.ร. 13) หรือสำเนาทะเบียนประวัติ (เช่น ท.ร. 38 ท.ร. 38/1, ท.ร. 38 ก, ท.ร. 38 ข เป็นต้น)
2. เอกสารหลักฐานแสดงว่าเกิดในประเทศไทย (ถ้ามี)
3. พยานบุคคลผู้นำเชื่อถือ 2 คน
4. รูปถ่าย ขนาด 2 นิ้ว 2 รูป

ยื่นที่ไหน

สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ยื่นเกิด หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทะเบียนประวัติ หรือมีภูมิลำเนาปัจจุบัน ทั้งนี้ ระยะเวลาในการดำเนินการไม่เกิน 105 วัน

3.3 การมีชื่อในทะเบียนบ้านของคนสัญชาติไทย

3.3.1 การมีชื่อโดยผ่านการแจ้งการเกิด

เมื่อบุคคลได้รับแจ้งการเกิดและได้รับสูติบัตรแล้ว นายทะเบียนจะเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยคนที่เกิดในท้องที่ตามทะเบียนบ้านของพ่อแม่จะได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านนั้น แต่ถ้าเกิดต่างท้องที่จะได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน กรณีนี้พ่อแม่จะต้องขอแจ้งย้ายออกเพื่อนำใบแจ้งการย้ายไปแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่จริง

3.3.2 การมีชื่อโดยผ่านการยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อ

3.3.2.1 ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535

สำหรับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้แจ้งการเกิดและไม่ได้รับการบันทึกรายการบุคคลในเอกสาร การทะเบียนราษฎร หรือบุคคลที่เคยแจ้งการเกิดหรือเคยมีชื่อในทะเบียนบ้านแล้วแต่เป็นทะเบียนรุ่นที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งจำแนกประเภทของบุคคลที่สามารถยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านได้ ดังนี้

1. คนไทยที่ตกรายชื่อทางทะเบียนราษฎรเมื่อปี พ.ศ. 2499 (เกิดก่อนวันที่ 1 มิถุนายน 2499)

เลข 13 หลัก

แล้วกลับเข้ามาในประเทศไทย

ของตนเอง

หรือหน่วยงานต่าง ๆ

2. คนที่มีสูติบัตร ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ หรือทะเบียนบ้านฉบับที่ไม่มี
3. คนไทยที่ไปอยู่ต่างประเทศเป็นเวลานานหรือเกิดต่างประเทศ
4. คนไทยที่ไม่มีหลักฐานเอกสารราชการอะไรเลยที่จะยืนยันสถานะ
5. เด็กอนาถาหรือเด็กที่ถูกทอดทิ้งซึ่งอยู่ในการอุปการะของบุคคล
6. คนที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ไม่ได้แจ้งการเกิด
7. คนที่ได้รับสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมาย เช่น ได้ถือสัญชาติไทย

ตามสามี ได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้สัญชาติไทย เป็นต้น
ยื่นคำร้องตามแบบ ท.ร. 31 ที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียน

ท้องถิ่นที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนา เว้นแต่กรณีคนที่มีสูติบัตรหรือทะเบียนบ้านฉบับที่ไม่มีเลข 13 หลัก ให้ยื่นคำร้อง

ที่สำนักทะเบียนที่ออกสูติบัตรหรือตามทะเบียนบ้าน แล้วแต่กรณี
หลักฐานที่จะต้องใช้ประกอบการยื่นคำร้อง

1) หลักฐานเอกสารราชการที่มีรายการบุคคลของผู้ที่จะขอเพิ่มชื่อ (ถ้ามี) เช่น หนังสือรับรองการเกิด ทะเบียนนักเรียน ส.ด. 9 ส.ด. 43 หนังสือเดินทาง หนังสือสำคัญ

การแปลงสัญชาติ เป็นต้น
2) ทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) ของบ้านที่จะเพิ่มชื่อ
3) บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวอย่างอื่นที่ทางราชการ

ออกให้ของบิดามารดา (ถ้ามี)
4) ผลการตรวจดีเอ็นเอ (ถ้ามี)
5) พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งสามารถให้การรับรองและยืนยันตัวบุคคลได้

บุคคลที่ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) จะได้เลขประจำตัว
ประชาชน 13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วยเลข 5 เว้นแต่คนที่ได้รับสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายตาม (7) จะได้เลข
13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วยเลข 8

3.3.2.2 ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการ
สถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543

สำหรับชาวเขา 9 เผ่าดั้งเดิม (กะเหรี่ยง ม้ง ลีซู อาข่า ลาหู่ เมียน
ลาวะ ชมุ และมลาบรี) ใน 20 จังหวัดพื้นที่สูง ที่มีข้อเท็จจริงตามกฎหมายอันทำให้ได้สัญชาติไทย
ยื่นคำร้องขอลงรายการสัญชาติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วย
การพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543 ณ ที่ว่าการอำเภอ
ซึ่งตนเองมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนประวัติฯ โดยใช้แบบคำร้องขอลงรายการในทะเบียนบ้านตามระเบียบ
สำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543

หลักฐานที่จะต้องใช้ประกอบการยื่นคำร้อง

- 1) สำเนาบัตรประจำตัวของบิดาและมารดา
- 2) สำเนาทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติฯ ของบิดาและมารดา
- 3) สำเนาบัตรประจำตัว หรือสำเนาทะเบียนประวัติฯ ของบุคคลที่จะขอ

ลงรายการสัญชาติ

4) หนังสือรับรองการเกิดซึ่งออกโดยโรงพยาบาล สูติบัตร หนังสือรับรองสถานที่เกิดของบิดาและมารดา รวมทั้งของบุคคลที่จะขอลงรายการสัญชาติ ทะเบียนสำรวจบัญชีบุคคลในบ้าน (ท.ร.ชข.) รับรองสำเนาโดยศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาหรือศูนย์พัฒนาสังคม

5) เอกสารยืนยันตัวบุคคลอื่น ๆ เช่น บัตรประจำตัวนักเรียน บัตรประจำตัวลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

6) พยานบุคคลที่สามารถยืนยันข้อเท็จจริงอันทำให้ได้สัญชาติไทย เช่น ยืนยันว่าผู้ร้องเกิดในไทย

3.3.3 การมีชื่อโดยผ่านการเปลี่ยนแปลงสถานะ (ตามมาตรา 23 แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ

(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551)

บุคคลที่จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา 23 ได้แก่ ผู้ที่เกิดในประเทศไทย ก่อนวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2535 โดยขณะเกิดมีพ่อและแม่เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่เพียงชั่วคราว (มีพาสปอร์ต วีซ่า) หรือได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ได้เป็นกรณีพิเศษ (ชนกลุ่มน้อย) รวมถึงบุตรของบุคคลนั้นที่เกิดในประเทศไทย ก่อนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551 และไม่ได้สัญชาติไทย เนื่องจากพ่อและแม่ไม่ได้สัญชาติไทย โดยกฎหมายกำหนดเงื่อนไขว่าผู้ที่จะได้สัญชาติไทยต้องมีรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่จริงในประเทศไทย และมีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศ

ยื่นคำร้องตามแบบคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

หลักฐานที่จะต้องใช้ประกอบการยื่นคำร้อง

1) สูติบัตรหรือหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. 1/1, ท.ร. 20/1) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด

2) ทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14 หรือ ท.ร. 13) หรือทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38, ท.ร. 38/1, ท.ร. 38 ก หรือ ท.ร. 38 ข)

3) รูปถ่ายขนาด 2 นิ้ว จำนวน 1 รูป

4) บัตรประจำตัวที่สำนักทะเบียนออกให้ (ถ้ามี)

5) เอกสารที่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ออกให้เพื่อรับรองความประพฤติหรือการทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม (ถ้ามี)

6) พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งสามารถให้การรับรองและยืนยันตัวบุคคลได้

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำขอลงรายการสัญชาติไทย ในทะเบียนบ้านพร้อมด้วยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์คุณสมบัติของผู้ขอตามกฎหมายกำหนดแล้ว จะรวบรวมนำเสนอนายอำเภอเพื่อพิจารณา หากได้รับอนุญาตให้ลงรายการสัญชาติไทยตามที่ขอ คำขอนั้น จะถูกส่งไปให้กรมการปกครองกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ออนไลน์ จากนั้นนายทะเบียนจะทำการเปลี่ยนสถานะของบุคคลโดยจำหน่ายรายการเดิมที่ไม่ได้สัญชาติไทย แล้วเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) ลงรายการสัญชาติเป็น “ไทย” สำหรับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จะต้องยื่นขอทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วย

บุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา 23 นี้จะได้เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ขึ้นต้นด้วยเลข 8 และเลขในหลักที่ 6 และหลักที่ 7 จะเป็นเลข 73

3.4 การแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะของบุคคลตามกฎหมายในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ได้แก่ เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง และคนไร้รากเหง้า สามารถดำเนินการได้หลายวิธีเพื่อให้มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรตามกฎหมาย

3.4.1 พบเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาอายุประมาณไม่เกิน 7 ปี ถูกทอดทิ้ง ให้ผู้พบ นำตัวเด็กไปส่งให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (ปลัดอำเภอ) หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ท้องที่ที่พบเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กได้รับแจ้งการเกิดโดยเจ้าหน้าที่ พม. เป็นผู้แจ้งการเกิดที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นที่พบเด็ก

3.4.2 ผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาอายุประมาณไม่เกิน 7 ปี ถูกทอดทิ้ง ก็สามารถยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนบ้านได้ที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนา

3.4.3 เด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้าไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งมีอายุไม่เกิน 18 ปี ถ้าเด็กอยู่ในการอุปการะดูแลของสถานสงเคราะห์ของทางราชการ หรือสถานสงเคราะห์ของเอกชนตาม รายชื่อที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ สามารถแจ้งการเกิดได้โดยหัวหน้าหน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้แจ้งการเกิด ที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นที่หน่วยงานนั้นตั้งอยู่ หรือถ้าไม่อาจแจ้งได้ด้วยตนเองก็สามารถมอบหมายให้ผู้อื่น แจ้งการเกิดแทนได้

3.4.4 สถานสงเคราะห์ของเอกชนที่ให้การสงเคราะห์ดูแลเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ไม่มี รายชื่ออยู่ในประกาศกระทรวงมหาดไทย จะไม่สามารถแจ้งการเกิดให้กับเด็กในการสงเคราะห์ได้ แต่หัวหน้า หน่วยงานสามารถยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนบ้านของสถานสงเคราะห์ได้ที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ร้อง มีภูมิลำเนา

3.4.5 คนเร่ร่อน ไร้บุพการี หรืออาจเรียกว่า “คนไร้รากเหง้า” ไม่ว่าจะอยู่ในการสงเคราะห์ดูแลของบุคคลหรือหน่วยงานใดหรือไม่ ก็สามารถมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรได้เพราะกลุ่มคนไร้รากเหง้าจัดอยู่ในกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาเรื่องสิทธิและสถานะบุคคลที่จะต้องได้รับการแก้ไขตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 เพียงแต่จะต้องผ่านการสำรวจตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในห้วงระยะเวลาที่กรมการปกครองกำหนด โดยผู้ที่ได้รับการสำรวจจะได้จัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้

หมายเหตุ เด็กกลุ่มตามข้อ 3.4.1 และกลุ่มตามข้อ 3.4.3 ถ้ามีหลักฐานว่าเด็กเกิดในประเทศไทย นายทะเบียนจะออกสูติบัตรหรือใบเกิดให้ และเพิ่มชื่อเด็กเข้าในทะเบียนบ้าน แต่ถ้าไม่มีหลักฐานพิสูจน์ว่าเด็กเกิดในประเทศไทย นายทะเบียนจะจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้

เด็กกลุ่มตามข้อ 3.4.2 และกลุ่มตามข้อ 3.4.4 ถ้ามีหลักฐานว่าเด็กเกิดในประเทศไทย นายทะเบียนจะเพิ่มชื่อเด็กเข้าในทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้สูติบัตรหรือใบเกิด แต่ถ้าไม่มีหลักฐานพิสูจน์ว่าเด็กเกิดในประเทศไทย นายทะเบียนจะจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้

หลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการยื่นคำร้องตามข้อ 3.4.2-3.4.4

- 1) บันทึกการรับตัวเด็ก (กรณีการแจ้งการเกิดเด็กไว้เพียงสาฎกทอดทิ้ง)
- 2) หลักฐานการรับตัวเด็กไว้ในการอุปการะดูแล (กรณีเด็กอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์)
- 3) หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ทั้งพยานเอกสารและวัตถุพยาน (ถ้ามี)
- 4) รูปถ่ายของเด็ก ขนาด 2 นิ้ว จำนวน 2 รูป
- 5) ทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนของผู้แจ้งการเกิดหรือผู้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อ
- 6) พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือซึ่งสามารถให้การรับรองและยืนยันตัวบุคคลได้
- 7) หนังสือมอบหมายให้แจ้งแทน (ถ้ามี)

เด็กที่ได้รับแจ้งการเกิดในสถานะเป็นคนสัญชาติไทย จะได้เลขประจำตัวประชาชนที่ขึ้นต้นด้วยเลข 2 ถ้าเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยจะได้เลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยเลข 7 ส่วนเด็กที่ไม่ได้แจ้งการเกิดแต่ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านในสถานะเป็นคนสัญชาติไทย จะได้เลขประจำตัวที่ขึ้นต้นด้วยเลข 5 และถ้าไม่สามารถพิสูจน์สถานะและสัญชาติได้จะเป็นผู้ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติจะได้เลขประจำตัวที่ขึ้นต้นด้วยเลข 0

ผู้ด้อยโอกาสกลุ่มคนไร้สัญชาติ คนเร่ร่อน จะได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพและการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอและคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550

3.5 ผู้ถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทยแล้ว ไม่ว่าจะเคยมีสัญชาติของประเทศเดิมหรือไร้สัญชาติ

1. ดำเนินการเพื่อรับเอกสารที่แสดงว่ามีสิทธิอาศัยในประเทศไทยอย่างถาวรและถูกต้อง โดยขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ (ตม. 16) ที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแห่งที่ตนยื่นคำร้อง และขอมิใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวที่สถานีตำรวจท้องที่ที่มีภูมิลำเนา

2. ขอมิชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) และทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรพลาสติกแข็งสีชมพู โดยเสียค่าธรรมเนียม 60 บาท) ที่สำนักทะเบียน

3. เดินทางได้ทั่วราชอาณาจักรไทย โดยไม่ต้องขออนุญาต หากย้ายภูมิลำเนาต้องแจ้งย้ายที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวต่อสำนักทะเบียน และสถานีตำรวจท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ตามลำดับ เพื่อแก้ไขเอกสารให้ถูกต้อง

4. เดินทางไปต่างประเทศได้ โดยขอมิหนังสือเดินทาง (พาสปอร์ตเล่มสีเหลือง)

5. เมื่ออาศัยอยู่ในประเทศมีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13, ท.ร. 14) ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี มีสิทธิ์ยื่นคำร้องขอแปลงสัญชาติเป็นสัญชาติไทย หากได้รับสัญชาติไทยครบ 5 ปี จะมีสิทธิเลือกตั้ง

■ คนต่างด้าวทั่วไป ถ้าอยู่ต่างจังหวัดยื่นคำร้องได้ที่กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดทั่วประเทศ และถ้าอยู่ในกรุงเทพมหานคร ยื่นได้ที่กองบัญชาการตำรวจสันติบาล

■ คนต่างด้าวที่เป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายให้อยู่ถาวรแล้ว ถ้าอยู่ต่างจังหวัดยื่นคำร้องได้ที่อำเภอตามภูมิลำเนาและถ้าอยู่ในกรุงเทพมหานคร ยื่นได้ที่กรมการปกครอง

6. บุตรที่เกิดในประเทศไทยหลังจากที่บิดาและมารดาได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย จะมีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดน

7. บุตรที่เกิดต่างประเทศ สามารถแจ้งการเกิดที่สถานทูตหรือสถานกงสุลไทย ณ ประเทศที่เกิด แต่ไม่ได้สัญชาติไทย

3.6 ผู้ถือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีเดม)

3.6.1 กลุ่มบุคคลที่มีนโยบายให้สิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย ส่วนบุตรที่เกิดในไทย ให้ได้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ พ.ร.บ.สัญชาติ

■ มี 14 กลุ่ม

กลุ่มเชื้อสายไทย ได้แก่ กลุ่มผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา และกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย สามารถแปลงสัญชาติแบบพิเศษ (ลดเงื่อนไข เช่น การมีถิ่นที่อยู่ติดต่อกัน 5 ปี และยกเว้นค่าธรรมเนียม)

กลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ (1) กลุ่มอดีตทหารจีนคณะชาติและจีนฮ่ออพยพพลเรือน (2) กลุ่มไทยลี้ภัย (3) กลุ่มเวียดนามอพยพ (4) กลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า (5) กลุ่มจีนฮ่ออิสระ (6) กลุ่มชาวเขา (7) กลุ่มบุคคลบนพื้นที่สูง (8) กลุ่มเนปาลอพยพ (9) กลุ่มชาวลาวภูเขาอพยพ (10) กลุ่มอดีตโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายา (11) กลุ่มม้ง ถ้ากระบอก (12) กลุ่มมอแกน

3.6.2 กลุ่มซึ่งอยู่ในระหว่างรอการกำหนดหลักเกณฑ์ยื่นคำร้องขอสถานะ ปัจจุบันรัฐบาล มีนโยบายให้สิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราว ได้แก่ (1) กลุ่มลาวอพยพ (2) กลุ่มบุคคล/ชุมชนบนพื้นที่สูงอพยพ เข้ามาหลัง 3 ตุลาคม 2528 (3) กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (ทำงาน/มีถิ่นที่อยู่) เข้าเมืองหลัง 9 มีนาคม 2519 (4) กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (ทำงาน/อยู่กับนายจ้าง) เข้าเมืองหลัง 9 มีนาคม 2519 (5) กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชาเข้าเมืองหลัง 15 พฤศจิกายน 2520

แบบบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

ด้านหน้า

ด้านหลัง

รูปถ่ายขนาด ๒.๕ X ๓ ซม. (ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน)		บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐๐-๐ ชื่อ นามสกุล ชื่อจริง ชื่อ ตราครุฑ	สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดทำขึ้นโดยสำนักงานทะเบียนกลาง ๑. ใช้เพื่อแสดงตนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ๒. ใช้เพื่อแสดงตนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ๓. ใช้เพื่อแสดงตนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ
--	--	--	---

แบบบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

3.7 ผู้ถือบัตรไม่มีสถานะทางทะเบียน

หมายถึง บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ประกอบด้วย

1. กลุ่มบุคคลตามยุทธศาสตร์จัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548)
2. บุคคลที่อ้างว่ามีสัญชาติไทย ขอแจ้งการเกิดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน แต่ยังไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้

■ สิทธิอาศัยและสถานะบุคคลอยู่ระหว่างการกำหนดภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ฯ ซึ่งในปัจจุบัน บุคคลเหล่านี้มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว เพื่อรอการส่งกลับตามประเทศ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เพื่อรอการส่งกลับและ กำหนดเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2552 (ดูภาคผนวก ค หน้า 175)

■ เรียนหนังสือได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 และสามารถขออนุญาตเดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อไปศึกษา

■ แม้บัตรผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนจะกำหนดอายุไว้ 10 ปี แต่สิทธิตามบัตรไม่ใช่ 10 ปี แต่ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับสถานะและการอยู่อาศัยในประเทศไทยของแต่ละกลุ่มบุคคล

■ การกำหนดและการพัฒนาสถานะบุคคลจะเป็นไปตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลต่อไป

3.8 ผู้ไม่มีเอกสารประจำตัวใด ๆ เลย

1. เตรียมพยานหลักฐาน (ถ้ามี) และอาจขอคำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. การดำเนินการเพื่อมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร

กรณีอ้างว่าเป็นคนไทยสามารถขอแจ้งการเกิด ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านต่อสำนักทะเบียน โดยต้องมีพยานบุคคล (ดูหัวข้อ “คนไทยขอมีชื่อ”) หากพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติไม่ได้ จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข 0

ยื่นคำร้องต่อสำนักทะเบียน โดยถ้ามีพยานหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นกลุ่มคนต่างด้าวที่สามารถมีชื่อในทะเบียนบ้านได้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย (เป็นกลุ่มคนที่ไม่สามารถส่งกลับประเทศต้นทางและได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 5 ปี) จะได้รับการเพิ่มชื่อใน ท.ร. 13 แต่ถ้าไม่มีพยานหลักฐานพิสูจน์ว่าเป็นกลุ่มดังกล่าว จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข 0

กรณีเป็นบุคคลตามกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ให้เข้ารับการสำรวจหรือรอการสำรวจและจัดทำบัตรประจำตัวตามยุทธศาสตร์ฯ

3.9 ผู้ถือบัตรแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า กัมพูชา และลาว)

คนต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ผู้ได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัยในประเทศไทยได้เป็นชั่วคราวระหว่างรอการส่งกลับโดยมติ ครม. โดยใช้อำนาจตามมาตรา 17 ของ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยได้ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว โดยผู้ที่ได้รับอนุญาตจะต้องไปรายงานตัวต่อสำนักทะเบียนเพื่อมีรายชื่อในแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัยในประเทศไทยได้เป็นกรณีพิเศษ (ท.ร. 38/1) โดยผู้ได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัยในประเทศไทยได้เป็นกรณีพิเศษ หรือมี ท.ร. 38/1 นี้จะต้องขอรับใบอนุญาตทำงานในกิจการที่ได้รับอนุญาตตามมติ ครม.

โดยมีขั้นตอนดังนี้

รายการตัวเพื่อขอรับ ท.ร. 38/1 ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตในพื้นที่ที่ทำงานในระยะเวลาที่กำหนด

ตรวจสุขภาพและทำบัตรประกันสุขภาพตามโรงพยาบาลที่กำหนดไว้ในแต่ละจังหวัด โดยค่าใช้จ่ายในการตรวจสุขภาพและทำบัตรประกันสุขภาพ 1,900 บาท

นำไปรับรองแพทย์และ ท.ร. 38/1 ที่สำนักงานจัดหางานในแต่ละพื้นที่เพื่อขอรับใบอนุญาต โดย มีค่าใช้จ่ายในการทำ 1,900 บาท

ในปัจจุบันบัตรประจำตัวแรงงานต่างด้าวสามสัญชาติจะมีอายุสองปี
ผู้ถือบัตรแรงงานต่างด้าวจะต้องเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สัญชาติของประเทศต้นทางเสียก่อน
หากไม่ผ่านจึงจะสามารถเข้าสู่กระบวนการพัฒนาสถานะได้
ชนกลุ่มน้อยที่สำคัญผิดในข้อเท็จจริง โดยได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าว
(ท.ร. 38/1) สามารถยื่นคำร้องเพื่อให้สำนักทะเบียนแก้ไขปรับปรุงฐานข้อมูลให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง

3.10 การให้เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก

บุคคลที่ได้รับการบันทึกรายการลงในเอกสารทะเบียนราษฎร จะได้รับการกำหนดเลข 13 หลัก
โดยเลขหลักแรกจะมีความหมายบ่งบอกประเภทของบุคคลที่เข้าสู่ระบบทะเบียนราษฎรและสัญชาติ

เลข 1 หมายถึง คนสัญชาติไทยที่แจ้งการเกิดภายใน 15 วัน นับแต่วันเกิด

เลข 2 หมายถึง คนสัญชาติไทยที่แจ้งการเกิดเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

เลข 3 หมายถึง คนสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่มีชื่อในทะเบียนบ้านก่อนการให้เลข 13 หลัก

เลข 4 หมายถึง คนสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านด้วยใบแจ้งย้ายในช่วงการให้
เลข 13 หลัก

เลข 5 หมายถึง คนสัญชาติไทยที่มีชื่อในทะเบียนบ้านโดยการเพิ่มชื่อภายหลังช่วงการให้เลข 13 หลัก

เลข 6 หมายถึง คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (กลุ่มที่ได้รับอนุญาต
ให้อยู่ในประเทศไทยชั่วคราวและได้รับผ่อนผันให้อยู่เป็นกรณีพิเศษ)

เลข 7 หมายถึง บุตรของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทย

เลข 8 หมายถึง คนที่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมายและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่
ในประเทศไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

เลข 0 หมายถึง คนซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติตามยุทธศาสตร์
การจัดการ ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติ ครม. 18 มกราคม 2548 และคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
ที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13) ตามมาตรา 38 วรรคสอง

เลข 00 หมายถึง แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาที่ได้รับการจัดทำ
ทะเบียนประวัติและได้รับอนุญาตให้ทำงานตามมติ ครม. รวมถึงผู้ติดตามแรงงาน

การมีสถานะเกี่ยวกับสัญชาติของบุคคลย่อมบ่งบอกถึงความเป็นตัวตนในทางกฎหมายที่จะส่งผลต่อ
การมีสิทธิหน้าที่ที่แตกต่างกัน หากแบ่งคนในประเทศไทยจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คนสัญชาติไทยกับคน
ไม่มีสัญชาติไทย

4. การได้สัญชาติไทยตาม พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. 2535

การได้สัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติ มี 2 ประการ คือ

1. ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. 2535

ฯลฯ

มาตรา 7 บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(1) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(2) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา 7 ทวิ วรรคหนึ่ง

คำว่าบิดาตาม (1) ให้ความหมายรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นบิดาของผู้เกิดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แม้ผู้นั้นจะมีได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาของผู้เกิด และมีได้จดทะเบียนรับรองผู้เกิดเป็นบุตรก็ตาม

ซึ่งผู้มีสัญชาติไทยโดยหลักการเกิด แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักสายโลหิต คือ หากมีพ่อหรือแม่เป็นไทย ลูกก็ได้ไทยตามพ่อหรือแม่

1.2 ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดน คือ ใครก็ตามที่เกิดในประเทศไทยย่อมได้สัญชาติไทยเกิดในประเทศไทย เว้นแต่จะเป็นบุคคลที่เข้าช้อยกเว้นตามมาตรา 7 ทวิ วรรคหนึ่ง คือ พ่อและแม่เป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายหรือมีลี้ภัยอยู่ในประเทศไทยได้ชั่วคราว (ถือพาสปอร์ต วีซ่า บัตรคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบัตรแรงงานต่างด้าว) ที่ลูกเกิดในประเทศไทยจะไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนดังบัญญัติไว้ในมาตรา 7 ทวิ ดังนี้

มาตรา 7 ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทยถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(1) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(2) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(3) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณีให้เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใดภายใต้เงื่อนไขใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ข้อสังเกต: ก่อนที่จะมีการประกาศใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 (ปว. 337) ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ประเทศไทยมีการยึดถือหลักการได้สัญชาติโดยหลักดินแดน โดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ โดย ปว. 337 มีใจความสำคัญดังนี้ คือ

“บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่เพียงชั่วคราวหรือเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย บุคคลเหล่านี้แม้จะมีสัญชาติไทยแต่ก็มิได้มีความจงรักภักดีต่อประเทศไทย เพื่อป้องกันและรักษาความมั่นคงแห่งชาติ สมควรมิให้บุคคลดังกล่าวมีหรือได้สัญชาติไทยอีกต่อไป”

ซึ่งนอกจาก ปว. 337 จะมีผลทำให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยโดยพ่อหรือแม่เป็นต่างด้าวที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือมีสิทธิอาศัยชั่วคราว ไม่ได้สัญชาติไทยแล้วยังมีผลย้อนหลังไปถอนสัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในประเทศไทยที่เกิดจากพ่อหรือแม่เป็นต่างด้าวที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือมีสิทธิอาศัยชั่วคราวอีกด้วย ซึ่งต่อมา ปว. 337 ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2535 ซึ่งต่อมากลุ่มที่ถูกถอนสัญชาติหรือไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยผลของ ปว. 337 นั้นได้รับสัญชาติ โดยผลของมาตรา 23 แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2551 ซึ่งถือว่าบุคคลกลุ่มนี้มีสัญชาติไทยนับแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551 เป็นต้นไป รายละเอียดจะได้กล่าวต่อไป

2. ได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิด

การได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิด คือ ขณะเกิดไม่ได้สัญชาติไทยแล้วมาขอภายหลัง แบ่งออกเป็น **การขอถือสัญชาติโดยการสมรสเฉพาะฝ่ายหญิงเท่านั้น**ที่ขอมีสัญชาติไทยตามสามีได้

การขอแปลงสัญชาติ จะขอได้ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด เช่น อยู่ในประเทศไทยต่อเนื่องกว่า 5 ปี มีอาชีพมั่นคง เป็นต้น

นอกจากนี้ กฎหมายสัญชาติยังกำหนดวิธีการได้สัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในประเทศไทยเพิ่มเติมอีก 2 ประการ คือ

1. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 7 ทวิ วรรคสอง

2. ให้สัญชาติไทยให้กลุ่มบุคคลที่เสียสัญชาติไทยเพราะผลของประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 โดยมาตรา 23 แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2551 ซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

“บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พุทธศักราช 2515 ข้อ 1 และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พุทธศักราช 2515 ข้อ 2 รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทย

ตามมาตรา 7 ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีความประพฤติดี หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทยให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน”

ภาคผนวก ข
คำถาม-ตอบ

หมวดที่ 1 นโยบายของรัฐบาลไทย

1. มีมาตรการใดของรัฐบ้างในการแก้ไขปัญหากรณีเด็กนักเรียนไม่มีนามสกุล

ตอบ เด็กที่ไม่มีนามสกุล เกิดได้จากสาเหตุหลายประการ และเกิดได้ทั้งกับเด็กสัญชาติไทยและเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย เช่น กรณีเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี ซึ่งอยู่ในการอุปการะดูแลของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติ หรืออยู่ในสถานสงเคราะห์ เพราะตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ พ.ร.บ.ชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 ล้วนกำหนดหลักการเรื่องการใช้ชื่อสกุลไว้ ซึ่งสรุปว่าบุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือมารดา ซึ่งรวมถึงบิดามารดาบุญธรรมด้วย หรืออาจจะใช้ชื่อสกุลร่วมกับผู้อื่นก็ได้แต่จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่เป็นเจ้าของนามสกุลนั้น และจะต้องจดทะเบียนตามกฎหมาย ดังนั้น ถ้าเด็กไม่มีบิดามารดาก็ไม่ว่าจะใช้ชื่อสกุลใด เว้นแต่เด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ซึ่งบางแห่งจะมีการจดทะเบียนตั้งนามสกุลกลางของสถานสงเคราะห์ไว้ หัวหน้าสถานสงเคราะห์ก็สามารถให้เด็กในการอุปการะใช้นามสกุลของสถานสงเคราะห์ได้

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดกับลูกของคนต่างด้าวบางคนที่ยึดตามารดาไม่มีนามสกุล ลูกก็จะมีนามสกุลไปด้วย ส่วนที่เห็นว่าเด็กต่างด้าวบางคนมีนามสกุลและเป็นนามสกุลไทย ๆ ด้วยนั้น สืบเนื่องมาจากในขั้นตอนการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลนั้น เจ้าหน้าที่จะจดบันทึกชื่อ นามสกุล และประวัติตามที่ได้รับแจ้งจากผู้ถูกสำรวจซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนที่ไม่มีหลักฐานอ้างอิง ถ้าบอกว่านามสกุลอะไรก็จดไปตามนั้น แต่เมื่อจดบันทึกเป็นทะเบียนแล้วจะมาขอเปลี่ยนแปลงนามสกุลใหม่ กรณีนี้จะต้องมีหลักฐานมาพิสูจน์ข้อเท็จจริงก่อนจึงจะแก้ไขได้ สำหรับวิธีการแก้ไขปัญหาของคนที่ต้องการมีนามสกุลนั้นมีหลายวิธี เช่น ถ้าพบว่าพ่อหรือแม่ผู้ให้กำเนิดเป็นคนที่มีนามสกุลก็ไปขอแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนราษฎรให้มีนามสกุลตามพ่อหรือแม่ได้ หรือถ้าเป็นบุตรบุญธรรมของใครก็สามารถขอใช้นามสกุลตามพ่อหรือแม่บุญธรรมได้ หรือคนที่จดทะเบียนสมรสแล้วก็สามารถขอใช้นามสกุลตามสามีหรือภรรยาได้เช่นกัน หรือคนต่างด้าวที่กำลังขอสัญชาติไทย ก็สามารถยื่นเรื่องขอตั้งนามสกุลไว้ก่อนก็ได้ แต่ยังไม่ได้จนกว่าจะได้รับสัญชาติไทยแล้ว จึงจะยื่นเรื่องขอใช้นามสกุลได้ แต่ถ้าจะให้คนต่างด้าวในทะเบียนราษฎรสามารถเปลี่ยนชื่อตัว ตั้งนามสกุลใหม่ หรือขอใช้นามสกุลร่วมกับคนอื่นได้อย่างคนไทยก็คงต้องเสนอแก้ไขกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล

2. กรณีเด็กที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย เช่น เด็กชาวเขมรที่เดินข้ามชายแดนมาเรียนแบบไปกลับ เพราะติดตามพ่อแม่หรือผู้ปกครองมาฝั่งไทยมาขอเข้าเรียนอย่างนี้ ถือเป็นเด็กที่ได้รับ ความคุ้มครองตามกฎหมายไทยในเรื่องการจัดการศึกษาหรือไม่

ตอบ เด็กที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาและได้รับการสนับสนุนทางการศึกษา

(มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย)

เห็นควรขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเดิมเคยจำกัดไว้ให้เฉพาะบางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นการเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา (ยกเว้นผู้ที่หนีภัยจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้ในพื้นที่) ซึ่งจะสอดคล้องกับการเป็นภาคีอนุสัญญาสิทธิเด็ก และเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาเหล่านั้นมีความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในระยะยาวต่อไป)

3. การให้การศึกษากับเด็ก กับเรื่องสถานะบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

ตอบ สถานะบุคคลต้องได้รับตามที่เป็นจริง การไม่ได้รับการศึกษา หรือได้รับการศึกษาไม่ทำให้สถานะบุคคลของเด็กเปลี่ยนแปลงแต่ครูอาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษาควรช่วยเหลือเด็กที่ยังไม่มีสถานะบุคคล ให้ได้รับสถานะบุคคลตามที่เป็นจริง

4. โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียน หรือวัด หากรับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย จะมีความผิดตามกฎหมายคนเข้าเมืองฐานให้ที่พักพิงคนต่างด้าวหรือไม่

ตอบ ความผิดฐานให้ที่พักพิงคนต่างด้าว ตามมาตรา 64 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนา “เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นจากการจับกุม” การรับนักเรียนอย่างเปิดเผย บันทึกรายการนักเรียน หลักฐานการศึกษา และให้การศึกษตามปกติ ไม่เป็นการช่วยให้เด็กพ้นจากการจับกุม โรงเรียน หรือผู้บริหาร หรือวัดจึงไม่มีความผิด

(พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2522

ฯลฯ

มาตรา 64 ผู้ใดรู้ว่าคนต่างด้าวคนใดเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นจากการจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท)

หมวด 2 การจัดการศึกษา

5. กรณีโรงเรียนที่ไม่ได้ให้หลักฐานใด ๆ เลย แต่ที่ผ่านมาก็ให้เรียนไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีการบันทึกประวัตินักเรียน อย่างนี้จะมีผลกระทบอย่างไร

ตอบ ถือว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ไม่ถูกต้อง ต้องมีการสำรวจและจัดทำประวัติ และออกหลักฐานการศึกษา

6. หากนักเรียนไม่มีหลักฐานยืนยันว่ามีสัญชาติใดควรกรอกในเรื่องสัญชาติอย่างไร

ตอบ ควรใส่ตามจริงว่าไม่ทราบสัญชาติ หรือทำเครื่องหมาย “ - ” เพราะการที่ผู้ใดจะมีสัญชาติใดได้นั้นต้องมีเอกสารที่รัฐชาตินั้นออกมาให้เท่านั้น

7. ในการกรอกข้อมูลของเด็ก หากผู้แจ้งแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ เจ้าหน้าที่หรือครูในสถานศึกษาที่บันทึกข้อมูลนั้นมีความผิดหรือไม่อย่างไร

ตอบ การจดข้อมูลตามที่ได้รับแจ้ง ถือเป็น การ “จดตามแจ้ง” เจ้าหน้าที่หรือครูผู้จดตามแจ้ง ไม่มีความผิด

8. เด็กที่ผ่านการศึกษาจากโรงเรียนชั่วคราวหรือศูนย์การเรียนของเอกชนต้องการมาเรียนต่อในโรงเรียนของรัฐ จะสามารถเข้าเรียนได้หรือไม่ และสามารถเทียบโอนความรู้หรือเทียบโอนผลการเรียนหรือเทียบระดับการศึกษาได้หรือไม่อย่างไร

ตอบ ได้ โดยดูจากหลักสูตร หากหลักสูตรถูกต้องก็สามารถเทียบโอนได้ เมื่อไม่มีกฎหมายห้าม (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “การเทียบผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา” และแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง “แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่อการศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”)

9. หากนักเรียนที่เคยเข้าเรียนหรือเรียนจบไปแล้ว แต่ไม่เคยได้รับหลักฐานใด ๆ มาขอรับหลักฐานการศึกษาย้อนหลังจากโรงเรียนสามารถทำได้หรือไม่

ตอบ ได้ เนื่องจากเด็กนักเรียนดังกล่าวได้ลงหลักฐานในทะเบียนนักเรียนของโรงเรียน และมีผลการเรียนของเด็กทุกคนเก็บไว้เป็นหลักฐานอยู่แล้ว

10. เด็กนักเรียนไร้สัญชาติที่มีความสามารถทางกีฬา สามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนเข้าร่วมแข่งขันกีฬาหรือไม่

ตอบ เด็กนักเรียนไร้สัญชาติสามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาโรงเรียนได้ (ระเบียบสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการว่าด้วยการแข่งขันกีฬาโรงเรียน พ.ศ. 2550 ๗๗)

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“โรงเรียน” หมายความว่า โรงเรียน วิทยาลัย และสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่จัดการสอนในสายสามัญหรือสายอาชีวศึกษา ทั้งของรัฐบาลและเอกชน

“นักเรียน” หมายความว่า บุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน)

11. หากนักเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป ซึ่งไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในจังหวัดสมุทรสาคร หากทางโรงเรียนต้องการให้ทาง กศน. ช่วยจัดทำหลักสูตรให้กับเด็กกลุ่มนี้ จะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด และผู้ใดควรเป็นผู้อนุมัติผลการศึกษา

ตอบ สามารถทำได้โดย โรงเรียนจะต้องทำบันทึกความเข้าใจเพื่อขอความร่วมมือและแบ่งภารกิจการกับ กศน. ในพื้นที่ ผู้อนุมัติผลการศึกษา คือ หน่วยงานที่เด็กลงทะเบียนเรียน

12. นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีเลขประจำตัว 13 หลัก ในปัจจุบันไม่สามารถดำเนินการเรื่องกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (กยศ.) ได้เพราะผิดระเบียบของ กยศ. จะมีทางแก้ได้อย่างไร

ตอบ พระราชบัญญัติกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (กยศ.) พ.ศ. 2546 กำหนดคุณสมบัติของผู้กู้ยืมในข้อ 1 ว่าจะต้องมีสัญชาติไทย การแก้ไขจึงต้องทำในระดับนโยบาย และกระทรวงการคลัง

13. บุตรของแรงงานต่างด้าว เด็กเร่ร่อนไร้สัญชาติ ไม่มีข้อมูลเอกสารอย่างใดเลย และไม่มีผู้ปกครอง ไม่ทราบวัน เดือน ปีเกิด จะรับเข้าเรียนได้หรือไม่

ตอบ บุตรของแรงงานต่างด้าว เด็กเร่ร่อน ไม่มีข้อมูลเอกสารใด ๆ เลย ถือเป็นบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย มีสิทธิเรียนอย่างเสมอภาคกับผู้มีสัญชาติไทย กรณีไม่มีเอกสารใด ๆ เลย และไม่มีพ่อแม่หรือไม่มีผู้ปกครอง ให้องค์กรเอกชนทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา หากไม่มีองค์กรเอกชนให้ (เจ้าหน้าที่สถานศึกษา) ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบทำยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

(มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย)

ฯลฯ

เห็นควรขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเดิมเคยจำกัดไว้ให้เฉพาะบางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นการเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา (ยกเว้นผู้ที่หนีภัยจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้ในพื้นที่) ซึ่งจะสอดคล้องกับการเป็นภาคีอนุสัญญาสิทธิเด็ก และเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาเหล่านั้นมีความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในระยะยาวต่อไป)

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับ นักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

ฯลฯ

ข้อ 5 ให้สถานศึกษาถือเป็นหน้าที่ ในการที่จะรับเด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ เข้าเรียนในสถานศึกษา

ข้อ 6 การรับนักเรียน นักศึกษาในกรณีที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษามาก่อน ให้สถานศึกษาเรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับเพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สูติบัตร

(2) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน

(3) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) หรือ (2) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้

(4) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) (2) และ (3) ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชนทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคล ตามแบบแนบทำยระเบียบนี้ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

(5) ในกรณีที่ไม่มีบุคคล หรือองค์กรเอกชนตาม (4) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

14. นักเรียน นักศึกษาสามารถออกนอกเขตควบคุมเพื่อไปร่วมกิจกรรมทางการศึกษา หรือไปศึกษาต่อในสถานศึกษาอื่น จะทำได้หรือไม่อย่างไร

ตอบ สามารถขออนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว ตามแนวทางปฏิบัติในการอนุญาตออกนอกเขตควบคุมชั่วคราวเพื่อเข้ารับการศึกษานักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย

(หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0308.4/ว. 795 เรื่อง แนวทางการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยสามารถออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อรับการศึกษาได้เท่าระยะเวลาของหลักสูตรได้โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นครั้ง ๆ ไป) (ดูภาคผนวก ค หน้า 127)

15. ในกรณีที่สถานที่เรียนและครูไม่เพียงพอที่จะรับเด็กไร้สัญชาติหรือเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรเข้าเรียนเพิ่ม จะทำอย่างไร

ตอบ ให้เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณและอัตราจากหน่วยงานต้นสังกัด และขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กไร้สัญชาติในพื้นที่

16. หากสถานศึกษาบางแห่งไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 จะทำอย่างไร

ตอบ สถานศึกษามีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 หากไม่ปฏิบัติตามถือเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

(มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย)

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเด็ก เช่น กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสภากาชาดไทย รับไปพิจารณาดำเนินการออกระเบียบให้สอดคล้องกับร่างระเบียบฯ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

๗๑

ข้อ 4 สถานศึกษา หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กประถมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบันมหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ข้อ 5 ให้สถานศึกษาถือเป็นหน้าที่ ในการที่จะรับเด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาภาคบังคับ เข้าเรียนในสถานศึกษา

ข้อ 6 การรับนักเรียน นักศึกษาในกรณีที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษามาก่อน ให้สถานศึกษา เรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับเพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สูติบัตร

(2) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนา ทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน

(3) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) หรือ (2) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสาร ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้

(4) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (1) (2) และ (3) ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชน ทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคล ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

(5) ในกรณีที่ไม่มีบุคคล หรือองค์กรเอกชนตาม (4) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียนหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลง หลักฐานทางการศึกษา)

17. สิทธิของเด็กที่สามารถเข้าเรียน นั้นรวมถึงสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการของ หน่วยงานราชการ และหน่วยงานต่างๆ ด้วยหรือไม่

ตอบ กรณีเด็กลงทะเบียนเป็นนักเรียนของโรงเรียนโดยอ้อมมีสิทธิที่จะร่วมกิจกรรมของโรงเรียนนั้น ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมภายในหรือนอกโรงเรียน

18. การประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน สมศ. นั้น โรงเรียน ที่จัดการศึกษาให้กับเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร จะใช้เกณฑ์การประเมินเหมือนกับโรงเรียน ปกติทั่วไปหรือไม่

ตอบ โดยหลักแล้วต้องมีการปฏิบัติเช่นเดียวกัน

19. โรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้สามารถใช้วิธีการจัดการศึกษา ทั้ง 3 แบบ คือ เรียนในระบบโรงเรียน นอกกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ในโรงเรียนเดียวกันได้หรือไม่

ตอบ ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อม และความเหมาะสมของโรงเรียน เป็นไปตามมาตรา 15 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

20. การแจกจ่าย อาหารเสริม (นม) ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้นักเรียน ดื่มนมทุกวัน วันละ 1 ครั้งต่อวันนั้น นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติไทย มีสิทธิเท่า เด็กไทยหรือไม่ หากกรณีงบประมาณไม่พอ จะต้องรอให้เด็กไทยได้รับก่อน แล้วที่เหลือค่อยจัดสรร ให้กับเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติไทยหรือไม่

ตอบ ได้ หากการสนับสนุนนั้นมาจากกระทรวงศึกษาธิการ เพราะเด็กที่ลงทะเบียนของโรงเรียนนั้นทุกคนมีสิทธิได้รับการสนับสนุนเช่นเดียวกัน ไม่สามารถเลือกปฏิบัติได้ แต่หากเป็นการดำเนินการของ อบต. ก็อาจต้องดูนโยบายของ อบต. นั้น ๆ

21. ในการจัดการศึกษาให้เด็กที่ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้นั้น หากทางโรงเรียนต้องการปรับพื้นฐานทางภาษาไทยให้นักเรียนสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ หากจะมีการจ้างครูที่เป็นแรงงานข้ามชาติมาทำงาน ที่พูดไทยได้ แต่ไม่มีวุฒิปริญญาตรี จะทำได้หรือไม่

ตอบ สามารถทำได้ในรูปของวิทยากร หรือครูจ้างสอนพิเศษที่ไม่ต้องอยู่ในเงื่อนไขต้องมีวุฒิหรือใบประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

22. การจัดการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช พ.ศ. 2551 ในระดับประถมศึกษา นั้นจะมีการสอนภาษาเดิมของนักเรียน เช่น การสนทนาและการเขียนภาษาถิ่นของเด็ก นอกเหนือจากเวลาที่หลักสูตรกำหนดได้หรือไม่

ตอบ สามารถทำได้ในรูปของหลักสูตรสถานศึกษา หรือกิจกรรมเสริม หรือสาระเพิ่มเติมตามที่โรงเรียนเห็นสมควร และตามสภาพของนักเรียน

23. กรณีที่กลุ่มแรงงานข้ามชาติจัดการศึกษากันเอง จะเป็นในหมู่บ้านหรือชุมชนที่เขาอาศัยอยู่หรือรวมกลุ่มกันจัดการศึกษาให้กับเด็กตั้งแต่ 3-5 ปี ในวัดต่าง ๆ นั้นทำได้หรือไม่

ตอบ สามารถทำได้ การจัดการศึกษาโดยบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือชุมชนเป็นสิทธิพื้นฐานที่รัฐต้องให้การคุ้มครองและสนับสนุน

24. กรณีนโยบาย เรียนฟรี 15 ปี จะครอบคลุมถึงเด็กกลุ่มนี้หรือไม่อย่างไร

ตอบ ครอบคลุม

“คำว่า ฟรี 15 ปี คือ ฟรีตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และการศึกษาออกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ให้กับทั้งโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากเป็นโรงเรียนรัฐบาล ค่าเล่าเรียนฟรี 100 เปอร์เซ็นต์ ส่วนโรงเรียนเอกชนรัฐจะจ่ายเงินช่วยเหลือมากขึ้นโดยผู้ปกครองจ่ายลดลงจากร้อยละ 40 เหลือเพียงร้อยละ 30 ถ้าเด็กคนไหนสถานะสิทธิไม่รับเงินสนับสนุนจะมีใบประกาศเกียรติคุณให้โดยเงินจำนวนนี้จะนำไปพัฒนาโรงเรียนที่ด้อยโอกาสพัฒนาถึง 600 โรงเรียนทั่วประเทศ³”

25. การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวให้กับเด็กที่ไร้สัญชาติ หรือไร้สถานะทางทะเบียนกลุ่มนี้มีวิธีการอย่างไร และการออกเลขประจำตัว 13 หลักนั้น มีแนวปฏิบัติอย่างไร

ตอบ การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวของเด็กไร้สัญชาติ หรือไร้สถานะทางทะเบียน หากขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของโรงเรียนแล้วสามารถเบิกจ่ายได้เท่ากับเด็กไทยทุกคน ส่วนการลงเลขประจำตัวให้ดำเนินการตามที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด

³นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, จากคู่มือประชาชน เรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ, หน้า 4.

**หมวด 3 การพัฒนาสถานะทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิ
ของนักเรียนนักศึกษาในความดูแลของสถานศึกษา**

26. เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยซึ่งไม่มีหลักฐานเอกสารใด ๆ เลย จะมีแนวทางช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

ตอบ 1. ผู้ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในประเทศไทยสามารถจดทะเบียนการเกิดและได้สูติบัตรทุกคน

(พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 20 และหนังสือสั่งการที่ มท 0309.1/ว 8 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552: เรื่อง การแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552

2. ผู้ที่มีสัญชาติไทยแต่ไม่มีหลักฐานเอกสารสามารถใช้พยานบุคคลมายืนยันเพื่อเพิ่มชื่อเข้าในระบบทะเบียนราษฎรในฐานะผู้มีสัญชาติไทยได้

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 97)

27. กรณีที่นักเรียนเคยเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่นมาก่อนและไม่มีหลักฐานใด ๆ เลยแม้แต่หลักฐานทางการศึกษา จะต้องทำอย่างไร

ตอบ ให้ดำเนินการบันทึกใหม่ในโรงเรียนปัจจุบัน โดยดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ 6

28. มีระเบียบใดบ้างที่สามารถใช้อ้างอิงในการออกบัตรประจำตัวนักเรียน

ตอบ การออกบัตรนักเรียนนั้นสามารถทำได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการทำบัตรประจำตัวนักเรียน นักศึกษา พ.ศ. 2534 นอกจากนี้สถานศึกษายังถือเป็นนิติบุคคล สามารถออกใบประกาศและใบรับรองต่าง ๆ ได้ ดังนั้น การออกบัตรประจำตัวนักเรียนจึงสามารถทำได้เช่นเดียวกัน

29. หลักฐานทางการศึกษาเป็นเอกสารทางราชการหรือไม่

ตอบ เป็นเอกสารราชการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

30. กรณีการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษานั้น เนื่องจาก ในการศึกษาในชั้นที่สูงขึ้นนี้ มีลักษณะแข่งขันและเด็กที่มีสัญชาติไทยบางคนก็ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างนี้ หากมีการให้เด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติได้เข้าเรียนได้นั้นจะมีผลกระทบต่องบประมาณของประเทศหรือไม่ นอกจากนี้การเปิดโอกาสดังกล่าวโดยไม่มีกำหนดกลุ่มที่ชัดเจนจะทำให้เกิดการฉวยโอกาส และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือไม่

ตอบ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย)

เห็นควรขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเดิมเคยจำกัดไว้ให้เฉพาะบางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นการเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศไทยสามารถ เข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา (ยกเว้นผู้ที่หนีภัยจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้ในพื้นที่) ซึ่งจะสอดคล้องกับการเป็นภาคีอนุสัญญาสิทธิเด็ก และเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาเหล่านั้นมีความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในระยะยาวต่อไป

31. ควรมีการแนะแนวการศึกษาแก่เด็กอย่างไร เช่น การศึกษาต่อ และการทำงานเมื่อจบการศึกษา

ตอบ ควรแนะนำว่าเด็กสามารถศึกษาต่อได้จนถึงระดับสูงสุด คือระดับปริญญาเอก และสามารถทำงานตามวุฒิการศึกษาที่จบได้ (ยกเว้นงานบางประเภทที่ระบุไว้ว่าต้องมีสัญชาติไทย)

32. หากพบปัญหาในการเลือกปฏิบัติจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐที่มีผลกระทบต่อสิทธิต่างๆ ของนักเรียน นักศึกษาในความดูแลจะทำอย่างไร

ตอบ ให้ปรึกษาหรือร้องเรียนได้ที่

1) สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2628-6398-9 โทรสาร 0-2628-6397

www.moe.go.th

2) คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านชนชาติ ผู้ไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติ

และผู้พลัดถิ่นสภาพนายความ

7/89 อาคาร 10 ถนนราชดำเนินกลาง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2282-9906

www.statelessperson.com

ภาคผนวก ก

หนังสือเสนอความเห็นจากหน่วยงาน กฎหมาย กฎ
ระเบียบ หนังสือ ประกาศและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

ด่วนมาก

ที่ กต 0304/7359

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. 10400

27 พฤษภาคม 2548

เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียน
ในสถานศึกษา พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร 0503/ว (ล) 3395 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2548

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง หรือส่วนอื่นที่เห็นสมควรเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรีเกี่ยวกับร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศได้พิจารณาร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวแล้ว เห็นด้วยกับกระทรวงศึกษาธิการเสนอให้ขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทยให้เข้าเรียนได้ทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา และในทุกพื้นที่การศึกษา ยกเว้นกลุ่มผู้หนีภัยจากการสู้รบในศูนย์พื้นที่พักพิง และบุคคลในความห่วงใย (POC) ในความดูแลของ UNHCR โดยเห็นควรจัดสรรงบประมาณเป็นรายหัว ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอัตราเดียวกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้เด็กไทย

สำหรับการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนของครอบครัวผู้หนีภัยการสู้รบ ซึ่งพำนักอยู่ในพื้นที่พักพิงนั้น กระทรวงการต่างประเทศเห็นด้วยที่กระทรวงศึกษาธิการจะจัดการศึกษาให้ในรูปแบบที่เหมาะสม เนื่องจากการอนุญาตให้ผู้หนีภัยการสู้รบพำนักอยู่ในประเทศไทยเป็นการให้พักพิงชั่วคราว โดยมีเจตนารมณ์ให้มีการดำเนินการส่งกลับประเทศต้นทางในโอกาสแรกที่สถานการณ์เอื้ออำนวย ดังนั้น จึงควรเน้นการจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขในพื้นที่และความจำเป็น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกันตธีร์ ศุภมงคล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมการกงสุล

กองสัญชาติและนิติกรณ์

โทร. 02-575-1057, โทรสาร 02-575-1054

ด่วนที่สุด

ที่ รง 0204.1/134

กระทรวงแรงงาน

ถนนมิตรไมตรี ดินแดง กรุงเทพฯ 10400

17 มกราคม 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0208/6030 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2547

ตามหนังสือที่อ้างถึงกระทรวงศึกษาธิการได้ขอความร่วมมือกระทรวงแรงงานเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงแรงงานได้พิจารณาประเด็นต่าง ๆ แล้ว เห็นด้วยกับการขยายโอกาสการศึกษาสำหรับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยที่ปรากฏในร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและแนวปฏิบัติ ซึ่งตามหลักมนุษยธรรมสากลและสิทธิมนุษยธรรมแล้วเห็นว่าควรให้โอกาสแก่บุคคลเหล่านี้ได้ และยังเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันกับคนไทยอีกด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางอุไรวรรณ เทียนทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

กลุ่มพัฒนายุทธศาสตร์

โทร. 0-2232-1287, 1158

โทรสาร 0-2232-1290

ด่วนมาก

ที่ นร 0804/9622

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

30 ธันวาคม 2547

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0208/6030 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2547

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นต่อกรณีข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

สำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นด้วยในหลักการตามข้อเสนอของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งกำหนดแนวทางและระเบียบที่ชัดเจนในการบริหารจัดการ รวมทั้งการขยายโอกาสและสิทธิให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยให้สามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา โดยเห็นว่าเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบุคคลเป้าหมายดังกล่าวเป็นบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและส่วนหนึ่งมีสถานะเป็นบุคคลเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรืออยู่ระหว่างกระบวนการยื่นคำร้องเพื่อพิสูจน์และรับรองสถานะ ซึ่งยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมดูแลให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนด ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรประสานกับกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติในการควบคุมกลุ่มคนดังกล่าวอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการอนุญาตให้ออกนอกพื้นที่และการจัดทำฐานทะเบียนประวัติบุคคลอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อความมั่นคงโดยรวม นอกจากนี้การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาแก่กลุ่มคนดังกล่าวจะต้องไม่เป็นภาระและกระทบต่อคนไทย และควรมีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้แนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษาดังกล่าวเป็นปัจจัยดึงดูดหรือสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอันจะเป็นเหตุให้มีการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองมากขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(วินัย ภัททิยกุล)

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

สำนักความมั่นคงกิจการภายในประเทศ

โทร. 0-2629-8000 ต่อ 3705

โทรสาร 0-2629-8058

ด่วนที่สุด

ที่ กท 0207/172

กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนสนามไชย กรุงเทพฯ 10200

25 มกราคม 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0208/6030 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2547

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการขอให้กระทรวงกลาโหมพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางการปฏิบัติในการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยในประเด็นหลัก 4 ประเด็น เพื่อรวบรวมนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณารายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงกลาโหมพิจารณาแล้ว ดังนี้

1. เห็นด้วยกับการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 การดำเนินการดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบในเรื่องของความปลอดภัยอาทิกรณีโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หน่วยทหาร เช่น โรงเรียนสัตหีบ ตั้งอยู่ในพื้นที่ของกองทัพเรือ จึงควรกำหนดให้มีข้อยกเว้นการรับเข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีพื้นที่ตั้งอยู่ในหน่วยที่มีข้อจำกัดด้านการรักษาความปลอดภัยและมีผลกระทบต่อความมั่นคง

1.2 การจัดการศึกษาตามหลักสูตร ควรพิจารณาจัดชั่วโมงการสอนเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษเพื่อเสริมสร้างทัศนคติ แนวความคิด รวมทั้งปลูกฝังอุดมการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยที่เป็นแผ่นดินที่อยู่อาศัย

1.3 การขยายโอกาสทางการศึกษาในทางปฏิบัติภาครัฐควรจะต้องจัดการศึกษาให้แก่เด็กไทยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายก่อน หากครบถ้วนสมบูรณ์และมีงบประมาณเพียงพอ การขยายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบครัวก็จะเป็นไปได้

2. การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาในอัตราเดียวกันกับนักเรียนที่มีสัญชาติไทยมีความเหมาะสม

3. การจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว 13 หลัก) เพื่อจำแนกสถานะ รวมทั้งมาตรการข้อกำหนด ระเบียบปฏิบัติ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ รัดกุม รวมทั้ง

ควรมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การควบคุมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเชื่อมโยงระบบ
ฐานข้อมูลให้หน่วยที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

4. การจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่หนีภัยจากการสู้รบ เป็นสิ่งสมควรดำเนินการ
ตามหลักมนุษยธรรม โดยควรพิจารณาจัดชั่วโมงการสอนเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษเพื่อเสริมสร้างทัศนคติแนวความคิด
รวมทั้งปลูกฝังอุดมการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยที่เป็นแผ่นดินที่อยู่อาศัย

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สัมพันธ์ บุญญานันต์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

โทร. 0-2222-8159

โทรสาร 0-2226-1839

ด่วนมาก

ที่ มท 0308.4/1368

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

9 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างอิง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0208/6030 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2547

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการขอให้กระทรวงมหาดไทยให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและแนวทางปฏิบัติที่มีการประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้ตรวจสอบและพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

1. กรณีการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย นั้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535 กับร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. นั้น ตามหลักการเดิมและหลักการใหม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการรับนักเรียน นักศึกษา กล่าวคือ ในตัวระเบียบเดิมให้จัดการศึกษาแก่เด็กไม่มีสัญชาติไทยตามกลุ่มชนชาติ (ที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนประวัติไว้แล้ว) แต่ในระเบียบใหม่นั้นเปิดเป็นกรณีทั่วไปให้เด็กทุกคนที่อยู่ในประเทศไทยสามารถเรียนได้ แต่ยังมีข้อยกเว้นเฉพาะกลุ่มผู้หนีภัยจากการสู้รบที่อาศัยอยู่ในศูนย์พักพิงและบุคคลในความห่วงใย (POC) ที่จะจัดการศึกษาให้เฉพาะในศูนย์เท่ากับเป็นการเปิดกว้างให้คนที่อยู่ในประเทศไทยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เนื่องจากเหตุผลที่ว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและทำให้เกิดการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน คนที่ได้รับการศึกษาย่อมสื่อสารทำความเข้าใจกันได้ และการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงได้รับ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ การสร้างสมานฉันท์ และความเข้าใจอันดีต่อกันของทุกคนในชาติ อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งหน่วยงานความมั่นคงแห่งชาติได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการทางการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่แยกประเด็นกับเรื่องการให้สถานะบุคคล อีกทั้งยังเป็นการปฏิบัติตามหลักการ “Education For All” แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชนและหลักการแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีด้วย จึงเห็นด้วยกับการขยายการศึกษาดังกล่าว

2. กรณีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพิ่มเติมสำหรับกลุ่มที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ในความดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม

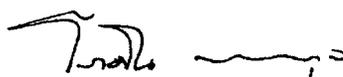
การศึกษาเอกชน ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวน 1,269 คน ซึ่งจะได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวในอัตราเดียวกับนักเรียนที่มีสัญชาติไทย โดยจะต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น ประมาณ 6.5 ล้านบาทนั้น เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นด้วยกับการขยายการศึกษาตามข้อ 1 แล้ว งบประมาณเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้แต่ต้องอยู่บนฐานที่ไม่สร้างภาระให้กับงบประมาณของประเทศมากนัก หากเกิดมีจำนวนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น ก็ควรมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมในอนาคต

3. สำหรับการจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว 13 หลัก) เกี่ยวกับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย และอำนวยความสะดวกให้กลุ่มที่ได้รับการศึกษาตามร่างระเบียบดังกล่าวเดินทางออกไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรการศึกษา โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นครั้งคราว ยกเว้นผู้หนีภัยจากการสู้รบและบุคคลในความห่วงใย (POC) เห็นว่าเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสิทธิที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากการจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว 13 หลัก) จะเท่ากับเป็นการยอมรับถึงสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถูกต้องด้วย ซึ่งต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลโดยความเห็นของคณะรัฐมนตรี ประกอบกับการที่จะควบคุมบุคคลเหล่านี้กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองได้วางหลักการไว้ ทั้งนี้ เพื่อความจำเป็นของความมั่นคงของชาติ จึงควรนำเข้าหารือกับสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติในโอกาสต่อไปก่อน

4. กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่หนีภัยจากการสู้รบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์นั้นถือว่าการดำเนินการในเชิงรุกเพื่อจะทำให้รัฐสามารถกำหนดหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคคลเหล่านี้ที่มีอยู่ในประเทศไทยตามแนวทางที่รัฐกำหนดจึงเห็นชอบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายโบณิน พลกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักกิจกรรมความมั่นคงภายใน

โทร./โทรสาร 0-2223-6740

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0409.6/7070

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

25 เมษายน 2548

เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียน
ในสถานศึกษา พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร 0503/ว (ล) 3395 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2548

ตามที่ขอให้เสนอความเห็นกรณีกระทรวงศึกษาธิการเสนอร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. และแนวทางปฏิบัติ
การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยกับหลักการตามที่เสนอ แต่เนื่องจากสถานศึกษา
ที่จัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลดังกล่าว มีทั้งในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนัก
บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สถานศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ
ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการยังไม่สามารถประมาณการวงเงินงบประมาณได้ ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณอุดหนุน
เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่กลุ่มบุคคลดังกล่าว จึงควรเป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักมาตรฐานด้านกฎหมายและระเบียบการคลัง

กลุ่มกฎหมายและระเบียบด้านค่าใช้จ่ายในการบริหาร

โทร. 0-2273-9573

ด่วนที่สุด

ที่ พม 0207/1163

กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์
อาคารชันทาวเวอร์ส ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตจตุจักร กทม. 10900

12 มกราคม 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0208/6030 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2547

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยมาเพื่อให้กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

1. เห็นด้วยกับร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและแนวปฏิบัติที่มีการปรับปรุงใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้แก่เด็กและบุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่มีการแบ่งแยก ทั้งยังเป็นการเอื้อให้นำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติให้เห็นผลเด่นชัดขึ้นในด้านความเสมอภาคทางการศึกษา

2. สำหรับการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาขอให้พิจารณาประเด็นการเข้าถึงทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของเด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรรอรรถ กลิ่นประทุม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร./โทรสาร 0-2612-8841, 0-2612-8718

ด่วนมาก

ที่ นร 0706/5610

สำนักงบประมาณ

ถนนพระราม 6 กรุงเทพฯ 10400

31 มกราคม 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0208/6030 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2547

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงศึกษาธิการขอให้สำนักงบประมาณเสนอความเห็น เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เพื่อรวบรวมในการนำเสนอคณะรัฐมนตรี สำหรับการจัดทำร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และแนวปฏิบัติที่มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ในประเด็นหลัก 4 ประเด็น ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงบประมาณพิจารณาแล้วขอเรียน ดังนี้

1. การขยายโอกาสทางการศึกษาดังกล่าว เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้ทุก ๆ คน ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนโดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา และครอบคลุมถึงเด็กที่ไม่มีทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย โดยหลักการแล้วเป็นเรื่องที่ดีและเป็นการสร้างความเสมอภาคที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่กลุ่มบุคคลดังกล่าว อันเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ การเปิดโอกาสกว้างควรจะต้องควบคุมและตรวจสอบให้ชัดเจนทั้งจำนวนคน ความต้องการในอนาคต ให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่มีส่วนในการจัดการศึกษา เพื่อการวางแผนการจัดการศึกษา โดยผลการดำเนินงานดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ

2. การเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ควรกำหนดขอบเขตเฉพาะบุคคลที่อยู่ในวัยเรียนเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มบุคคลดังกล่าว สามารถเข้าศึกษาในสถานศึกษาของรัฐได้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2535 และขณะนี้มีจำนวนประมาณ 50,000 คน ที่รัฐได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดสรรงบประมาณผ่านทางสถานศึกษาของรัฐอยู่แล้ว แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนไทยที่จัดอยู่ในขณะนี้ยังไม่เพียงพอที่จะจัดให้ได้คุณภาพเท่าเทียมกันทุกแห่ง ประกอบกับงบประมาณของประเทศมีจำนวนจำกัดและมีภาระข้อผูกพันที่จะต้องจ่ายตามกฎหมายอีกมาก หากรัฐต้องดำเนินการให้การศึกษาแก่บุคคลดังกล่าว เพื่อสร้างความสมานฉันท์และความเข้าใจอันดีต่อกันของทุกคนในชาติ อันเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาตินั้น

ก็เห็นควรที่จะสนับสนุนให้เข้ารับการศึกษาดูเฉพาะสถานศึกษาของรัฐเท่านั้น สำหรับสถานศึกษาของเอกชนที่รับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเข้าศึกษาในปัจจุบัน จำนวน 1,269 คน ซึ่งผู้ประกอบการมีฐานะเพียงพอที่จะสนับสนุนค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว เห็นสมควรให้ผู้ประกอบการยังคงรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเช่นเดิม

3. เพื่อประโยชน์ต่อการจำแนกสถานะ รวมทั้งอนุญาตและอำนวยความสะดวกให้เด็กและเยาวชนที่มีข้อกำหนด ระเบียบปฏิบัติ หรือมีกฎหมายควบคุมเฉพาะให้จำกัดพื้นที่อยู่อาศัยสามารถเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรการศึกษา สำหรับกรณีบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว 13 หลัก) โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศด้วย

4. การที่กระทรวงศึกษาธิการขอจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่หนีภัยจากการสู้รบ ขอเรียนว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันนั้นจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย หากเห็นความจำเป็นในการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 โดยคำนึงถึงหลักประหยัดและมีประสิทธิภาพด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวุฒิพันธุ์ วิชัยรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำนักจัดทำงบประมาณด้านสังคม 1

โทร. 0-2273-9266-80 ต่อ 1305

โทรสาร 0-2273-9928

ที่ ดช 0024.552/203

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
1279 ถนนพหลโยธิน กรุงเทพฯ 10400

18 มกราคม 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0208/6030 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2547

ตามหนังสือที่อ้างถึง กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนพิจารณาและมีความเห็นสอดคล้องกับแนวทาง รายละเอียด การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงฯ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ได้สรุปนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกประการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจตรี **เชียรชัย เอี่ยมรักษา**

(**เชียรชัย เอี่ยมรักษา**)

รองผู้บัญชาการฯ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

แผนก 2 กองกำกับการ 5 กองบังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน

โทร. 0-2279-9520-34 ต่อ 353

โทรสาร 0-22279-9520-34 ต่อ 336

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.1/ว 60

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลำลูกกา ปท. 12150

13 พฤษภาคม 2551

เรื่อง การสำรวจจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนกลุ่มเด็กและบุคคลที่กำลังศึกษา
อยู่ในสถานศึกษา

เรียน นายทะเบียนจังหวัดทุกจังหวัดและนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 23 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2550

ตามที่สำนักทะเบียนกลางแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นสำรวจจำนวน
เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2550 ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์ทะเบียนราษฎรและยังไม่ได้รับ
การสำรวจจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน รวมทั้งเด็กนักเรียนที่มีหลักฐานทางทะเบียนเป็นบุคคล
ประเภท 00 เพื่อจะได้ดำเนินการจัดทำทะเบียนและออกบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้กับ
เด็กนักเรียนกลุ่มดังกล่าวตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 แต่เนื่องจากในปีดังกล่าวมีภารกิจสำคัญที่สำนักทะเบียนจะต้องดำเนินการ
ในเรื่องการสนับสนุนการจัดการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป
ทำให้ยังไม่ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การสำรวจจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคล
ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนกลุ่มเด็กและบุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาเป็นไปด้วยความถูกต้องและเรียบร้อย
จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียน
ท้องถิ่นทุกแห่งดำเนินการ ดังนี้

1. ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นประสานงานกับผู้บริหารของโรงเรียนและ
สถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่สำนักทะเบียน ขอให้สำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาเล่าเรียน รวมถึง
ผู้ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2551 ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน
13 หลัก ว่ามีจำนวนเท่าใด และมีเด็กนักเรียน นักศึกษาที่มีเลขประจำตัวประชาชน 2 หลักแรกเป็นเลข 00
จำนวนเท่าใด เมื่อได้รับแจ้งข้อมูลดังกล่าวแล้วให้นายทะเบียนนำแบบสำรวจ (แบบ 89) และใบตอบรับ (แบบ 89/1)
ไปประสานขอความร่วมมือโรงเรียนและสถานศึกษาให้ทำการกรอกรายละเอียดของนักเรียน นักศึกษา
แต่ละคนตามจำนวนที่สำรวจไว้ โดยกรณีของนักเรียนที่มีเลขประจำตัวประชาชนขึ้นต้นด้วยเลข 00 ให้บันทึก
เลขประจำตัวประชาชนดังกล่าวไว้ในแบบ 89 หน้า 2 ส่วนที่ 1 ตรงข้อ 3 มีเอกสาร (ระบุ) จากนั้นให้รวบรวม
แบบ 89 ที่กรอกรายละเอียดเรียบร้อยแล้วส่งคืนสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อบันทึกข้อมูล
ตามแบบ 89 จัดทำทะเบียนประวัติไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ต่อไป

2. เมื่อสำนักทะเบียนได้รับแบบ 89 จากโรงเรียนและสถานศึกษาแล้ว ให้คัดแยกแบบ 89 ของเด็กนักเรียน นักศึกษาที่มีเลขประจำตัวประชาชน 00 ส่งให้สำนักทะเบียนกลางตรวจสอบว่าเป็นกลุ่มแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาหรือไม่ ถ้าไม่ใช่จะได้พิจารณาแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงต่อไป ส่วนแบบ 89 ของเด็กนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชนให้นายทะเบียนบันทึกข้อมูลจัดทำทะเบียนประวัติในระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ วิธีการสำรวจ การกรอกแบบพิมพ์ การออกใบตอบรับ การตรวจสอบความถูกต้องของรายงานในแบบ 89 การบันทึกข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน การออกใบแสดงผลการตรวจสอบรายการบุคคลตามแบบ 89/2 การจัดทำทะเบียนประวัติและการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการสำรวจจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเมื่อปี พ.ศ. 2548 ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 34 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548 หนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0309.1/ว 36 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2548 และหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0209.1/ว 37 ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2548

3. ระยะเวลาสำรวจและจัดทำแบบ 89 กำหนดให้ดำเนินการระหว่างวันที่ 1-30 มิถุนายน 2551 ส่วนการบันทึกข้อมูลจัดทำทะเบียนประวัติ กำหนดให้ดำเนินการภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2551 และการจัดทำบัตรประจำตัวสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนกลุ่มเด็กนักเรียน นักศึกษา กำหนดให้ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม-14 กันยายน 2551 โดยในการจัดทำบัตรประจำตัว นั้น ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นแจ้งประสานงานกับผู้บริหารของโรงเรียนและสถานศึกษาให้นำเด็กนักเรียน นักศึกษาที่ได้จัดทำทะเบียนเป็นบุคคลประเภท 0 ทั้งที่ดำเนินการจัดทำทะเบียนไว้ในปีที่ผ่านมาและที่ได้รับการดำเนินการในปีนี้ และยังไม่ได้จัดทำบัตรประจำตัวสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนทุกคนมาถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือ และจัดทำเอกสารแสดงตน โดยกำหนดให้ดำเนินการที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ให้สำนักทะเบียนแต่ละแห่งกำหนดแผนงานและระยะเวลาดำเนินการให้เหมาะสมว่าโรงเรียนหรือสถานศึกษาแห่งใดจะดำเนินการในวันเวลาใด โดยไม่ให้กระทบต่อการบริการประชาชนตามภาวะปกติแล้วแจ้งแผนงานให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาทราบโดยให้ระบุประเภทหลักฐานที่เด็กนักเรียนจะต้องนำมาแสดงต่อนายทะเบียนไปพร้อมด้วย

4. ในการถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือ และจัดทำบัตรประจำตัวให้นายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเรียกตรวจหลักฐานใบตอบรับการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ 89/1) ตามที่เจ้าหน้าที่สำรวจออกให้กับเด็กนักเรียน นักศึกษาทุกรายเพื่อพิสูจน์ตัวบุคคลว่าผู้ที่จะทำบัตรให้ นั้นเป็นบุคคลเดียวกับผู้จัดทำทะเบียนประวัติไว้จริง สำหรับกรณีเด็กที่แบบ 89/1 ชำรุดสูญหายหรือถูกทำลาย ไม่สามารถตรวจพิสูจน์ตัวบุคคลได้ ให้นายทะเบียนตรวจสอบจากแบบสำรวจ (แบบ 89) ที่สำนักทะเบียนเก็บรักษาไว้ ส่วนกรณีเด็กที่สำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติไว้ที่สำนักทะเบียนอื่นและทำใบตอบรับการสำรวจตามแบบ 89/1 ชำรุดสูญหายหรือถูกทำลาย ให้นายทะเบียนตรวจสอบรายการบุคคลจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนและสอบสวนให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นบุคคลเดียวกัน โดยให้ครูหรืออาจารย์ของโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นเป็นผู้รับรองแล้วจึงดำเนินการให้

5. ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นรายงานผลการปฏิบัติงานให้สำนักทะเบียนจังหวัด และสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อรวบรวมและสรุปผลแจ้งสำนักทะเบียนกลาง ภายในวันที่ 14 สิงหาคม 2551 และวันที่ 30 กันยายน 2551 โดยครั้งแรกให้รายงานจำนวนเด็กนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลประเภท 0 ส่วนรายงานครั้งที่สองให้รายงานจำนวนเด็กนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการจัดทำบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ทั้งนี้ ให้แยกข้อมูลเป็นรายสำนักทะเบียน

อนึ่ง เพื่อให้การสำรวจจัดทำทะเบียนและเอกสารแสดงตนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าวข้างต้นดำเนินการด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ปราศจากการร้องเรียนและเรียกร้องผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนโดยมิชอบ จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครสั่งกำชับนายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นทุกคนให้กำกับดูแล ตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มิให้มีการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติหรือการจัดทำบัตรประจำตัวให้กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายและการทุจริตในลักษณะอื่นได้เป็นอันขาด รวมทั้งประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้ทั่วถึงทางสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ในพื้นที่และการติดแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณที่ชุมชนและสำนักทะเบียนเพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบว่าการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวให้กับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนกลุ่มเป้าหมายไม่มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น และหากปรากฏเรื่องร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่ (รวมถึงเจ้าหน้าที่สำรวจ) กระทำหรือร่วมกระทำการทุจริต หรือเรียกร้องผลประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาสอบสวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว และดำเนินการทางวินัยและอาญาโดยเฉียบขาด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย ศรีขวัญ)

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. 0-2791-7314

ด่วนมาก

ที่ มท 0308.4/ว 795

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

7 มีนาคม 2550

เรื่อง การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เกี่ยวกับการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษาที่เป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทยเดินทางออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว เพื่อรับการศึกษา ในสถานศึกษา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/ว (ล) 8990 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2548 เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐาน ทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย)

2. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษาที่เป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย เดินทางออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว เพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา

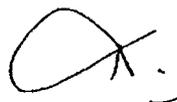
ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 อนุมัติหลักการร่างระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย) ตามที่กระทรวง ศึกษาธิการเสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเด็กได้รับไปพิจารณาดำเนินการ ออกระเบียบให้สอดคล้องกับร่างระเบียบดังกล่าว รวมถึงให้กระทรวงมหาดไทยอนุญาตและอำนวยความสะดวก ให้เด็กและเยาวชนที่มีข้อกำหนดระเบียบปฏิบัติหรือมีกฎหมายควบคุมเฉพาะให้จำกัดพื้นที่อยู่อาศัย สามารถ เดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรการศึกษาระดับนั้น โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นครั้งคราว ยกเว้น ผู้หนีภัยจากการสู้รบและบุคคลในความหวังใจรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1

ในการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น กระทรวงมหาดไทยได้เชิญผู้แทนหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตออกนอกเขตควบคุม เป็นการชั่วคราว เพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2550 โดยที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการในการจัดทำและประกาศ ใช้ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ดังกล่าว ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพอสมควร ประกอบกับ เป็นช่วงเวลา สถานศึกษาใกล้จะเปิดรับสมัครนักเรียน นักศึกษาในภาคการศึกษาใหม่ ที่ประชุมจึงได้เห็นชอบ ให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษาที่เป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย

เดินทางออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว เพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา ให้จังหวัดทราบและถือปฏิบัติ
ไปพลางก่อนที่ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ จะประกาศใช้ ในกรณีนี้ กระทรวงมหาดไทยได้จัดทแนทาง
ปฏิบัติฯ ดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอให้แจ้งอำเภอ/กิ่งอำเภอทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรอรธ ทองนิรมล)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมการปกครอง

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน

โทร./โทรสาร 0-2223-6740

แนวทางปฏิบัติในการอนุญาตออกนอกเขตควบคุมชั่วคราว เพื่อเข้ารับการศึกษาศึกษาในสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย

ในการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งได้แก่ 1) นักเรียน นักศึกษา ที่เป็นบุตรชนกลุ่มน้อยและไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวไว้แล้ว และ 2) นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทยกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่บุตรชนกลุ่มน้อยตาม 1) รวมถึงนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และได้สำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ยกเว้นแรงงานต่างด้าว ให้ถือปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. การยื่นคำร้อง

1) กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำร้องตามแบบที่กำหนดข้างท้ายนี้ ต่อกรมการปกครอง (สำนักกิจการความมั่นคงภายใน) กระทรวงมหาดไทย หากมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำร้องต่อที่ทำการปกครองอำเภอ/กิ่งอำเภอที่ผู้ยื่นคำร้องมีภูมิลำเนา โดยแจ้งสถานที่ที่จะประสงค์ขอเดินทางไปศึกษา ชื่อสถานศึกษา ชื่อหลักสูตร ระยะเวลาที่ศึกษาตามหลักสูตร ระยะเวลาที่ขออนุญาต และสถานที่ที่พักอาศัยระหว่างศึกษาต้องระบุให้ชัดเจน พร้อมแนบเอกสารประกอบการยื่นคำร้อง ดังนี้

- 1.1) สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว
- 1.2) หนังสือรับรองการเป็นนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษา
- 1.3) รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 4 รูป
- 1.4) หลักฐานทางการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี)

2) ขออนุญาตออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้ยื่นก่อนกำหนดวันเดินทางไม่น้อยกว่า 5 วันทำการ

3) ขออนุญาตออกนอกเขตจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้ยื่นก่อนกำหนดวันเดินทางไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ

2. การอนุญาตให้ออกนอกเขต

1) ออกนอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองมอบหมายเป็นผู้อนุญาต

2) ออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นผู้อนุญาต

3) ออกนอกเขตจังหวัด ให้อำเภอเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุญาต

4) ระยะเวลาในการอนุญาต ให้อยู่ในดุลพินิจของอธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองมอบหมาย นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี โดยให้พิจารณาจากระยะเวลาที่ผู้นั้นศึกษาตามหลักสูตรและระยะเวลาในการเดินทางไป-กลับ เป็นสำคัญ

5) กรณีจำเป็นและมีเหตุผลพิเศษ ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามข้อ 1)-4) ได้ เช่น กรณีขอออกนอกเขตกรุงเทพมหานคร อำเภอ/กิ่งอำเภอ หรือจังหวัด เกินกว่าระยะเวลาที่ผู้นั้นศึกษาตามหลักสูตรให้อิทธิบัตรกรรมการปกครอง หรือผู้ซึ่งอิทธิบัตรกรรมการปกครองมอบหมาย นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเป็นราย ๆ ไป แล้วแต่กรณี

6) เมื่อได้อนุญาตให้นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทยออกนอกเขตควบคุมชั่วคราวให้ออกหนังสืออนุญาตตามแบบที่กำหนดข้างท้ายนี้ให้กับผู้ที่ได้รับอนุญาตนั้น ๆ และให้จัดทำสมุดบันทึกควบคุมการอนุญาตให้ออกนอกเขตฯ ตามแบบที่กำหนดข้างท้ายนี้ไว้ด้วย โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อที่อยู่ของผู้ได้รับอนุญาตสถานศึกษา ระยะเวลาที่อนุญาต สถานที่ที่เดินทางไปศึกษา สถานที่ที่พักอาศัยระหว่างศึกษา และช่องหมายเหตุสำหรับผู้ได้รับอนุญาตลงชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ เมื่อเดินทางกลับมารายงานตัว

3. การรายงานตัว

1) ผู้ที่ได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ ต้องนำหนังสืออนุญาตและบัตรประจำตัวพกพาติดตัวไปด้วย เพื่อแสดงต่อเจ้าหน้าที่ระหว่างเดินทางออกนอกเขต

2) เมื่อไปถึงท้องที่อันเป็นสถานที่ที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษา ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ ไปรายงานตัว ดังนี้

2.1) กรณีที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ไปรายงานตัวต่อกรมการปกครอง (สำนักกิจการความมั่นคงภายใน) กระทรวงมหาดไทย และกองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2.2) กรณีที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษาอยู่ในเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอหรือจังหวัด ให้ไปรายงานตัวต่อนายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอและสถานีตำรวจภูธรในท้องที่นั้น

3) กรณีที่ได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ เกินกว่า 1 ปี ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตฯ ไปรายงานตัวต่อกรมการปกครอง (สำนักกิจการความมั่นคงภายใน) กระทรวงมหาดไทย หรือนายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ทุก ๆ 3 เดือน นับแต่วันรายงานตัวครั้งแรก

4) เมื่อได้รับรายงานตัวจากผู้ที่ได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ แล้วให้จัดทำสมุดบันทึกควบคุมการรายงานตัวตามแบบที่กำหนดข้างท้ายนี้ไว้ด้วย โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อที่อยู่ของผู้ได้รับอนุญาตสถานศึกษา ระยะเวลาที่อนุญาต สถานที่ที่เดินทางไปศึกษา สถานที่ที่พักอาศัยระหว่างศึกษา กำหนดวันรายงานตัว และช่องหมายเหตุสำหรับผู้ที่มารายงานตัวลงชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ

5) เมื่อผู้ที่ได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ ได้เปลี่ยนแปลงสถานที่ที่พักอาศัยระหว่างศึกษา ให้แจ้งท้องที่อันเป็นสถานที่ที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษาเดิมทราบ และให้ท้องที่นั้นออกหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่พักอาศัยระหว่างศึกษาให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตนั้น ๆ ตามแบบที่กำหนดข้างท้ายนี้ เพื่อให้ผู้นั้นนำไปแจ้งท้องที่อันเป็นสถานที่ที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษาใหม่ทราบ และให้ท้องที่อันเป็นสถานที่ที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษาเดิมแจ้งท้องที่อันเป็นสถานที่ที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษาใหม่ รวมถึงจังหวัดอันเป็นเขตควบคุมของผู้ที่ได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ ทราบ ทั้งนี้ เมื่อไปถึงท้องที่อันเป็นสถานที่ที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษา ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตออกนอกเขตฯ ไปรายงานตัวตามข้อ 2)

6) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้อนุญาตให้ออกนอกเขตฯ แล้วให้กลับไปรายงานตัวยังท้องที่ที่ผู้ได้รับอนุญาตนั้นได้ยื่นคำร้องขออนุญาตออกนอกเขตฯ ไว้

4. การลงโทษผู้ฝ่าฝืน

นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว หากเดินทางออกนอกเขตควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ไปรายงานตัวต่อกรมการปกครอง (สำหรับกิจการ ความมั่นคงภายใน) กระทรวงมหาดไทย และกองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือนายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ และสถานีตำรวจภูธรในท้องที่ เมื่อไปถึงสถานที่ที่จะประสงค์ ขอเดินทางไปศึกษา หรือเมื่อเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่พักอาศัยอยู่ระหว่างศึกษาใหม่ และเมื่อกลับถึงเขตควบคุม ภายในกำหนดเวลาตามข้อ 3 1)-6) ให้ถือว่าเป็นผู้หลบหนีออกนอกเขตควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีความผิดตามกฎหมาย โดยกระทรวงมหาดไทยจะได้นำข้อมูลของผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัตินี้ มาใช้ประกอบการพิจารณาให้สถานะตามกฎหมายด้วย

ติดรูป

หนังสืออนุญาต

ให้นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย
ออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา

ที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อนุญาตให้.....อายุ.....ปี หมายเลขประจำตัว.....

ชื่อหมู่บ้าน.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ซึ่งมีหลักฐานดังนี้

1. สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว
2. หนังสือรับรองการเป็นนักเรียน นักศึกษา
3. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 4 รูป
4. หลักฐานทางการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี)

อนุญาตให้เดินทางออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ.....จังหวัด.....

เป็นการชั่วคราว เพื่อเดินทางไปยังตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....เพื่อเข้ารับการศึกษา ณ (ชื่อสถานศึกษา)

หลักสูตรตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.ถึงวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.รวมระยะเวลา.....(วัน เดือน ปี) โดยระหว่างรับการศึกษาในสถานศึกษาอนุญาตให้

พักอาศัยอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....

โดยให้ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติตามเงื่อนไขในหนังสือนี้อย่างเคร่งครัด

ออกให้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

(ประทับตราประจำตำแหน่ง)

ลงชื่อ.....

(ผู้ได้รับอนุญาต)

เงื่อนไข - ผู้ได้รับอนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว

จะต้องเดินทางกลับมารายงานตัวที่อำเภอท้องที่

เมื่อสิ้นสุดกำหนดระยะเวลาการเดินทางแล้ว

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือชาย

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

แบบคำร้องขออนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

1) เรื่อง ขออนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา

เรียน นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ.....

ด้วยข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว, เด็กชาย, เด็กหญิง ระบุ).....อายุ.....ปี

หมายเลขประจำตัว.....ชื่อหมู่บ้าน.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ได้แนบหลักฐาน

ประกอบดังนี้

1. สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว

2. หนังสือรับรองการเป็นนักเรียน นักศึกษา

3. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 4 รูป

4. หลักฐานทางการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี)

ขออนุญาตเดินทางออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ.....จังหวัด.....

เป็นการชั่วคราวเพื่อเดินทางไปยังตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....เพื่อเข้ารับการศึกษ ณ (ชื่อสถานศึกษา) หลักสูตร.....

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

รวมระยะเวลา.....(วัน เดือน ปี) โดยระหว่างรับการศึกษาในสถานศึกษา ข้าพเจ้าขออนุญาตพักอาศัย

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาออกหนังสืออนุญาตให้กับข้าพเจ้าต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....(ผู้ขออนุญาต)

(.....)

2) ความเห็นของผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน

.....

.....

(ลงชื่อ).....(ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน)

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

3) ความเห็นของเจ้าพนักงาน/นายอำเภอ

.....

.....

(ลงชื่อ).....(ปลัดอำเภอ/นายอำเภอ)

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบคำร้องขออนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว

เขียนที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

1) เรื่อง ขออนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด.....
ด้วยข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี หมายเลขประจำตัว.....

ชื่อหมู่บ้าน.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ได้แนบหลักฐานประกอบดังนี้

1. สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว
2. หนังสือรับรองการเป็นนักเรียน นักศึกษา
3. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 4 รูป
4. หลักฐานทางการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี)

ขออนุญาตเดินทางออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ.....จังหวัด.....
เป็นการชั่วคราวเพื่อเดินทางไปยังตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....เพื่อเข้ารับการศึกษา ณ (ชื่อสถานศึกษา) หลักสูตร.....
ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

รวมระยะเวลา.....(วัน เดือน ปี) โดยระหว่างรับการศึกษาในสถานศึกษา ข้าพเจ้าได้ขออนุญาตพักอาศัย
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

2) ความเห็นของผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
.....
.....
(ลงชื่อ).....(ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน)
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

3) ความเห็นของเจ้าพนักงาน/นายอำเภอ
.....
.....
(ลงชื่อ).....(ปลัดอำเภอ/นายอำเภอ)
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

4) ความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด
.....
.....
(ลงชื่อ).....(ผู้ว่าราชการจังหวัด)
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบคำร้องขออนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

1) เรื่อง ขออนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง

ด้วยข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว, เด็กชาย, เด็กหญิง ระบุ).....อายุ.....ปี

หมายเลขประจำตัว.....ชื่อหมู่บ้าน.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ได้แนบหลักฐาน

ประกอบดังนี้

1. สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว
2. หนังสือรับรองการเป็นนักเรียน นักศึกษา
3. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 4 รูป
4. หลักฐานทางการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี)

ขออนุญาตเดินทางออกนอกแขวง.....เขต.....กรุงเทพมหานคร

เป็นการชั่วคราวเพื่อเดินทางไปยังตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....เพื่อเข้ารับการศึกษา ณ (ชื่อสถานศึกษา) หลักสูตร.....

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

รวมระยะเวลา.....(วัน เดือน ปี) โดยระหว่างรับการศึกษาในสถานศึกษา ข้าพเจ้าขออนุญาตพักอาศัย

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาออกหนังสืออนุญาตให้กับข้าพเจ้าต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....(ผู้ขออนุญาต)

(.....)

2) ความเห็นของผู้อำนวยการส่วนประสานราชการ สำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง

(ลงชื่อ).....(ผู้อำนวยการส่วนประสานราชการ)

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

3) ความเห็นของผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง

(ลงชื่อ).....(ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน)

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ติดรูป

หนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่พักอาศัยระหว่างศึกษา
ของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

ที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตามที่ (นาย, นาง, นางสาว, เด็กชาย, เด็กหญิง ระบุ).....อายุ.....ปี
หมายเลขประจำตัว.....ชื่อหมู่บ้าน.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ซึ่งมีหลักฐาน
ดังนี้

1. สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว
2. หนังสือรับรองการเป็นนักเรียน นักศึกษา
3. หนังสืออนุญาตให้นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว
เพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษา

ซึ่งได้รับอนุญาตให้เดินทางออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ.....จังหวัด.....
เป็นการชั่วคราวเพื่อเดินทางไปยังตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....เพื่อเข้ารับการศึกษ ณ(ชื่อสถานศึกษา) หลักสูตร.....
.....ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.ถึงวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.รวมระยะเวลา.....(วัน เดือน ปี) โดยระหว่างรับการศึกษาในสถานศึกษาได้รับอนุญาตให้พักอาศัย
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

บัดนี้ (นาย, นาง, นางสาว, เด็กชาย, เด็กหญิง ระบุ).....ได้มาแสดงความ
ประสงค์ขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่พักอาศัยระหว่างศึกษาจากบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....เป็นบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด/กรุงเทพฯ.....ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
เป็นต้นไป

ออกให้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

(ลงชื่อ).....
(.....)
ผู้ได้รับอนุญาตและผู้แจ้งขอเปลี่ยนแปลง
สถานที่ที่พักอาศัยระหว่างศึกษา

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย	ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....
(ประทับตราประจำตำแหน่ง)

เขตควบคุมแนบท้ายร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว เพื่อรับการศึกษาในสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ.

เขตควบคุมของนักเรียน นักศึกษาที่เป็นบุตรชนกลุ่มน้อยและไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวไว้แล้ว

1. เวียดนามอพยพ เขตจังหวัดควบคุม 13 จังหวัด ได้แก่

- 1.1 จังหวัดหนองคาย
- 1.2 จังหวัดอุดรธานี
- 1.3 จังหวัดหนองบัวลำภู
- 1.4 จังหวัดสกลนคร
- 1.5 จังหวัดนครพนม
- 1.6 จังหวัดมุกดาหาร
- 1.7 จังหวัดอำนาจเจริญ
- 1.8 จังหวัดอุบลราชธานี
- 1.9 จังหวัดยโสธร
- 1.10 จังหวัดสระแก้ว
- 1.11 จังหวัดปราจีนบุรี
- 1.12 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 1.13 จังหวัดพัทลุง

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 13 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่ที่เวียดนามอพยพ ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

2. อดีตโจรคอมมิวนิสต์มาลาया เขตจังหวัดควบคุม 3 จังหวัด ได้แก่

- 2.1 จังหวัดสงขลา
- 2.2 จังหวัดนราธิวาส
- 2.3 จังหวัดยะลา

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 3 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่ที่อดีตโจรคอมมิวนิสต์มาลาया ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

3. อดีตทหารจีนคณะชาติและจีนฮ่ออพยพพลเรือน เขตจังหวัดควบคุม 3 จังหวัด ได้แก่

- 3.1 จังหวัดเชียงราย
- 3.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 3.3 จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 3 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่ที่อดีตทหารจีนคณะชาติและจีนฮ่ออพยพพลเรือน ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

4. ไทยลื้อ เขตจังหวัดควบคุม 3 จังหวัด ได้แก่

- 4.1 จังหวัดเชียงราย
- 4.2 จังหวัดเชียงใหม่
- 4.3 จังหวัดพะเยา

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 3 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่ที่ไทยลื้อ ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

5. จีนฮ่ออิสระ เขตจังหวัดควบคุม 5 จังหวัด ได้แก่

- 5.1 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 5.2 จังหวัดเชียงราย
- 5.3 จังหวัดเชียงใหม่
- 5.4 จังหวัดพะเยา
- 5.5 จังหวัดตาก

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 5 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่ที่จีนฮ่ออิสระ ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

6. ชาวเขา บุคคลบนพื้นที่สูงและชุมชนบนพื้นที่สูง เขตจังหวัดควบคุม 20 จังหวัด ได้แก่

- 6.1 จังหวัดกาญจนบุรี
- 6.2 จังหวัดกำแพงเพชร
- 6.3 จังหวัดเชียงราย
- 6.4 จังหวัดเชียงใหม่
- 6.5 จังหวัดตาก
- 6.6 จังหวัดน่าน
- 6.7 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 6.8 จังหวัดพะเยา
- 6.9 จังหวัดพิษณุโลก
- 6.10 จังหวัดเพชรบุรี
- 6.11 จังหวัดเพชรบูรณ์
- 6.12 จังหวัดแพร่
- 6.13 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 6.14 จังหวัดราชบุรี
- 6.15 จังหวัดลำปาง
- 6.16 จังหวัดสุพรรณบุรี

- 6.17 จังหวัดเลย
- 6.18 จังหวัดลำพูน
- 6.19 จังหวัดสุโขทัย
- 6.20 จังหวัดอุทัยธานี

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 20 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่ที่ชาวเขา บุคคลบนพื้นที่สูงและชุมชนบนพื้นที่สูง ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

7. เนปาลอพยพ

เขตจังหวัดควบคุมได้แก่จังหวัดกาญจนบุรี เขตอำเภอควบคุมได้แก่อำเภอทองผาภูมิ ซึ่งเป็นท้องที่ที่เนปาลอพยพ ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

8. ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า เขตจังหวัดควบคุม 9 จังหวัด ได้แก่

- 8.1 จังหวัดเชียงใหม่
- 8.2 จังหวัดเชียงราย
- 8.3 จังหวัดตาก
- 8.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 8.5 จังหวัดราชบุรี
- 8.6 จังหวัดกาญจนบุรี
- 8.7 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 8.8 จังหวัดชุมพร
- 8.9 จังหวัดระนอง

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 9 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่ที่ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า และผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

9. ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า

เขตจังหวัดควบคุมเช่นเดียวกับผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ตามข้อ 8

10. ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย เขตจังหวัดควบคุม 4 จังหวัด ได้แก่

- 10.1 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 10.2 จังหวัดชุมพร
- 10.3 จังหวัดระนอง
- 10.4 จังหวัดตาก

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 4 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่ที่ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

11. ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา

เขตจังหวัดควบคุมได้แก่จังหวัดตราด เขตอำเภอควบคุมได้แก่อำเภอซึ่งเป็นท้องที่ที่ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

12. ผู้หลบหนีเข้าเมืองเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา
เขตจังหวัดควบคุมได้แก่จังหวัดตราด เขตอำเภอควบคุมได้แก่อำเภอซึ่งเป็นท้องที่ที่ผู้หลบหนีเข้าเมือง
เชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

13. ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา
เขตจังหวัดควบคุมได้แก่จังหวัดตราด เขตอำเภอควบคุมได้แก่อำเภอซึ่งเป็นท้องที่ที่ผู้หลบหนี
เข้าเมืองจากกัมพูชา ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

14. ลาวอพยพ เขตจังหวัดควบคุม 9 จังหวัด ได้แก่

14.1 จังหวัดหนองคาย

14.2 จังหวัดอุบลราชธานี

14.3 จังหวัดเลย

14.4 จังหวัดนครพนม

14.5 จังหวัดมุกดาหาร

14.6 จังหวัดพะเยา

14.7 จังหวัดอุดรธานี

14.8 จังหวัดเชียงราย

14.9 จังหวัดน่าน

สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 9 จังหวัดข้างต้น
ซึ่งเป็นท้องที่ที่ลาวอพยพ ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

15. ม้งในที่พักสงฆ์ถ้ากระบอก

เขตจังหวัดควบคุมได้แก่เขตท้องที่จังหวัดที่ม้งในที่พักสงฆ์ถ้ากระบอก ได้จัดทำทะเบียนประวัติ
และบัตรประจำตัว ซึ่งอยู่ในพื้นที่ 20 จังหวัด เช่นเดียวกับชาวเขา บุคคลบนพื้นที่สูงและชุมชนบนพื้นที่สูง
สำหรับเขตอำเภอควบคุมหมายถึงเขตท้องที่อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ 20 จังหวัดข้างต้น ซึ่งเป็นท้องที่
ที่ม้งในที่พักสงฆ์ถ้ากระบอก ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

เขตควบคุมนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทยกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่บุตรชนกลุ่มน้อย รวมถึงนักเรียน
นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และได้สำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว
ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ได้แก่ ท้องที่ อำเภอ หรือ
กรุงเทพมหานครที่ได้สำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่ออก
ตามกฎหมายการทะเบียนราษฎรให้แก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง

ว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. 2548

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 เห็นชอบยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลไร้สถานะที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยทุกกลุ่ม โดยให้มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีชื่ออยู่ในระบบทะเบียนราษฎร อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 (1) วรรคสอง และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ผู้อำนวยการทะเบียนกลางออกระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนราษฎรไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. 2548”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2548 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน” หมายถึง บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแต่ไม่มีรายการในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13 และ ท.ร. 14) เนื่องจากไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันถิ่นกำเนิดหรือประวัติของบุคคล หรือมีหลักฐานไม่เพียงพอที่นายทะเบียนจะพิจารณาเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมายที่ไม่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ หรือรัฐไม่มีนโยบายผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ

“ทะเบียนประวัติ” หมายความว่า ทะเบียนสำหรับลงรายการของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งจัดทำเป็นรายหมู่บ้านหรือชุมชน

“บัตรประจำตัว” หมายความว่า เอกสารที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกให้กับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติแล้ว สำหรับใช้เป็นหลักฐานแสดงตัว

ข้อ 4 ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นจัดให้มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ขณะสำรวจอยู่ในเขตของสำนักทะเบียนนั้น ๆ ตามแบบ ท.ร. 38 ก และบันทึกข้อมูลไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน

ข้อ 5 การลงรายการในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) ให้นายทะเบียนจดบันทึกโดยละเอียดตามที่ได้รับแจ้ง รายการใดไม่ทราบให้เขียนข้อความว่า “ไม่ทราบ” แต่อย่างน้อยต้องมีรายการชื่อตัว ชื่อสกุล (ถ้ามี) ที่อยู่ เลขประจำตัว และวัน เดือน ปีเกิด หรืออายุ (ถ้าทราบ)

รายการชื่อตัว ชื่อสกุล และวัน เดือน ปีเกิด หรืออายุของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนกลุ่มที่มีความผิดปกติหรือพิการทางสมอง ให้ลงรายการตามที่ผู้อุปการะดูแลแจ้ง

รายการที่อยู่ตามวรรคหนึ่ง ให้ลงเลขที่บ้านของบ้านซึ่งบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนพักอาศัย ในช่วงเวลาที่มีการสำรวจหรือยื่นคำร้องขอลงทะเบียน ไม่ว่าจะเป็นการพักอาศัยเป็นประจำหรือชั่วคราว สำหรับบุคคลซึ่งไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งให้ลงรายการเฉพาะชุมชน หรือหมู่บ้าน ตำบล

ข้อ 6 เพื่อความสะดวกในการจัดทำทะเบียนประวัติหรือปรับปรุงฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นกำหนดเลขประจำตัว ประชาชนให้บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนคนละหนึ่งเลขไม่ซ้ำกัน

เลขประจำตัวของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ประกอบด้วยเลข 13 หลักตามที่ผู้อำนวยการ ทะเบียนกลางกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ 7 เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้จัดทำทะเบียนประวัติตามข้อ 4 แล้ว ให้จัดทำบัตรประจำตัวตามแบบท้ายระเบียบนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด มอบให้บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเก็บไว้เป็นหลักฐานแสดงตัว

ข้อ 8 ให้สำนักทะเบียนกลางจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนไว้ในระบบ คอมพิวเตอร์ โดยแยกต่างหากจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของคนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13 และ ท.ร. 14)

รายการทะเบียนประวัติที่จัดเก็บในฐานข้อมูลอย่างน้อยต้องมีรายการตามทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) ลายพิมพ์นิ้วมือ และภาพใบหน้า และจะมีข้อมูลที่จำเป็นอื่น ๆ อีกก็ได้

กรณีหน่วยงานของรัฐมีความจำเป็นต้องการใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน สามารถร้องขอเชื่อมโยงข้อมูลได้ ทั้งนี้ ตามวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ข้อ 9 การรับแจ้งการเกิดบุตรของคนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้นายทะเบียนเรียกหลักฐาน เพื่อตรวจสอบว่าเด็กที่เกิดได้สัญชาติไทยหรือไม่ หากพบว่าเป็นคนสัญชาติไทยหรือเป็นคนไม่มีสัญชาติไทย ให้ปฏิบัติในการรับแจ้งการเกิดและเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำหรับทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำ ทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 แต่หากไม่สามารถวินิจฉัยสัญชาติของเด็กได้ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งออกสูติบัตร ให้ตามแบบ ท.ร. 031 และเพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) ฉบับที่บิดาหรือมารดาของเด็กมีชื่ออยู่

กรณีเด็กเกิดต่างท้องที่ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งออกสูติบัตรตามแบบ ท.ร. 031 ให้ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คัดสำเนารายการสูติบัตรฉบับดังกล่าวแจ้งไปยังนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียน ท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่บิดาหรือมารดาของเด็กมีชื่ออยู่เพื่อดำเนินการเพิ่มชื่อเด็กลงในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) ฉบับเดียวกับบิดาหรือมารดาของเด็ก

ข้อ 10 การรับแจ้งการตายของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้ใช้แบบพิมพ์ใบรับแจ้งการตาย (ท.ร. 4 ตอนหน้า) และเมื่อรับแจ้งการตายแล้วให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งออกมรณบัตรให้ผู้แจ้งตามแบบ ท.ร. 051 และจำหน่ายรายการของบุคคลที่ตายในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) ที่ผู้นั้นเคยมีชื่ออยู่

กรณีการตายต่างท้องที่ เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งออกมรณบัตรให้ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คัดสำเนา รายการมรณบัตรฉบับดังกล่าว แจ้งไปยังนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น แห่งท้องที่ที่ผู้ตายมีชื่ออยู่เพื่อดำเนินการจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก)

ข้อ 11 กรณีการตายของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติหรือเกิดจากโรคติดต่ออันตราย ให้นายทะเบียนถือปฏิบัติเช่นเดียวกับกรณีของคนไทยหรือคนไม่มีสัญชาติไทยตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535

ข้อ 12 บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ประสงค์จะย้ายที่อยู่ ถ้าเป็นผู้ที่อยู่ในการสงเคราะห์ดูแลของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชนหรือบุคคลใด จะต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานหรือบุคคลที่ทำหน้าที่สงเคราะห์หรือดูแลบุคคลดังกล่าวโดยในการแจ้งย้ายที่อยู่สำหรับบุคคลที่ป่วยเป็นโรคทางจิตประสาทหรือพิการทางสมอง หรือเด็ก ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบหน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือผู้อุปการะ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำหน้าที่แจ้งย้าย

ข้อ 13 การรับแจ้งการย้ายที่อยู่ของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งย้ายออกแล้วย้ายเข้า ดำเนินการดังนี้

ก. การย้ายออก

(1) ให้เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้งและผู้ที่จะย้ายที่อยู่ ได้แก่ บัตรประจำตัวผู้แจ้งหลักฐานการยินยอมให้ย้ายที่อยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) บัตรประจำตัวหรือแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ข) ของบุคคลที่จะย้ายที่อยู่ และหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(2) ตรวจสอบรายการบุคคลผู้แจ้ง และบุคคลที่จะย้ายที่อยู่จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรในระบบคอมพิวเตอร์

(3) เมื่อพบว่าบุคคลดังกล่าวมีรายการถูกต้อง ให้ออกใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ตามแบบ ท.ร. 071 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มอบให้แก่ผู้แจ้ง

(4) หมายเหตุการแจ้งย้ายที่อยู่ในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) ของสำนักทะเบียน

(5) เมื่อได้รับใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ ท.ร. 071 ตอนที่ 2 จากสำนักทะเบียนปลายทาง ให้จำหน่ายรายการของบุคคลที่ย้ายที่อยู่ในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) ของสำนักทะเบียน

ข. การย้ายเข้า

(1) ให้เรียกตรวจหลักฐานใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ตามแบบ ท.ร. 071 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 จากผู้แจ้ง บัตรประจำตัวผู้แจ้ง บัตรประจำตัวหรือแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ข) ของบุคคลที่ย้ายที่อยู่ หลักฐานการยินยอมให้อาศัยอยู่ในบ้านจากเจ้าบ้าน (ถ้ามี)

(2) เพิ่มรายการบุคคลของผู้ย้ายที่อยู่ในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) ของสำนักทะเบียน

(3) ส่งใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ ท.ร. 071 ตอนที่ 2 คืนสำนักทะเบียนต้นทาง

ข้อ 14 บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนผู้ใดได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร. 13 หรือ ท.ร. 14 แล้วแต่กรณี ให้นายทะเบียนจำหน่ายรายการบุคคลและเลขประจำตัวของผู้นั้นในทะเบียนประวัติ (ท.ร. 38 ก) และฐานข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์

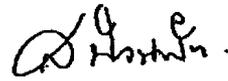
ข้อ 15 ให้นายทะเบียนตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนประวัติให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ หากตรวจพบหรือได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ารายการในทะเบียนประวัติของผู้ใดไม่ถูกต้อง หรือมีการแจ้งรายการซ้ำซ้อน ให้นายทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติม จำหน่ายหรือดำเนินการอื่นใดให้ข้อมูลดังกล่าวมีความถูกต้อง

ข้อ 16 การจำหน่ายชื่อและรายการบุคคล และการแก้ไขรายการในทะเบียนประวัติเอกสารทะเบียนราษฎรอื่นและฐานข้อมูลทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้นายทะเบียนปฏิบัติ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 โดยในส่วนของทะเบียนประวัติ ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับทะเบียนบ้าน

ข้อ 17 บัตรประจำตัวของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและแบบพิมพ์การทะเบียนราษฎรสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้เป็นไปตามแบบทำเย็บระเบียบนี้ ดังนี้

- (1) ท.ร. 031 เป็นสูติบัตร ใช้สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
- (2) ท.ร. 051 เป็นมรณบัตร ใช้สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
- (3) ท.ร. 071 เป็นใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ใช้สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
- (4) ท.ร. 38 ก เป็นทะเบียนประวัติสำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
- (5) ท.ร. 38 ข เป็นแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งคัดจากฐานข้อมูลทะเบียนประวัติด้วยระบบคอมพิวเตอร์

ประกาศ ณ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2548

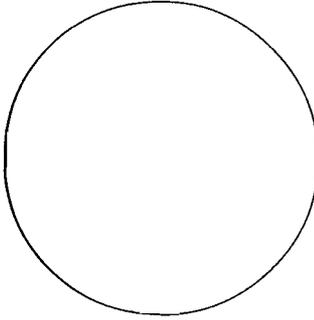
(นายสุจริต ปัจฉิมนันท์)

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

แบบบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียน
สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. 2548

(ด้านหน้า)

รูปถ่ายขนาด 2.5 × 3 ซม. (หมายเลขคำขอมีบัตร)	บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน		ตำแหน่งสำหรับลงรายการ เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร
	ชื่อ	0-0000-00000-00-0	
	ชื่อสกุล		ตราสิงห์
	เกิดวันที่ ที่อยู่		
วันออกบัตร	ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง		

(ด้านหลัง)

สำนักทะเบียนกลาง		แถบแม่เหล็ก
		
กรมการปกครอง	กระทรวงมหาดไทย	
ข้อพึงปฏิบัติสำหรับผู้ถือบัตรประจำตัว		
1. บัตรนี้มีใช้บัตรประจำตัวประชาชน		
2. ให้แสดงบัตรนี้ทุกครั้งในการติดต่อกับสำนักทะเบียน, ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ		

ข้อกำหนดเกี่ยวกับเลขประจำตัวประชาชนของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามระเบียบ
สำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
พ.ศ. 2548

อนุสนธิตามข้อ 6 วรรคท้าย ของระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียน
สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. 2548

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง กำหนดเลขประจำตัวประชาชนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
ประกอบด้วยเลข 13 หลัก แบ่งออกเป็น 5 ส่วน (0-0000-00000-00-0) ได้แก่

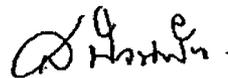
ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยเลข 1 หลักเป็นเลขศูนย์

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยเลข 4 หลัก หมายถึง เลขรหัสสำนักทะเบียนที่สำรวจและจัดทำทะเบียน
ประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 รวมกับประกอบด้วยเลข 7 หลัก หมายถึง ลำดับที่ของบุคคลในแต่ละสำนัก
ทะเบียน โดยสองหลักแรกของส่วนที่ 3 กำหนดเป็นเลข 89 หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
ตามระเบียบนี้

ส่วนที่ 5 ประกอบด้วยเลข 1 หลัก หมายถึง เลขตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวแต่ละชุด
ตัวเลข

ให้ไว้ ณ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2548

(นายสุจริต ปัจฉิมนันท์)

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.1/ว 34

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลาลูกกา ปท 12150

14 กรกฎาคม 2548

เรื่อง การสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่มเด็กและบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา

เรียน นายทะเบียนจังหวัดทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/ว 28 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2548

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ตัวอย่างแบบสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ 89) และใบตอบรับการสำรวจฯ (แบบ 89/1)
2. ตัวอย่างใบแสดงผลการตรวจสอบรายการบุคคลในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร (แบบ 89/2)

ตามที่ได้แจ้งเรื่องการออกระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. 2548 เพื่อให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นศึกษาทำความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติให้บรรลุตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลไร้สถานะที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 ไว้แล้ว นั้น

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบมาตรการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งเป็นบุคคลเป้าหมายกลุ่มหนึ่งในหลายกลุ่มตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลไร้สถานะที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยให้กระทรวงมหาดไทยสำรวจและกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก รวมทั้งจัดทำเอกสารแสดงตนให้แก่ผู้อยู่ในสถานศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรให้เสร็จภายใน 2 เดือน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงขอให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

1. ให้สำรวจเด็กนักเรียนและนักศึกษา รวมถึงการศึกษานอกโรงเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาทุกแห่งที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สำนักทะเบียน ทั้งสถานศึกษาในสังกัดหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเฉพาะเด็กที่ไม่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13 หรือ ท.ร. 14) เท่านั้น ยกเว้นนักเรียนหรือนักศึกษาต่างประเทศที่เดินทางเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

2. การสำรวจตามข้อ 1 ให้สำนักทะเบียนดำเนินการ ดังนี้

2.1 ขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษาให้ทำหน้าที่สำรวจเด็กนักเรียนและนักศึกษาในสังกัดที่ไม่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13 หรือ ท.ร. 14) แล้วรวบรวมข้อมูลตามแบบสำรวจฯ (แบบ 89) ส่งให้สำนักทะเบียนอย่างช้าในวันที่ 15 สิงหาคม 2548 ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นประสานขอรายชื่อผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษา รวมถึงบุคคลที่ผู้บริหารโรงเรียนฯ มอบหมายให้ทำหน้าที่สำรวจเด็กนักเรียนฯ แล้วออกคำสั่งสำนักทะเบียนแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่สำรวจเด็กนักเรียนและนักศึกษา โดยระบุชื่อโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งแต่ละคน รับผิดชอบการสำรวจไว้ในคำสั่งให้ชัดเจนด้วยตามตัวอย่างร่างคำสั่งสำนักทะเบียนฯ ที่ส่งมาพร้อมนี้

2.2 แบบพิมพ์ที่ใช้ในการสำรวจ ให้ใช้แบบสำรวจและใบตอบรับการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ 89 และแบบ 89/1) ตามตัวอย่างที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ โดยให้สำนักทะเบียนแต่ละแห่งขอเบิกแบบพิมพ์ดังกล่าวได้ที่สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ตามที่สำนักทะเบียนกลางจัดส่งให้ เมื่อสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นได้รับแบบพิมพ์แล้วให้นายทะเบียนกรอกรายชื่อสำนักทะเบียนและรหัสสำนักทะเบียนในส่วนที่ 1 ของแบบ 89 และแบบ 89/1 ทุกฉบับให้เรียบร้อยก่อนแจกจ่ายแบบพิมพ์ให้เจ้าหน้าที่สำรวจ โดยแบบพิมพ์ที่จะเบิกจ่ายให้ผู้สำรวจจะประกอบด้วยแบบ 89 และแบบ 89/1 ซึ่งจะต้องมีเลขที่ของเล่มและเลขที่สำรวจตรงกัน เช่น แบบ 89 เล่มที่ 1 เลขที่ 1-50 แจกคู่กับแบบ 89/1 เล่มที่ 1-50 เป็นต้น

2.3 การกรอกรายการในแบบสำรวจฯ ให้เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจกรอกรายชื่อของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาพร้อมเลขรหัสประจำบ้านของโรงเรียนฯ ดังกล่าวตามสำเนาทะเบียนบ้าน ตรงรายการสถานที่สำรวจซึ่งอยู่ด้านบนของแบบ 89 ให้ชัดเจน ส่วนรายการบุคคลของเด็กที่สำรวจนั้น ให้กรอกรายการตามข้อเท็จจริงเท่าที่ทราบ รายการวัน เดือน ปีเกิด ถ้าไม่ทราบวันที่และเดือนที่เกิด ให้ลงเฉพาะปี พ.ศ. ที่เกิด ส่วนรายการอื่นที่ไม่ทราบให้เขียนคำว่า “ไม่ทราบ” โดยไม่ต้องเว้นว่างไว้ นอกจากนี้ จะต้องติดรูปถ่ายและพิมพ์ลายนิ้วมือของเด็กที่ถูกสำรวจในส่วนที่ 2 ของแบบ 89 และแบบ 89/1 ให้เรียบร้อย เสร็จแล้วให้ผู้สำรวจมอบใบตอบรับตามแบบ 89/1 ให้ผู้ถูกสำรวจไว้เป็นหลักฐานส่วนแบบ 89 ให้ส่งคืนสำนักทะเบียน ทั้งนี้ ผู้ถูกสำรวจจะต้องเตรียมรูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว เพื่อติดในเอกสารดังกล่าว

3. เมื่อสำนักทะเบียนได้รับแบบสำรวจฯ ตามแบบ 89 คืนจากโรงเรียนและสถาบันการศึกษาแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบเอกสารดังกล่าว และมีคำสั่งให้จัดทำทะเบียนประวัติในส่วนที่ 3 ของแบบ 89 พร้อมลงลายมือชื่อนายทะเบียนให้เรียบร้อย แล้วส่งแบบ 89 ให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน ซึ่งชุดคำสั่งของระบบคอมพิวเตอร์จะตรวจสอบรายการบุคคลตามแบบ 89 ที่บันทึกไว้กับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรโดยอัตโนมัติ ถ้าพบว่าเป็นผู้ที่มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13 หรือ ท.ร. 14) หรือทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าวฯ ให้เจ้าหน้าที่ผู้บันทึกข้อมูลส่งพิมพ์ใบแสดงผลการตรวจสอบรายการบุคคลดังกล่าวตามแบบ 89/2 ส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเพื่อมอบให้ผู้ถูกสำรวจรายนั้นไว้เป็นหลักฐานสำหรับดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อไป

ส่วนกรณีที่ตรวจไม่พบรายการบุคคลในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ชุดคำสั่งของระบบคอมพิวเตอร์จะบันทึกรายการบุคคลตามแบบ 89 ลงในฐานข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก เป็นบุคคลประเภท 0 ให้บุคคลนั้นโดยอัตโนมัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานโดยความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง

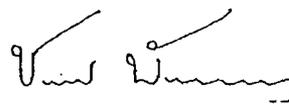
4. เมื่อนายทะเบียนบันทึกและจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้กำหนดวันที่จะนัดบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนมาถ่ายรูปและพิมพ์ลายนิ้วมือ เพื่อออกเอกสารรับรองรายการทะเบียนประวัติฯ ตามแบบ ท.ร. 38 ข และจัดทำบัตรประจำตัวสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งสำนักทะเบียนกลางจะแจ้งแนวทางปฏิบัติให้ทราบในโอกาสต่อไป

5. ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นรายงานผลการปฏิบัติงานผ่านสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อสรุปรายงานผลการดำเนินการของสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตกรุงเทพมหานครส่งให้สำนักทะเบียนกลางภายในวันที่ 30 สิงหาคม ถึงวันที่ 15 กันยายน 2548 โดยรายงานดังกล่าวจะต้องระบุข้อมูลจำนวนเด็กที่ไม่มีรายการในทะเบียนบ้านที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาสำรวจ จำนวนเด็กที่ตรวจสอบแล้วพบว่ามิใช่ชื่อและรายการบุคคลในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และจำนวนเด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน รวมถึงจำนวนบุคคลที่บันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติระบบคอมพิวเตอร์แล้วในแต่ละรอบของการรายงาน

อนึ่ง สำหรับงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเรื่องนี้จะได้เบิกจ่ายให้ทันทีที่ได้รับการจัดสรรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินนทร์ บัวประเสริฐ)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. 0-2791-7313-6

โทรสาร 0-2791-7338

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.1/336

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลำลูกกา ปท 12150

29 กรกฎาคม 2548

เรื่อง การสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนของนักเรียน นักศึกษา
เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 34 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548

ด้วยตามที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการสำรวจเพื่อจัดทำฐานข้อมูลเลขประจำตัว 13 หลัก ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนโดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาในสังกัดหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นั้น

สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง จะเริ่มดำเนินการสำรวจนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1-31 สิงหาคม 2548 โดยจะขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษานั้น ๆ เป็นผู้ทำการสำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนในสถานศึกษาตามแบบสำรวจที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด ซึ่งสามารถขอรับแบบสำรวจฯ ได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่สถาบันการศึกษานั้นตั้งอยู่ในพื้นที่

จึงเรียนประสานงานมาเพื่อขอความอนุเคราะห์กระทรวงศึกษาธิการ ในการแจ้งผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทั่วประเทศให้ความร่วมมือในการสำรวจผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าวด้วย ในการนี้ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อประสานงานขอความร่วมมือไปทางหนึ่งด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชนินทร์ บัวประเสริฐ)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. 0-2791-7314-6

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.1/337

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลำลูกกา ปท 12150

29 กรกฎาคม 2548

เรื่อง การสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนของนักเรียน นักศึกษา

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 34 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548

ตามที่สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ขอความร่วมมือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แจ้งผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและประสานงานกับสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่สถาบันการศึกษาดังอยู่ในพื้นที่ในการสำรวจนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน นั้น

เนื่องจากการสำรวจนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าว ครอบคลุมถึงนักเรียน นักศึกษาในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาสังกัดหน่วยงานของรัฐและเอกชน ซึ่งไม่ได้อยู่ในภาคบังคับด้วย จึงขอเรียนประสานงานมาเพื่อขอความอนุเคราะห์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการแจ้งผู้อำนวยการการศึกษาเขตพื้นที่ เพื่อแจ้งผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ ให้ความร่วมมือในการสำรวจผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1-31 สิงหาคม 2548 ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินนิต บัวประเสริฐ)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. 0-2791-7314-6

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.1/338

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลำลูกกา ปท 12150

29 กรกฎาคม 2548

เรื่อง การสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนของนักเรียน นักศึกษา
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 34 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548

ด้วยตามที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการสำรวจเพื่อจัดทำฐานข้อมูลเลขประจำตัว 13 หลัก ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนโดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาในสังกัดหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นั้น

สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง จะเริ่มดำเนินการสำรวจนักเรียน นักศึกษา ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1-31 สิงหาคม 2548 โดยจะขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษานั้น ๆ เป็นผู้ทำการสำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนในสถานศึกษาตามแบบสำรวจที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด ซึ่งสามารถขอรับแบบสำรวจฯ ได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่สถาบันการศึกษานั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ สำนักทะเบียนกลางจึงเรียนประสานงานมาเพื่อขอความอนุเคราะห์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการแจ้งผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการสำรวจผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินันท์ บัวประเสริฐ)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. 0-2791-7314-6

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.1/339

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลำลูกกา ปท 12150

29 กรกฎาคม 2548

เรื่อง การสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนของนักเรียน นักศึกษา
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 34 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548

ด้วยตามที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการสำรวจเพื่อจัดทำฐานข้อมูลเลขประจำตัว 13 หลัก ผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนโดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาในสังกัดหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นั้น

สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง จะเริ่มดำเนินการสำรวจนักเรียน นักศึกษา ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1-31 สิงหาคม 2548 โดยจะขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษานั้น ๆ เป็นผู้ทำการสำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนในสถานศึกษาตามแบบสำรวจที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด ซึ่งสามารถขอรับแบบสำรวจฯ ได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่สถาบันการศึกษานั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ สำนักทะเบียนกลางจึงเรียนประสานงานมาเพื่อขอความอนุเคราะห์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในการแจ้งผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการสำรวจผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินทร์ บัวประเสริฐ)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. 0-2791-7314-6

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.1/340

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล้าลูกกา ปท 12150

29 กรกฎาคม 2548

เรื่อง การสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนของนักเรียน นักศึกษา
เรียน ผู้บัญชาการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 34 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548

ด้วยตามที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการสำรวจเพื่อจัดทำฐานข้อมูลเลขประจำตัว 13 หลัก ผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนโดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาในสังกัดหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นั้น

สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง จะเริ่มดำเนินการสำรวจนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1-31 สิงหาคม 2548 โดยจะขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษานั้น ๆ เป็นผู้ทำการสำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนในสถานศึกษาตามแบบสำรวจที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด ซึ่งสามารถขอรับแบบสำรวจฯ ได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่สถาบันการศึกษานั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ สำนักทะเบียนกลางจึงเรียนประสานงานมาเพื่อขอความอนุเคราะห์กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนในวารแจ้งผู้บริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการสำรวจผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินทร์ บัวประเสริฐ)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. 0-2791-7314-6

ร่าง

คำสั่งสำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....

ที่...../2548

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำรวจบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือเด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน โดยให้สำนักทะเบียนสำรวจเพื่อจัดทำ ทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก รวมถึงออกหลักฐานสำหรับใช้แสดงตัว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชนสำหรับเด็ก และบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนซึ่งเรียนอยู่ในสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมี ประสิทธิภาพตามมติคณะรัฐมนตรีและระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียน สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. 2548 จึงแต่งตั้งบุคคลตามรายชื่อต่อไปนี้เป็นเจ้าหน้าที่สำรวจเด็ก และบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ดังนี้

1. นาย/นาง/นางสาว.....ตำแหน่ง.....
2. นาย/นาง/นางสาว.....ตำแหน่ง.....

ฯลฯ

โดยให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งมีหน้าที่รับผิดชอบการสำรวจเด็กนักเรียนและนักศึกษาที่ไม่มีหลักฐาน ทะเบียนราษฎรหรือไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านทุกคนที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาในเขตพื้นที่สำนักทะเบียนนี้ ดังนี้

1. บุคคลลำดับที่ 1 ถึง.....รับผิดชอบการสำรวจเด็กในโรงเรียน.....
2. บุคคลลำดับที่.....ถึง.....รับผิดชอบการสำรวจเด็กในโรงเรียน.....

ฯลฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่.....กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2548

สั่ง ณ วันที่.....กรกฎาคม พ.ศ. 2548

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น.....

3. มีเอกสารหลักฐาน หรือบุคคลที่จะเป็นพยานรับรองหรือไม่ ไม่มี

มีเอกสาร (ระบุ).....

มีพยานบุคคล (ระบุ).....

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ได้รับการสำรวจ/
(.....) ผู้ให้ถ้อยคำ
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่
(.....) ผู้สำรวจ
ตำแหน่ง...../โทร.....

ส่วนที่ 2 รูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

รูปถ่าย
1 นิ้ว

นิ้วหัวแม่มือซ้าย

นิ้วหัวแม่มือขวา

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่ผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ
(.....)

ส่วนที่ 3 คำสั่งนายทะเบียน

ผลการพิจารณาจากเอกสารหรือหลักฐานที่มีอยู่ให้จัดทำทะเบียนประวัติ กลุ่มบุคคลประเภท

- บุคคลที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยไว้เดิม แต่ตกสำรวจ
- เด็กและบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาหรือสถานสงเคราะห์
- กลุ่มบุคคลไร้รากเหง้า
- บุคคลที่ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศไทย.....
- กลุ่มแรงงานต่างด้าวและผู้หนีภัยจากการสู้รบ
- บุคคลต่างด้าวอื่น ๆ.....

ให้กรอกเลขประจำตัวประชาชนที่จัดทำทะเบียนประวัติ

(ลงชื่อ).....นายทะเบียน
(.....)

วันที่.....

ส่วนที่ 4 ผลการดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำนักทะเบียน

ผลการตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร

- มีชื่อใน ท.ร. 14 แล้ว มีชื่อใน ท.ร. 13 แล้ว
- มีชื่อในทะเบียนแรงงานต่างด้าวฯ แล้ว
- มีชื่อในทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนแล้ว

เลขประจำตัวประชาชนที่ตรวจสอบพบ

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่
(.....)

คำสั่งนายทะเบียน

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....นายทะเบียน
(.....)

วันที่.....

ใบตอบรับการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

เล่มที่.....เลขที่สำรวจ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สำนักทะเบียน.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....ได้สำรวจบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ชื่อ นาย นาง น.ส. ด.ช. ด.ญ.นามสกุล.....ไว้แล้ว

ลงชื่อ.....บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน/ ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

(.....) ผู้ให้ถ้อยคำ

(.....) ผู้สำรวจ

รูปถ่าย	นิ้วหัวแม่มือซ้าย	นิ้วหัวแม่มือขวา	☐ ถ่ายรูปแล้ว ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ (.....) วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
---------	-------------------	------------------	---

หมายเหตุ ขอให้ นำใบรับการสำรวจมาในวันถ่ายรูปและทำบัตรประจำตัว

**คำอธิบายแบบสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคล
ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ 89)**

แบบสำรวจหน้าที่ 1

1. รายการเล่มที่.....เลขที่สำรวจ.....ให้แต่ละสำนักทะเบียนกำหนดเอง จากเล่มที่ 1 เลขที่สำรวจ 1 เรียงตามลำดับ และจ่ายไปคู่กับแบบ 89/1 เลขที่ 1 เรียงตามลำดับ โดยการจ่ายและใช้แบบพิมพ์ เลขที่แบบพิมพ์จะต้องตรงกัน

2. รายการสำนักทะเบียน.....รหัส ให้นายทะเบียนเป็นผู้กรอกรายการก่อนนำไปใช้สำรวจ

3. รายการวันที่สำรวจ.....สถานที่สำรวจ.....และรหัสประจำบ้าน -- ให้ผู้ทำหน้าที่สำรวจเป็นผู้กรอกรายการให้ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงโดยในส่วนของสถานที่สำรวจถ้าเป็นโรงเรียน สถานสงเคราะห์ เรือนจำ สถานพยาบาล หรือบ้าน ให้ระบุชื่อและเลขรหัสประจำบ้าน 11 หลัก ของอาคาร/สถานที่ดังกล่าวตามสำเนาทะเบียนบ้านด้วย

4. รายการในส่วนที่ 1 รายการประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ให้ผู้ทำหน้าที่สำรวจสอบถามข้อมูลและกรอกรายการตามข้อเท็จจริงเท่าที่ทราบ ถ้าเป็นกรณีของเด็ก จะต้องสอบถามข้อมูลข้อเท็จจริงจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้อุปการะเด็กอีกทางหนึ่งด้วย สำหรับรายการใดที่ไม่ทราบ ให้เขียนคำว่า “ไม่ทราบ” โดยไม่ต้องเว้นว่างไว้ ยกเว้นรายการวัน เดือน ปีเกิด ถ้าไม่ทราบวันที่และเดือนที่เกิด ให้กรอกเฉพาะปี พ.ศ. ที่เกิด แต่ถ้าไม่ทราบวัน เดือน ปีเกิดเลย ให้ประมาณอายุของเด็กโดยการสอบถามพยานบุคคลหรือตรวจสอบพยานเอกสารหลักฐานอื่นเพื่อเทียบเคียงกับเด็กที่อยู่ในวัยเดียวกันและคำนวณหาปี พ.ศ. ที่เกิด และกรอกรายการตามนั้น

5. รายการของบ้านที่อยู่อาศัยขณะสำรวจ

5.1 รายการตามข้อ 2.1 ประเภทของบ้าน ให้ผู้สำรวจสอบถามว่าบ้านที่ผู้ถูกสำรวจอาศัยอยู่นั้นเป็นบ้านประเภทใด ถ้าเป็นโรงเรียน/สถานศึกษา หรือสถานสงเคราะห์ (รวมถึงสถานบำบัดรักษาโรค) ไม่ว่าจะของราชการหรือเอกชน ให้ระบุชื่อสถานที่นั้นไว้ด้วย เช่น สถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี เป็นต้น ถ้าเป็นบ้านทั่วไป ให้ทำเครื่องหมายตรงช่องอื่น ๆ แต่ถ้าไม่มีบ้านอยู่อาศัยเป็นการถาวร เช่น เด็กเร่ร่อนจรจัด ให้ทำเครื่องหมายตรงช่องบ้านที่สำนักทะเบียนกำหนด

5.2 รายการตามข้อ 2.2 รายละเอียดของบ้าน ให้ผู้สำรวจกรอกรายละเอียดตามหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน กรณีผู้ถูกสำรวจอาศัยอยู่ในชุมชน ให้ระบุชื่อชุมชนพร้อมที่ตั้งของชุมชน (ตรอก/ซอย/ถนน/ตำบล/อำเภอ....) และถ้าเป็นกรณีที่ผู้ถูกสำรวจไม่มีบ้านอยู่อาศัยเป็นการถาวร (ตามข้อ 2.1 เลือกหัวข้อบ้านที่สำนักทะเบียนกำหนด) ผู้สำรวจไม่ต้องกรอกเลขรหัสประจำบ้านแต่อย่างใด ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่สำนักทะเบียนจะเป็นผู้กรอกเลขรหัสประจำบ้านแทน

5.3 รายการตามข้อ 2.3 ให้ผู้สำรวจกรอกสถานที่พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถใช้ติดต่อกับบุคคลที่ถูกสำรวจได้โดยสะดวก (ถ้ามี) และถ้าผู้ถูกสำรวจเป็นแรงงานหรือลูกจ้าง ให้กรอกรายการของนายจ้างและสถานที่ทำงานไว้ด้วย

5.4 รายงานตามข้อ 2.4 ให้ผู้สำรวจกรอกรายการบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกับผู้สำรวจเท่าที่ทราบ โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวพันในฐานะญาติพี่น้องเท่านั้น และถ้าญาติพี่น้องของผู้ถูกสำรวจเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนด้วยเช่นกัน ให้สอบถามว่าได้มีการสำรวจจัดทำทะเบียนฯ แล้วหรือไม่ ถ้าสำรวจแล้ว ไม่ตอบรับการสำรวจมีหรือไม่ เล่มที่และเลขที่เท่าไร และสำรวจไว้ที่สำนักทะเบียนใด ถ้าได้ข้อมูลดังกล่าวให้ระบุไว้ในข้อนี้ด้วย

แบบสำรวจหน้าที่ 2

6. รายงานตามข้อ 3 มีเอกสารหลักฐานหรือบุคคลที่จะเป็นพยานรับรองหรือไม่ ให้ผู้สำรวจสอบถามบุคคลที่ถูกสำรวจว่าเคยติดต่อขอแจ้งเกิดหรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านบ้างหรือไม่ มีเอกสารทะเบียนราษฎร เช่น ใบรับแจ้งการเกิดสูติบัตร ทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูงหรือชนกลุ่มน้อย สำเนาทะเบียนบ้าน เป็นต้น หรือเอกสารที่ราชการออกให้ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ถูกสำรวจ เช่น ทะเบียนนักเรียน ทะเบียนทหาร เป็นต้น หรือมีพยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิด หรือรู้จักมักคุ้น รู้ประวัติของผู้ถูกสำรวจเป็นอย่างดีที่สามารถให้การรับรองและยืนยันตัวบุคคลต่อนายทะเบียนหรือไม่ ถ้ามีให้ระบุรายการดังกล่าวให้ชัดเจน

7. การลงลายมือชื่อในส่วนที่ 1 ให้ผู้ถูกสำรวจลงชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ (กรณีเขียนหนังสือไม่ได้) ตรงช่องผู้ได้รับการสำรวจ/ผู้ให้ถ้อยคำ แล้วให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่สำรวจ ลงชื่อตรงช่องเจ้าหน้าที่ผู้สำรวจ พร้อมเขียนชื่อตัวบรรจงตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ (ถ้ามี)

8. รายงานในส่วนที่ 2 ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่สำรวจ เป็นผู้พิมพ์ลายนิ้วมือและติดรูปถ่ายของผู้ถูกสำรวจ แล้วลงลายมือชื่อพร้อมเขียนชื่อตัวบรรจง ตรงช่องเจ้าหน้าที่ผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ

9. ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 เป็นส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักทะเบียน ดังนี้

9.1 ส่วนที่ 3 นายทะเบียนจะต้องรับผิดชอบในการพิจารณาว่าบุคคลที่ถูกสำรวจจัดอยู่ในบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนกลุ่มใด ในจำนวน 6 กลุ่ม แล้วลงลายมือชื่อพร้อมเขียนชื่อตัวบรรจง

9.2 ส่วนที่ 4 ให้เจ้าหน้าที่สำนักทะเบียนหรือผู้ช่วยนายทะเบียน ที่ทำหน้าที่บันทึกรายการบุคคลที่ถูกสำรวจตามแบบ 89 ลงในระบบคอมพิวเตอร์ เป็นผู้ลงรายการและลงลายมือชื่อพร้อมเขียนชื่อตัวบรรจง โดยจะปฏิบัติเฉพาะรายที่ตรวจสอบพบว่าเป็นผู้มีชื่อปรากฏในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรอยู่ก่อนแล้ว ถ้าเป็นกรณีตรวจแล้วไม่พบชื่อซ้ำในฐานข้อมูลฯ ให้เจ้าหน้าที่คนดังกล่าวจดเลขประจำตัวประชาชนประเภท 0 ของผู้ที่ถูกสำรวจตามที่ชุดคำสั่งกำหนดให้ ไปกรอกลงในส่วนที่ 3 ตรงช่องเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก

9.3 ช่องรายการคำสั่งนายทะเบียนทำส่วนที่ 4 มิได้ใช้ในกรณีอื่น ๆ ที่ต่อเนื่อง เช่น การสั่งให้เพิ่มชื่อบุคคลตามแบบ 89 ลงในทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน สำหรับบุคคลที่ตรวจสอบครั้งแรกพบว่า มีชื่อในฐานข้อมูลฯ อยู่แล้ว แต่จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงภายหลังปรากฏว่าเป็นรายการของบุคคลอื่นหรือกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้จำหน่ายรายการบุคคลดังกล่าวจากบุคคลประเภท 0 ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะฯ ข้อ 14 หรือข้อ 15 เป็นต้น

อนึ่ง การแต่งตั้งผู้ทำการสำรวจให้แต่งตั้งบุคคลที่เป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในสถานที่หรือพื้นที่ที่ทำการสำรวจตามแบบที่แนบมาพร้อมหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 34 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548 นอกจากนี้ ในการกรอกและมอบใบตอบรับตามแบบ 89/1 ให้ผู้ถูกสำรวจไว้เป็นหลักฐานเพื่อนำมาในวันถ่ายรูปนั้น ให้ตรวจสอบเลขเล่มที่และเลขที่สำรวจตามแบบ 89/1 จะต้องตรงกับแบบ 89 ทุกสาย

ใบแสดงผลการตรวจสอบรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

สำนักทะเบียน.....จังหวัด.....

การตรวจสอบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรพบว่า ชื่อ.....นามสกุล.....

วัน เดือน ปีเกิด.....ตามแบบสำรวจบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนมีชื่อซ้ำกับบุคคลชื่อ
และนามสกุลเดียวกัน จำนวน.....ราย ได้แก่

ชื่อ.....นามสกุล.....วัน เดือน ปีเกิด.....

เลขประจำตัวประชาชน.....บิดาชื่อ.....สัญชาติ.....

มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....ที่อยู่บ้านเลขที่.....

เป็น ผู้มีสัญชาติไทย ผู้ไม่มีสัญชาติไทย แรงงานต่างด้าว สัญชาติ..... บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่ม.....ขอให้เจ้าของรายการหรือญาติตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าเป็นรายการบุคคลของตนเองจริงหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ให้นำ
หลักฐานไปพบนายทะเบียนเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวให้

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ

.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

หมายเหตุ กรณีพบว่ามีชื่อซ้ำมากกว่า 1 ราย จะออกรายการบุคคลชื่อซ้ำให้เพียงรายเดียว ขอให้เจ้าของ
รายการติดต่อนายทะเบียนเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

ด่วนมาก

ที่ ศธ 0208.1/11263

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กทม. 10300

27 ตุลาคม 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน กระทรวงทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ 0209/10138 ลงวันที่ 26 กันยายน 2548

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนามติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อให้ท่านพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องความละเอียดทราบแล้วนั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่าเนื่องจากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งในหลักการคือให้จัดการศึกษาให้บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ได้ทุกประเภทและทุกระดับการศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถออกหลักฐานทางการศึกษาได้เช่นเดียวกับนักเรียนที่มีสัญชาติไทยทั่วไปและสามารถได้รับเงินอุดหนุนรายหัว ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเช่นเดียวกัน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยโดยขอความกรุณาท่านพิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือประกาศ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานท่าน เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการและขอความกรุณาส่งเอกสารที่ท่านปรับปรุงแก้ไขแล้วให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2548 เพื่อรวบรวมรายงานต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

Mu A ee

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

กลุ่มกิจการพิเศษ

โทร./โทรสาร 0-2280-6217-8

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มกิจการพิเศษ โทร. 0-2280-6217-8 ภายใน 1267

ที่ ศธ 0208.1/11264

วันที่ 27 ตุลาคม 2548

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักบริหารงาน กศน. และ สข.

ด้วยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย โดยให้จัดการศึกษาให้แก่ทุกคน โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา (ยกเว้นผู้หนีภัยจากการสู้รบ ให้จัดการศึกษาภายในศูนย์พักพิง) การจัดทำฐานข้อมูลเลขประจำตัว 13 หลัก และการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวเท่ากับเด็กที่มีสัญชาติไทย ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งในส่วนที่สังกัด สข. ด้วย รายละเอียดดังแนบ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอรียนดังนี้

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 แล้วเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2548 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2548 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2548 เป็นต้นไป

2. ขอให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงระเบียบ กฎ หรือประกาศที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานท่านให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงดังกล่าว โดยขอให้ส่งเอกสารที่แก้ไขปรับปรุงแล้วให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2548 เพื่อรวบรวมรายงานต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับภาคบังคับ
พ.ศ. 2545

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

การนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับภาคบังคับในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้นับตามปีปฏิทิน หากเด็กอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ในปีใด ให้นับว่าเด็กมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดในปีนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

สุวิทย์ คุณกิตติ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด ต้องเข้าเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหกเว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาระดับภาคบังคับ และกำหนดให้การนับอายุของเด็กดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก. 2545/20ก/5/25 กุมภาพันธ์ 2545]

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการแก้วัน เดือน ปีเกิด ของนักเรียนและนักศึกษา
พ.ศ. 2547

โดยที่เห็นสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแก้วัน เดือน ปีเกิด ของนักเรียน และนักศึกษา ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแก้วัน เดือน ปีเกิด ของนักเรียน และนักศึกษา พ.ศ. 2547”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแก้วัน เดือน ปีเกิด ของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2525

ข้อ 4 ในระเบียบนี้ คำว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และให้หมายความรวมถึงสถานศึกษาที่อยู่ในกำกับดูแลหรืออยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการด้วย

ข้อ 5 การขอแก้วัน เดือน ปีเกิด ของนักเรียนและนักศึกษาให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) ในกรณี วัน เดือน ปีเกิด ของนักเรียนและนักศึกษาผิดพลาดไม่ตรงกับความเป็นจริงด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาเขียนผิดพลาดหรือเขียนตกให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้แก้ไขให้ถูกต้องตามที่เป็นจริง ในหลักฐาน และการแก้ไขตกเติมให้ชัดเจนด้วยเส้นหมึกสีแดงโดยประณีตแล้วเขียนเติมลงใหม่ด้วยเส้นหมึกสีแดงโดยลงนามผู้แก้ และวัน เดือน ปี ย่อกำกับไว้ด้วยทุกแห่ง

(2) ในกรณี วัน เดือน ปีเกิด ของนักเรียนและนักศึกษาผิดพลาดและมีผู้ร้องขอให้แก้ ผู้ร้องจะต้องส่งคำร้องตามแบบทำยระเบียบนี้ และเอกสารหลักฐานมาแสดงต่อสถานศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย วัน เดือน ปีเกิด ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้คือ

(ก) สูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด

(ข) ถ้าหากเอกสารหลักฐานตามข้อ (ก) สูญหายหรือถูกทำลายก็ให้ส่งเอกสารอื่น ๆ ที่หน่วยราชการ ออกให้ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนทหาร ทะเบียนคนต่างด้าว บัตรประจำตัวประชาชน

(ค) ในกรณีที่ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานตามข้อ (ข) ที่หน่วยราชการออกให้ในวัน เดือน ปีเกิดไม่ตรงกัน ให้พิจารณาข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป

(3) เมื่อทางสถานศึกษาได้พิจารณาวินิจฉัยเอกสารตามข้อ 5 (2) (ก) หรือข้อ 5 (2) (ข) หรือได้ทำการสอบสวนตามข้อ 5 (2) (ค) แล้ว ถ้าปรากฏชัดเจนว่า วัน เดือน ปีเกิดผิดพลาดไม่ตรงกับหลักฐานความเป็นจริง ให้ทำรายงานส่งคำร้องขอแก้วัน เดือน ปีเกิด พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานดังกล่าวข้างต้น และสำเนาการสอบสวน (ถ้ามี) ไปตามระเบียบราชการเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแก้ไขเป็นราย ๆ ไป

ข้อ 6 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2547

(นายอดิศัย โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยสมุดหมายเหตุรายวัน
พ.ศ. 2549

โดยที่เห็นสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงธรรมการว่าด้วยสมุดหมายเหตุรายวันให้มีความเหมาะสมกับการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยสมุดหมายเหตุรายวัน พ.ศ. 2549”
- ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป
- ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อบังคับกระทรวงธรรมการว่าด้วยสมุดหมายเหตุรายวัน
- ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“หัวหน้าสถานศึกษา” หมายความว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ลักษณะเดียวกับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการหรือผู้รักษาราชการแทน

- ข้อ 5 สถานศึกษาต้องใช้สมุดหมายเหตุรายวันตามแบบทำระเบียบนี้
- ข้อ 6 สถานศึกษาต้องรักษาสมุดหมายเหตุรายวันนี้ไว้ให้ดี อย่าให้ฉีกขาดสูญหาย
- ข้อ 7 ให้สถานศึกษาเขียนชื่อสถานศึกษาและลงรายการต่าง ๆ ที่หน้าปกสมุดหมายเหตุรายวันให้บริบูรณ์ไม่ย่อ ไม่ตัด และในใบหน้าต้องลงวัน เดือน ปี ที่เริ่มใช้สมุดหมายเหตุรายวันเป็นตัวอักษร
- ข้อ 8 สมุดหมายเหตุรายวัน สถานศึกษาต้องให้บุคคลต่อไปนี้ ลงชื่อกำกับ

(1) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงชื่อกำกับ

(2) สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงชื่อกำกับ

(3) สถานศึกษา นอกจาก (1) และ (2) ให้หัวหน้าส่วนราชการต้นสังกัดหรือผู้กำกับดูแล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงชื่อกำกับ

ข้อ 9 สมุดหมายเหตุรายวันต้องมีเลขที่เป็นลำดับไปทุกหน้าห้ามมิให้แทรกหน้าหรือฉีกหน้าออก
เป็นอันขาดและห้ามมิให้เว้นที่ว่างไว้

ข้อ 10 การลงหมายเหตุในสมุดหมายเหตุรายวันให้ลงเป็นปัจจุบันทุกวัน ข้อความที่ลงแล้วจะคัดลอก
ขึ้นหน้าใหม่ หรือขึ้นเล่มใหม่ไม่ได้ นอกจากได้รับอนุญาตจากบุคคลตามข้อ 8

ข้อ 11 การลงสมุดหมายเหตุรายวัน ต้องลงด้วยเส้นหมึกสีดำหรือสีน้ำเงิน ถ้ามีผิดพลาดที่ใด ห้ามขูด
ลบเพิ่มเติม แต่ให้ขีดฆ่าด้วยเส้นหมึกสีแดงโดยประณีต แล้วเขียนเติมลงใหม่ด้วยเส้นหมึกสีแดงเช่นเดียวกัน
การแก้ไขจากเดิมแห่งใด ผู้แก้ต้องลงชื่อและวัน เดือน ปีย่อกำกับไว้ที่ริมกระดาษทุกแห่ง ถ้ามีข้อความตกเติม
ให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อหรือชื่อย่อไว้เป็นสำคัญ

ข้อ 12 ให้หัวหน้าสถานศึกษามีหน้าที่จดข้อความลงในสมุดหมายเหตุรายวัน

ข้อ 13 เรื่องที่จะเขียนลงในสมุดหมายเหตุรายวัน ได้แก่ ประวัติ ระเบียบหรือข้อบังคับ การเปลี่ยนแปลง
การระดมทรัพย์ากร ผลการเรียน การแก้ไขหลักฐานทางทะเบียน การมาปฏิบัติงานและบำเหน็จความชอบ
ของบุคลากร การลงทะเบียนนักเรียนและเหตุยกย่นรายอื่น ๆ

นอกจากนี้ เรื่องอื่น ๆ ที่จะเขียนลงในสมุดหมายเหตุรายวันให้เป็นดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา
ถ้าวันใดไม่มีเหตุการณ์อะไร ก็ให้ลงว่า “ปกติ” ต้องเขียนวัน เดือน ปี และลงชื่อหัวหน้าสถานศึกษากำกับไว้ด้วย

ข้อ 14 สมุดหมายเหตุรายวันที่ใช้อยู่ก่อนระเบียบนี้ ให้ยังคงใช้เป็นสมุดหมายเหตุรายวันของ
สถานศึกษาตามระเบียบนี้ต่อไป

ข้อ 15 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2549

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้อำนวยการสำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ มท 0309.1/ว 8

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. 12150

17 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง การแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551
2. กฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2551
3. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดทำทะเบียนบ้านและการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551
4. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2551

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางสรุปการจัดทำสูติบัตรและทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายฯ

ตามที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2551 เป็นต้นมา โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการของพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 หลายประการ รวมถึงเรื่องการแก้ไขปัญหาการไร้สถานะทางทะเบียนของบุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยในเรื่องการรับแจ้งการเกิดและการจัดทำเอกสารการทะเบียนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการประชากรของประเทศ การตรวจสอบควบคุมและพิสูจน์ทราบตัวบุคคล และเป็นการสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เป็นต้น รวมทั้งได้มีการออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงมหาดไทย และระเบียบสำนักทะเบียนกลางเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งได้แจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติตามเอกสารที่อ้างถึง นั้น

นับแต่พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับ สำนักทะเบียนกลางได้รับการสอบถามปัญหาและข้อหารือจำนวนมากเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการรับแจ้งการเกิดและจัดทำสูติบัตรรวมถึงการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยประเภทต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยสำนักทะเบียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจไม่ตรงกัน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไป

ด้วยความถูกต้องและชัดเจน จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครแจ้งชักชวน
ความเข้าใจให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

ก. การรับแจ้งการเกิดและการออกสูติบัตร

(1) กรณีการแจ้งการเกิดภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนผู้รับแจ้งสามารถ
รับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้กับเด็กทุกคนที่เกิดในราชอาณาจักรไม่ว่าบิดามารดาของเด็กที่เกิดจะเป็น
คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือเป็นคนหลบหนีเข้าเมือง หรือเป็นคนต่างด้าว
ที่เกิดในราชอาณาจักร และไม่ว่าบิดามารดาของเด็กที่เกิดจะมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎร
มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักหรือไม่ก็ตาม โดยประเภทของสูติบัตรที่ออกให้แก่เด็กย่อมขึ้นอยู่กับสิทธิและ
สถานะการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรของบิดามารดาของเด็กที่เกิดเป็นสำคัญ เช่น บิดาเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีเลข
ประจำตัวประชาชน ประเภท 0 มารดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว
(ถือหนังสือเดินทาง) บุตรจะได้สูติบัตร ท.ร. 3 เลขประจำตัวประชาชนประเภท 7 หรือกรณีบิดาเป็นแรงงาน
ต่างด้าวสัญชาติพม่าที่เคยขึ้นทะเบียนเป็นบุคคลประเภท 00 แต่ระยะเวลาการได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ใน
ราชอาณาจักรสิ้นสุดแล้วเนื่องจากไม่ไปขออนุญาตทำงาน ส่วนมารดาได้รับการสำรวจบุคคลไม่มีสถานะทาง
ทะเบียนเป็นบุคคลประเภท 0 บุตรจะได้สูติบัตร ท.ร. 031 เลขประจำตัวประชาชนประเภท 0 หรือกรณีบิดา
เป็นคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก มารดาเป็นบุตรของชนกลุ่มน้อย
ที่ตกสำรวจไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักเช่นกัน บุตรจะได้สูติบัตร ท.ร. 031 เลขประจำตัวประชาชน
ประเภท 0 เป็นต้น รายละเอียดปรากฏตามตารางสรุปการจัดทำสูติบัตรและทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสัญชาติไทย
ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ที่ส่งมาพร้อมนี้

(2) กรณีการแจ้งการเกิดเกินกำหนดของเด็กที่เป็นบุตรของคนต่างด้าว นายทะเบียนผู้รับแจ้ง
สามารถรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้ได้โดยปฏิบัติตามข้อ 58 แห่งระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วย
การจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 57 โดยนายทะเบียนจะต้องพิจารณาสถานะ
ของบิดามารดาของเด็กที่แจ้งการเกิดว่าในขณะที่เด็กเกิด บิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวกลุ่มใด ประเภทใด
แล้วออกสูติบัตรให้ตามสถานะของบิดามารดาในขณะนั้นเช่นเดียวกับการแจ้งการเกิดในระยะเวลาที่กำหนด อาทิ
บิดาที่สถานะปัจจุบันเป็นคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ มีเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท 8 มารดาเป็นผู้ที่
ได้รับการสำรวจบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นบุคคลประเภท 0 แต่ปรากฏว่าในขณะที่บุตรเกิดบิดา
มีสถานะเป็นผู้ที่ได้รับการสำรวจบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นบุคคลประเภท 0 ฉะนั้น การรับแจ้งการเกิด
เกินกำหนดสำหรับกรณีนี้ นายทะเบียนผู้รับแจ้งต้องออกสูติบัตร ท.ร. 031 กำหนดเลขประจำตัวประชาชนประเภท 0
เป็นต้น ทั้งนี้ การแจ้งเกิดเกินกำหนดตามข้อนี้ให้หมายรวมถึงกรณีบุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร
ก่อนพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ใช้บังคับด้วย โดยมีเงื่อนไขว่าเด็กที่ขอแจ้ง
การเกิดเกินกำหนดจะต้องเป็นบุคคลที่ยังไม่ได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรและไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก

ข. การจัดทำทะเบียนประวัติและการเพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติ สำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ไม่อาจ
เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14 และ ท.ร. 13)

(1) การเพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติอันเนื่องมาจากการแจ้งการเกิดสำหรับเด็กที่ได้รับสูติบัตร ท.ร. 031 เลขประจำตัวประชาชนประเภท 0 แบ่งออกเป็น 3 กรณี ดังนี้

(1.1) กรณีการรับแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดในท้องที่สำนักทะเบียนที่บิดาหรือมารดามีชื่อในทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก โปรแกรมการปฏิบัติงานจะกำหนดนายทะเบียนเพิ่มชื่อเด็กที่เกิดในทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก. เลขที่เดียวกับบิดาหรือมารดา

(1.2) กรณีการรับแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดต่างท้องที่ สำนักทะเบียนที่บิดามารดามีชื่อในทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก โปรแกรมการปฏิบัติงานจะกำหนดให้ออกสูติบัตร ท.ร. 031 พร้อมสำเนาอีก 1 ฉบับให้นายทะเบียนมอบสูติบัตรให้กับผู้แจ้งการเกิด ส่วนสำเนาสูติบัตรให้ส่งไปยังสำนักทะเบียนแห่งที่บิดาหรือมารดามีชื่อในทะเบียนประวัติ เพื่อให้นายทะเบียนเพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก เลขที่เดียวกับบิดาหรือมารดา โดยไม่ต้องออกใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่

(1.3) กรณีการรับแจ้งการเกิดของเด็กที่บิดาและมารดาไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติกลาง ท.ร. 38 ก ของสำนักทะเบียนชั้น 1 ฉบับ โดยใช้เลขที่ 0/89 หมู่ที่ตามเลขที่หมู่ของทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน เช่น หมู่ที่ 77 เป็นต้น แล้วให้เพิ่มชื่อเด็กตามรายการในสูติบัตรลงในทะเบียนประวัติฉบับนั้น หากต่อมาบิดาหรือมารดาของเด็กได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรและมีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ให้ดำเนินการแจ้งย้ายชื่อเด็กไปเข้าในทะเบียนประวัติเลขที่เดียวกับบิดาหรือมารดา

(2) กรณีนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งการเกิด ในกรณีการแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 57 และข้อ 58 การแจ้งการเกิดสำหรับเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้งและเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 59 และข้อ 59/1 ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ใช้เลขที่ตามทะเบียนบ้านของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือเลขที่ตามทะเบียนบ้านของสถานสงเคราะห์ แล้วแต่กรณี กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท 0 ให้กับเด็กดังกล่าวโดยดำเนินการเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ต้องทำแบบ 89 ไว้เป็นหลักฐาน)

(3) กรณีบุคคลที่อ้างว่าเป็นคนไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 93 และข้อ 97 แต่หลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ใช้เลขที่ตามทะเบียนบ้านที่จะขอเพิ่มชื่อ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท 0 ให้กับบุคคลดังกล่าวโดยดำเนินการเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ต้องทำแบบ 89 ไว้เป็นหลักฐาน)

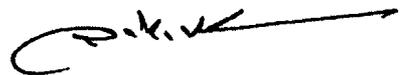
(4) กรณีบุคคลหรือสถานสงเคราะห์เอกชนขอเพิ่มชื่อเด็กกอนาถาที่อยู่ในการอุปการะเลี้ยงดูเข้าในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 98 ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต แล้วแต่กรณี พิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กเช่นเดียวกับการแจ้งการเกิดเกินกำหนด ถ้าไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่ขอเพิ่มชื่อได้ ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ใช้เลขที่ตามทะเบียนบ้านที่จะขอเพิ่มชื่อหรือของสถานสงเคราะห์ แล้วแต่กรณี กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท 0 ให้กับเด็กดังกล่าวโดยดำเนินการเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ต้องทำแบบ 89 ไว้เป็นหลักฐาน)

(5) กรณีคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่นายทะเบียนไม่อาจจัดทำทะเบียนบ้าน (ท.ร. 13) ให้ได้ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 105 ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติ ท.ร. 38 ก ใช้เลขที่ตามทะเบียนบ้านที่จะขอเพิ่มชื่อ กำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลประเภท 0 ให้กับบุคคลดังกล่าวโดยดำเนินการเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ต้องทำแบบ 89 ไว้เป็นหลักฐาน)

ค. การกำหนดเลขประจำตัวประชาชนสำหรับบุคคลที่ได้รับแจ้งการเกิดตามข้อ ก และได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามข้อ ข จะได้เลข 13 หลักเป็นบุคคลประเภท 0 กลุ่มทั่วไป กล่าวคือเลขหลักที่หกและหลักที่เจ็ดเริ่มต้นเป็นเลข 00 (0 xxxx 00xxx xx x) ซึ่งจะแตกต่างจากกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 ซึ่งจะเป็นบุคคลประเภท 0 กลุ่ม 89 (เลขหลักที่หกและหลักที่เจ็ดเป็นเลข 89)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนราษฎร
โทร. 0-2791-7313-6

ที่ ศธ 0231/509

กระทรวงศึกษาธิการ
กทม. 10300

7 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานรับนักเรียนเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบึงดี่ล่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนฯ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านชนชาติ ผู้ไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติ และผู้พลัดถิ่น สภานายความได้รับการร้องเรียนกรณีนักเรียนทำคนของโรงเรียนบึงดี่ล่าง ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวแจ้งว่าไม่สามารถรับเด็กทั้งห้าคนเข้าทะเบียนโรงเรียนได้เนื่องจากขาดหลักฐานการจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ความละเอียดทราบแล้วนั้น

กระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่าได้ดำเนินการประสานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณากรณีดังกล่าว จากหลักฐานต่าง ๆ ที่โรงเรียน (ชั่วคราว) บ้านบึงดี่ล่าง ออกให้นักเรียนเพื่อเป็นหลักฐานในการจบการศึกษาแล้ว แจ้งว่าโรงเรียนบึงดี่ล่างสามารถรับเด็กทั้งห้าคนเข้าเรียนในสถานศึกษาได้ โดยให้สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อรับเข้าเรียนตามความเหมาะสมของผู้เรียนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2546 และเอกสารแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่สถานศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการต่อไป ผลเป็นประการใดกรุณาแจ้งให้กระทรวงศึกษาธิการทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญรัตน์ วงศ์ใหญ่)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา และกิจการพิเศษ

โทร./โทรสาร 0-2628-6398, 0-2628-6399

ที่ ศธ 0210.03/6217

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กทม. 10300

6 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง การรับสมัครและออกหลักฐานการศึกษาของผู้ไม่มีสัญชาติไทย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร/จังหวัดทั่วประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักกิจการนักเรียน นักศึกษา และกิจการพิเศษ ที่ ศธ 0231/9277 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2549

ตามที่ มีสถานศึกษาหลายแห่งได้ขอหารือเกี่ยวกับแนวทางในการรับสมัครและการออกหลักฐานการศึกษาให้นักศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทย ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 และมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 5 กรกฎาคม 2548 ได้เปิดกว้างให้เด็กทุกคนที่อาศัยในประเทศไทย สามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดประเภทหรือพื้นที่การศึกษา (ยกเว้นกลุ่มที่หลบหนีภัยจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้ในพื้นที่) นั้น

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ขอแจ้งให้ทราบว่า สถานศึกษาสามารถรับสมัครและออกหลักฐานการศึกษาให้เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยได้ ตามระเบียบดังกล่าว ดังหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักกิจการนักเรียน นักศึกษา และกิจการพิเศษ ที่ ศธ 0231/2977 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2549 ดังแนบมานี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ทิพวัลย์ มาแสง

(นางทิพวัลย์ มาแสง)

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

โทร. 0-2282-2853, 0-2282-1895

โทรสาร 0-2281-3732

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ สป. 297/2552

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษา
ให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

ตามที่ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษา
ให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย และกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อให้หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประกอบในการจัด
การศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 เป็นต้นมา
แต่ปรากฏว่ายังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก เนื่องจากครู อาจารย์ สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอ้างว่า
ไม่เข้าใจแนวทางปฏิบัติ จึงทำให้เกิดปัญหาการเรียนอยู่เป็นประจำ

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจตรงกัน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำคู่มือปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่
บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ขึ้น และเพื่อให้การจัดทำคู่มือดังกล่าวดำเนินการ
ไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียน
ราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ประกอบด้วย

1. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ที่ปรึกษา
2. นายสุรเทพ ตันประเสริฐ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานคณะทำงาน
3. นายคัจฉร วัฒนะมงคล ผู้อำนวยการสำนักกิจการพิเศษ สป.	รองประธานคณะทำงาน
4. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	คณะทำงาน
5. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	คณะทำงาน
6. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	คณะทำงาน
7. ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	คณะทำงาน
8. ผู้แทนสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	คณะทำงาน
9. ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	คณะทำงาน
10. ผู้แทนสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง	คณะทำงาน
11. ผู้แทนสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง	คณะทำงาน
12. ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
13. ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	คณะทำงาน
14. ผู้แทนสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน

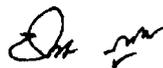
15. ผู้แทนมหาวิทยาลัย	คณะกรรมการ
16. ผู้แทนวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน	คณะกรรมการ
17. ผู้แทนโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 5 คน	คณะกรรมการ
18. ผู้แทนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน	คณะกรรมการ
19. ผู้แทนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	คณะกรรมการ
20. ผู้แทนสำนักนิตินิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
21. นายสุรพงษ์ กองจันทึก คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ สภานายความ	คณะกรรมการ
22. นางยินดี ห้วยหงษ์ทอง ผู้แทนมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก	คณะกรรมการ
23. นางอชวีวรรณ วรินทร์เวช	คณะกรรมการ
24. นางสาวพุทธรักษา เรืองอาจ	คณะกรรมการ
25. นางรจนา ลินทิ หัวหน้ากลุ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะกรรมการและเลขานุการ
26. นางนวลศรี มงคลรัตน์	คณะกรรมการและเลขานุการ
27. นางมาลัยทอง ไตรเลิศ	คณะกรรมการและเลขานุการ
28. นางพิชามญชุ์ จิตต์สวาสดี	คณะกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการจัดทำคู่มือปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย มีหน้าที่ ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำร่างคู่มือปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย
3. จัดพิมพ์คู่มือเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2552

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อคณะผู้จัดทำ

คู่มือและแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษาแก่

บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

ระหว่างวันที่ 9-12 มิถุนายน 2552 ณ โรงแรมเฟลิสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

1. นายสุรเทพ ตันประเสริฐ	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ประธาน
2. นายศัจธร วัฒนะมงคล	ผู้อำนวยการสำนักกิจการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
3. นายปราโมทย์ เลิศชิวกานต์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 6	
4. นางปทุมรัตน์ เจริญไพศาล	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
5. นายชูชาติ แก้วนอก	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1	
6. นางปาริยา คำนึ่งกิจ	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 6 จ.ชลบุรี	
7. นายประเทือง ทรัพย์เกิด	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 6 จ.ชลบุรี	
8. นายประยุทธ์ ชำนาญกิจ	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	
9. นายณรงค์ศักดิ์ สายแสง	นักวิชาการศึกษา สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร	
10. นางสาวกรรชรส วันดี	นิติกรชำนาญการ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	
11. นางสาวกรรณิการ์ สอนงาย	ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย เขตสาทร	
12. นางสาวกิตติ ทองสกุล	ครูวิทยฐานะชำนาญการ
วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี	
13. นางศิริณี อัมสุวรรณ	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย	
14. นางสาวชนิดา จิตรธรรม	นักวิชาการศึกษา
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย	

15. นายธนเนตร หลงศรี	พนักงานราชการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรปราการ
16. นางพิมลพรรณ บางโมรา	นักวิชาการศึกษา
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
17. นางสาวนาถฤดี มีทองคำ	นักวิชาการศึกษานานาชาติ
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
18. นางสาวสุภรณ์ เนตรสวัสดิ์	นักวิชาการศึกษานานาชาติ
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
19. นายอุดมเขต ราชภูร์น้อย	นักการชำนานาชาติพิเศษ
สำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง
20. นายมารุฒ มหายศนันท์	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
สำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง
21. นายสุรพงษ์ กองจันทิก	กรรมการสิทธิมนุษยชนฯ สภานายความ
22. นางยินดี ห้วยหงษ์ทอง	มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก
23. นายเมืองทอง แสงราช	ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามศึกษา อ.แม่สอด จ.ตาก
24. นายมานะ มิ่งมิตรพิชัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศาลาแดง เขตบางแค กรุงเทพฯ
25. นางบุญเพ็ญศรี รัตนสุภา	รองผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวังนนทบุรี
26. นางเสาวนีย์ สว่างอารมณ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิริมงคล จ.สมุทรสาคร
27. นายอาทร ทองสวัสดิ์	นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
28. พ.ต.ท.หญิงอำพร โอฬารสกุล	สารวัตรงานบริการด้านการศึกษา
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
29. ผศ.สุนันทา รักษอนันท์	รองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
30. นางสาวมยุรี จุลกันท์	นิติกร มหาวิทยาลัยมหิดล
31. นางดวงกมล พรหมชัย	นักวิชาการสถิติ มหาวิทยาลัยมหิดล
32. นางสาวจุฬามร เนียมแสงวง	นักวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
33. นางสาวสุพัชรา เอื้ออารีย์	อาจารย์พิเศษกฎหมาย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
จ.ฉะเชิงเทรา
34. นายเฉลียว เกื้อนภา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตะโกกลาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

35. นายพิทักษ์ วงศ์ชุมพรเลิศ	ทปอ.
36. นายชัยวัฒน์ พุ่มเจริญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองทวีวัฒนา กรุงเทพฯ
37. นายมานะ งามเนตร์	สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
38. ร.ต.อ.สำเนียง องค์กร	ร้อย ตชด.342 กก. ตชด.34.ตาก
39. นายสุเทพ ธรรมจักร	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าอาจ อ.แม่สอด จ.ตาก
40. นางพุทธิยา พันพรม	ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
41. นางสาวอภิรดี อรุโไร	สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
42. นางสาวคณิภรณ์ วงเวียน	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
43. นางรจนา ลินทิ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
44. นางนวลศรี มงคลรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
45. นางมาลัยทอง ไตรเลิศ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
46. นางพิชามญช์ จิตต์สวาสดี	นักบริหารการศึกษา
สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยประสานงาน

กลุ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

โทร. 0-2628-6398

โทรสาร 0-2628-6396-7

www.skp.moe.go.th

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0-2561-4567 โทรสาร 0-2579-5101
นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2555

